

INSTITUTI PËR
SHKENCË DHE ARTE
UNIVERSITETI HAXHI ZEKA

HARTËZIMI I BIZNESEVE NË RRAFSHIN E DUKAGJINIT

*INSTITUTI PËR SHKENCË DHE ARTE
Universiteti “Haxhi Zeka”, Pejë*

UNIVERSITETI “HAXHI ZEKA”

INSTITUTI PËR SHKENCË DHE ARTE

**INSTITUTI PËR
SHKENCË DHE ARTE**
UNIVERSITETI HAXHI ZEKA

HARTËZIMI I BIZNESEVE NË RRAFSHIN E DUKAGJINIT

Raport i hartuar nga Instituti për Shkencë dhe Arte

Pejë, Gusht 2024

**© Të gjitha të drejtat për përdorimin e raportit janë të rezervuara ekskluzivisht për
Institutin për Shkencë dhe Arte, Universiteti “Haxhi Zeka”**

PËRMBAJTJA

LISTA E TABELAVE	5
LISTA E FIGURAVE.....	5
LISTA E GRAFIKËVE	5
LISTA E SHKURTESAVE	7
HYRJE	8
METODOLOGJIA	12
FAZAT E HULUMTIMIT	14
DIZAJNI I DATABAZËS	15
PËRGATITJA DHE VIZUALIZIMI I TË DHËNAVE.....	16
LLOJET E BIZNESEVE NË RRAFSHIN E DUKAGJINIT.....	17
Biznes Individual (B.I.).....	18
Ortakëri e Përgjithshme (O.P.).....	18
Ortakëri e Kufizuar (O.K.)	18
Shoqëri me Përgjegjësi të Kufizuara (SH.P.K.)	18
Ndërmarrje Shoqërore (N.SH.)	19
Shoqëri Aksionare (SH.A.)	19
Ndërmarrje Publike (N.P.)	19
Kooperativa Bujqësore (K.B.).....	19
Dega e Shoqërisë së Huaj	19
Ndërmarrje tjera nën juridiksion të AKM.....	19
VEPRIMTARITË EKONOMIKE NË RRAFSHIN E DUKAGJINIT	43
STATISTIKAT E BIZNESEVE SIPAS VEPRIMTARIVE EKONOMIKE	45
KONKLuzionET REKOMANDIMET KUFIZIMET.....	81
KONKLuzionE TË PËRGJITHSHME.....	82
REKOMANDIMET.....	83
KUFIZIMET E STUDIMIT.....	84
BIBLIOGRAFIA DHE REFERENCAT	86
SHTOJCË.....	87

LISTA E TABELAVE

Tabela 1. Statistikat e bizneseve sipas llojit në 10 Komunat e përfshira në analizë	20
Tabela 2. Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Pejës	33
Tabela 3. Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Deçanit.....	34
Tabela 4. Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Klinës	35
Tabela 5. Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Istogut	36
Tabela 6. Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Junikut	37
Tabela 7. Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Gjakovës	38
Tabela 8. Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Rahovecit.....	39
Tabela 9. Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Suharekës	40
Tabela 10. Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Prizrenit	41
Tabela 11. Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Malishevës	42
Tabela 12. Struktura e gjerë e NACE Rev. 2.....	87

LISTA E FIGURAVE

Figura 1. Fazat e hulumtimit	14
Figura 2. Dizajni i databazës.....	15

LISTA E GRAFIKËVE

Grafiku 1. Statistikat e bizneseve sipas llojit në 10 Komunat e përfshira në analizë	22
Grafiku 2. Statistikat e bizneseve sipas llojit “Biznes Individual” në 10 Komunat e përfshira në analizë	23
Grafiku 3. Statistikat e bizneseve sipas llojit “Ortakëri e Përgjithshme” në 10 Komunat e përfshira në analizë	24
Grafiku 4. Statistikat e bizneseve sipas llojit “Shoqëri me përgjegjësi të kufizuara” në 10 Komunat e përfshira në analizë	25
Grafiku 5. Statistikat e bizneseve sipas llojit “Dega e Shoqërisë së Huaj” në 10 Komunat e përfshira në analizë ...	26
Grafiku 6. Statistikat e bizneseve sipas llojit “Ndërmarrje Publike” në 10 Komunat e përfshira në analizë	27
Grafiku 7. Statistikat e bizneseve sipas llojit “Ndërmarrje Shoqërore” në 10 Komunat e përfshira në analizë	28
Grafiku 8. Statistikat e bizneseve sipas llojit “Shoqëri Aksionare” në 10 Komunat e përfshira në analizë	29
Grafiku 9. Statistikat e bizneseve sipas llojit “Ndërmarrje tjera nën juridiksion të AKM” në 10 Komunat e përfshira në analizë	30
Grafiku 10. Statistikat e bizneseve sipas llojit “Ortakëri e Kufizuar” në 10 Komunat e përfshira në analizë	31
Grafiku 11. Statistikat e bizneseve sipas llojit “Kooperativa Bujqësore” në 10 Komunat e përfshira në analizë	32
Grafiku 12. Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Pejës	33
Grafiku 13. Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Deçanit.....	34
Grafiku 14. Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Klinës	35
Grafiku 15. Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Istogut.....	36
Grafiku 16. Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Junikut	37
Grafiku 17. Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Gjakovës	38
Grafiku 18. Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Rahovecit.....	39
Grafiku 19. Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Suharekës	40

Grafiku 20. Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Prizrenit	41
Grafiku 21. Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Malishevës	42
Grafiku 22. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarive ekonomike në 10 Komunit e përfshira në analizë	45
Grafiku 23. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “A - Bujqësi, pylltari dhe peshkatari” në 10 Komunit e përfshira në analizë	47
Grafiku 24. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “B - Xehetari dhe guroret” në 10 Komunit e përfshira në analizë	48
Grafiku 25. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “C - Prodhim” në 10 Komunit e përfshira në analizë	49
Grafiku 26. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “D - Furnizim me energji elektrike, gaz avull dhe furnizimi me ajr të kondicionuar” në 10 Komunit e përfshira në analizë	50
Grafiku 27. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “E - Furnizim me ujë, kanalizim, menaxhim mbeturinash dhe aktivitete revitalizimi të tokës” në 10 Komunit e përfshira në analizë	51
Grafiku 28. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “F - Ndërtimtari” në 10 Komunit e përfshira në analizë	52
Grafiku 29. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “G - Tregti me shumicë dhe pakicë, riparim i mjeteve motorike, motoçikletave” në 10 Komunit e përfshira në analizë	53
Grafiku 30. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “H - Transport dhe ruajtje” në 10 Komunit e përfshira në analizë	54
Grafiku 31. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “I - Akomodim dhe aktivitete të shërbimeve me ushqim” në 10 Komunit e përfshira në analizë	55
Grafiku 32. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “J - Informacion dhe komunikim” në 10 Komunit e përfshira në analizë	56
Grafiku 33. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “K - Aktivitete financiare dhe të sigurimit” në 10 Komunit e përfshira në analizë	57
Grafiku 34. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “L - Aktivitete të patundshmërisë” në 10 Komunit e përfshira në analizë	58
Grafiku 35. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “M - Aktivitete profesionale, shkencore dhe teknike” në 10 Komunit e përfshira në analizë	59
Grafiku 36. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “N - Aktivitete administrative dhe mbështetëse” në 10 komunit e përfshira në analizë	60
Grafiku 37. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “O - Administratë publike dhe mbrojtje; sigurim social i detyrueshëm” në 10 Komunit e përfshira në analizë	61
Grafiku 38. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “P - Arsim” në 10 Komunit e përfshira në analizë	62
Grafiku 39. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “Q - Shëndetësi njerëzore dhe aktivitete të punës sociale” në 10 Komunit e përfshira në analizë	63
Grafiku 40. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “R - Art, zbavitje dhe rekreacion” në 10 Komunit e përfshira në analizë	64
Grafiku 41. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “S - Aktivitete të shërbimeve tjera” në 10 Komunit e përfshira në analizë	65
Grafiku 42. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarive ekonomike në Komunën e Pejës	66
Grafiku 43. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarive ekonomike në Komunën e Deçanit	67
Grafiku 44. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarive ekonomike në Komunën e Klinës	69
Grafiku 45. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarive ekonomike në Komunën e Istogut	70
Grafiku 46. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarive ekonomike në Komunën e Junikut	71
Grafiku 47. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarive ekonomike në Komunën e Gjakovës	73
Grafiku 48. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarive ekonomike në Komunën e Rahovecit	74
Grafiku 49. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarive ekonomike në Komunën e Suharekës	76
Grafiku 50. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarive ekonomike në Komunën e Prizrenit	77
Grafiku 51. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarive ekonomike në Komunën e Malishevës	79

LISTA E SHKURTESAVE

<i>AKM</i>	<i>Agjencia Kosovare e Mirëbesimit</i>
<i>AKP</i>	<i>Agjencia Kosovare e Privatizimit</i>
<i>ARBK</i>	<i>Agjencia e Regjistrimit të Bizneseve të Kosovës</i>
<i>B.I.</i>	<i>Biznes Individual</i>
<i>D.K.</i>	<i>Dega në Kosovë</i>
<i>ISHA</i>	<i>Instituti për Shkencë dhe Arte</i>
<i>K.B.</i>	<i>Kooperativa Bujqësore</i>
<i>N.P.</i>	<i>Ndërmarrje Publike</i>
<i>N.SH.</i>	<i>Ndërmarrje Shoqërore</i>
<i>NVM</i>	<i>Ndërmarrjet e Vogla dhe të Mesme</i>
<i>O.K.</i>	<i>Ortakëri e Kufizuar</i>
<i>O.P.</i>	<i>Ortakëri e Përgjithshme</i>
<i>ODK</i>	<i>Open Data Kosovo</i>
<i>SH.A.</i>	<i>Shoqëri Aksionare</i>
<i>SH.P.K.</i>	<i>Shoqëri me Përgjegjësi të Kufizuar</i>
<i>UHZ</i>	<i>Universiteti “Haxhi Zeka”</i>

HYRJE

Procesi i hartëzimit të bizneseve është një instrument thelbësor për zhvillimin harmonik e të qartë të Institucioneve të Arsimit të Lartë, Ministrive kompetente, Qeverive lokale, OJQ-ve, pedagogëve, studentëve dhe aktorëve të tjerë të përfshirë në zhvillimin ekonomik dhe social. Ky proces lejon identifikimin dhe klasifikimin e të gjitha bizneseve që veprojnë në një rajon të caktuar, duke krijuar një bazë të dhënash të detajuar që mund të përdoret për studim, planifikim, vendimmarrje dhe zhvillim strategjik.

Për Institucionet e Arsimit të Lartë, duke e përfshirë në mënyrë të veçantë këtu Universitetin “Haxhi Zeka”, procesi i hartëzimit të bizneseve është njëra ndër veprimtaritë e rëndësishëm sepse ofron një pasqyrë të qartë të nevojave dhe tendencave të tregut. Kjo ndihmon në përmirësimin e kurrikulave, duke i bërë ato më të përshtatshme për kërkesat e tregut të punës dhe duke i përgatitur studentët me aftësi dhe njohuri që janë të nevojshme për sukses në karrierat e tyre të ardhshme. Hartëzimi mund të ndihmojë në identifikimin e mundësive për bashkëpunime kërkimore dhe projekte të përbashkëta me industrinë.

Ministritë kompetente dhe Qeveritë lokale përfitojnë nga ky proces duke marrë një pamje të plotë të ekonomisë lokale dhe rajonale. Kjo i lejon ata të planifikojnë dhe zbatojnë politika efektive ekonomike dhe zhvillimore. Duke pasur të dhëna të sakta dhe të përditësuara mbi bizneset, ministritë dhe qeveritë lokale mund të

krijojnë programe mbështetëse që janë më të përshtatshme për të ndihmuar rritjen dhe zhvillimin e sektorëve specifikë të ekonomisë. Gjithashtu, u mundëson atyre të monitorojnë zhvillimin ekonomik dhe të marrin masa të përshtatshme për të mbështetur bizneset lokale.

OJQ-të, të cilat shpesh fokusohen në zhvillimin ekonomik, mund të përdorin hartëzimin e bizneseve për të identifikuar nevojat dhe sfidat kryesore të komuniteteve lokale. Kjo u mundëson atyre të krijojnë dhe të zbatojnë programe që mbështesin bizneset e vogla dhe të mesme, të inkurajojnë inovacionin dhe të nxisin zhvillimin e qëndrueshëm. Hartëzimi i ndihmon OJQ-të të zhvillojnë strategji efektive për ndërhyrje, të cilat janë të bazuara në të dhëna reale dhe të verifikuara.

Pedagogët dhe studentët përfitojnë drejtpërdrejt nga ky proces, pasi ai ofron mundësi të shumta për hulumtime të bazuara në të dhëna konkrete. Pedagogët mund të përdorin hartëzimin për të zhvilluar projekte kërkimore që lidhen me nevojat aktuale të biznesit dhe ekonomisë, duke i dhënë kështu mësimdhënies një qasje më praktike dhe të orientuar nga tregu. Studentët mund të angazhohen në projekte praktike që lidhen me bizneset lokale, duke fituar përvojë reale dhe duke krijuar lidhje të rëndësishme me industrinë që do të jenë të vlefshme për karrierën e tyre të ardhshme.

Është e vërtetë dhe e pa kontestueshme se, procesi i hartëzimit të bizneseve është një mjet i fuqishëm që kontribuon në zhvillimin ekonomik dhe social të një rajoni. Ky proces ndihmon aktorë të ndryshëm - nga qeveritë

dhe institucionet akademike e deri te OJQ-të dhe studentët të ndërmarrin veprime të informuara dhe të mbështetura nga të dhëna të sakta, duke siguruar që strategjitë dhe politikat e tyre të jenë më efektive dhe të përshtatshme për nevojat e komunitetit.

Me konkretisht, operacioni gjegjësisht veprimtaria e hartëzimit të bizneseve në një rajon të caktuar, siç është rajoni i Dukagjinit, i realizuar nga Instituti për Shklencë dhe Arte i Universitetit “Haxhi Zeka” pa dyshim sjell një sërë rezultatesh të rëndësishme që do të kontribuojnë në zhvillimin shkencor, akademik, ekonomik dhe social të kësaj zone. Ky proces përfshin mbledhjen dhe analizimin e të dhënave për bizneset ekzistuese, si dhe identifikimin e mundësive të reja për investime dhe zhvillim.

Dimensionimi ekonomik:

Identifikimi i strukturës ekonomike: Me këtë proces konsiderojmë se do të ndihmohet në krijimin e një pasqyre të qartë të strukturës ekonomike të rajonit. Kjo përfshin kategorizimin e bizneseve sipas sektorëve, si prodhimi, shërbimet, bujqësia, industria, etj. Njohja e kësaj strukture është kyçe për të kuptuar se cilët sektorë janë më të zhvilluar dhe cilët kanë nevojë për mbështetje të mëtejshme.

Vlerësimi i potencialit për zhvillim: Me këtë studim mundësohte identifikimi i potencialit për zhvillim ekonomik në rajon. Duke analizuar të dhënat e mbledhura, mund të identifikohen zonat ku ka mungesë të bizneseve të caktuara dhe ku ka hapësirë për investime të reja. Kjo krijon mundësi për të

tërhequr investitorë të rinj dhe për të krijuar vende të reja pune.

Përmirësimi i infrastrukturës dhe shërbimeve: Rezultatet e hartëzimit mund dhe do të përdoren për të përmirësuar infrastrukturën dhe shërbimet në rajon. Nëse identifikohen zona me përqendrim të lartë biznesesh, por me infrastrukturë të dobët, autoritetet mund të investojnë në përmirësimin e rrugëve, energjisë, ujit dhe shërbimeve të tjera thelbësore, gjë që ndihmon në rritjen e konkurrencës dhe produktivitetit të bizneseve.

Mbështetja për bizneset ekzistuese: Duke pasur një pasqyrë të plotë të bizneseve ekzistuese, autoritetet mund të zhvillojnë politika mbështetëse më të mira. Kjo përfshin ndihmë në trajnim, financim dhe lehtësime të tjera që ndihmojnë bizneset të rriten dhe të qëndrojnë konkurruese.

Planifikimi dhe politikëbërja: Të dhënat e grumbulluara nga procesi i hartëzimit janë thelbësore për hartimin e politikave dhe strategjive të zhvillimit. Ato u japin autoriteteve një bazë të fortë për të marrë vendime të informuara që synojnë përmirësimin e klimës së biznesit dhe rritjen ekonomike të rajonit të Dukagjinit.

Andaj, mund të theksohet se procesi i hartëzimit të bizneseve në një rajon të caktuar si Dukagjini krijon një platformë të fuqishme për zhvillim të qëndrueshëm ekonomik, duke u bazuar në një analizë të detajuar dhe të mirëfilltë të potencialeve dhe sfidave të rajonit.

Dimensioni akademik

Procesi i hartëzimit të bizneseve është një mjet shumë i rëndësishëm në sferën e zhvillimit akademik të një universiteti e në këtë rast edhe për universitetin “Haxhi Zeka”. Ky proces i lejon universitetit të krijojë lidhje më të ngushtë me komunitetin ekonomik të rajonit, duke përfutur nga informacionet e detajuara për bizneset lokale. Kjo lidhje ndihmon universitetin të përshtasë programet e tij akademike dhe kërkimore me nevojat reale të tregut të punës dhe ekonomisë lokale, duke e bërë më të lehtë për studentët e institucionit tanë të kalojnë nga bota akademike në atë profesionale.

Për shembull, nëse një universitet identifikon se në rajon ka një numër të madh të bizneseve në sektorin e teknologjisë së informacionit, ai mund të zhvillojë programe të reja studimore, kurse trajnimi dhe laboratorë kërkimorë që përputhen me nevojat e këtij sektori. Në këtë mënyrë, studentët e atij universiteti do të jenë më të përgatitur për tregun e punës, ndërsa universiteti kontribuon në zhvillimin ekonomik të rajonit.

Gjithashtu, krijimi i hartës së bizneseve do t'i mundësojë universitetit të krijojë partneritete strategjike me biznese të ndryshme për projekte kërkimore dhe inovative. Këto partneritete jo vetëm që do të forcojnë kapacitetet kërkimore të universitetit, por edhe rrisin mundësitë për financim dhe përfshirje të studentëve në projekte reale, duke e bërë procesin e mësimdhënies më të ndërlydhur me praktikën më të mira të industrisë.

Përveç kësaj, këto të dhëna mund të përdoren për të identifikuar mundësitë për inkubim të bizneseve të reja dhe inovative brenda universitetit. Kjo është e rëndësishme për krijimin e një ekosistemi të qëndrueshëm të inovacionit dhe sipërmarrjes, ku idetë e reja të studentëve dhe stafit akademik mund të zhvillohen dhe të komercializohen me ndihmën e bizneseve ekzistuese.

Në mënyrë të sigurtë, hartëzimi i bizneseve ndihmon universitetin të kontribuojë në zhvillimin e politikave lokale dhe kombëtare për përmirësimin e edukimit dhe zhvillimit ekonomik. Duke pasur një kuptim të qartë të strukturës ekonomike dhe nevojave të tregut të punës në rajon, universiteti do të mund të propozojë politika dhe iniciativa që promovojnë zhvillimin e qëndrueshëm dhe të barabartë të komunitetit, duke ndikuar pozitivisht në të ardhmen e studentëve të tij dhe të ekonomisë së përgjithshme.

Dimensioni shkencor

Procesi i hartëzimit të bizneseve dhe mbledhja e të dhënave të tyre janë thelbësore për zhvillimin e shkencës në universitetin “Haxhi Zeka” por edhe për Institucionet tjera të Arsimit të Lartë e të Mesëm. Pa dyshim, për herë të parë që nga ekzistenca e vet, ky proces i ka mundësuar universitetit të krijojë një bazë të dhënash të detajuar dhe të saktë për bizneset lokale, sektoret e tyre të veprimtarisë, dhe kapacitetet teknologjike dhe inovative që ato posedojnë. Këto të dhëna janë të rëndësishme për kërkimet shkencore, pasi i ofrojnë akademikëve dhe studentëve një pamje të qartë të fushave ku ka nevojë për inovacion dhe kërkim shkencor, duke ndihmuar në përcaktimin e

e prioriteteve dhe drejtimit të kërkimeve.

Përveç kësaj, të dhënat e mbledhura nga hartëzimi i bizneseve jo vetëm që do të mundësojnë por edhe do të garantojnë krijimin e bashkëpunimeve të frytshme midis universitetit dhe sektorit privat. Universiteti do t'i përdorë këto të dhëna për të identifikuar partnerë potencialë për projekte kërkimore të përbashkëta dhe aplikative, duke sjellë në këtë mënyrë burime shtesë financimi dhe mundësi për kërkime të avancuara. Bashkëpunimet e tilla jo vetëm që forcojnë kapacitetet kërkimore të universitetit, por gjithashtu rrisin ndikimin e tij në komunitetin lokal dhe më gjerë.

Në sferën e zhvillimit të shkencës, të dhënat nga bizneset lokale do të ndihmojnë universitetin të krijojë programe dhe module të reja akademike që reflektojnë nevojat e tregut. Kjo do të thotë që studentët do të kenë mundësi të angazhohen në kërkime që kanë ndikim të drejtpërdrejtë në zhvillimin ekonomik dhe teknologjik të rajonit, duke rritur në këtë mënyrë vlerën praktike të studimeve të tyre dhe aftësinë për të gjetur zgjidhje inovative për sfidat reale të tregut.

Gjithashtu, procesi i hartëzimit do të shërbejë si një katalizator për zhvillimin e shkencës ndërdisiplinore brenda universitetit. Duke analizuar të dhënat e mbledhura nga sektorë të ndryshëm të industrisë, universiteti mund të identifikojë fusha të reja për kërkime ndërdisiplinore, ku njohuritë nga disiplina të ndryshme mund të kombinohen për të krijuar zgjidhje të reja dhe inovative. Kjo qasje e re në kërkimet shkencore ndihmon në rritjen e cilësisë dhe ndikimit të kërkimeve, duke sjellë rezultate më të dobishme dhe më të aplikueshme për shoqërinë.

Prandaj mund të konkludojmë se procesi i hartëzimit të bizneseve dhe mbledhja e të dhënave përkatëse janë thelbësore për zhvillimin e shkencës në universitet. Këto aktivitete sigurojnë që kërkimet shkencore të jenë të lidhura ngushtë me nevojat reale të tregut dhe të shoqërisë, duke ndihmuar në rritjen e ndikimit të universitetit në fushën e shkencës dhe inovacionit.

METODOLOGJIA

Krijimi i databazës me informacione për bizneset në Rrafshin e Dukagjinit ka përfshirë mbledhjen dhe organizimin e një gamë të gjerë të detajeve të bizneseve në këtë rajon. Databaza përmban informacione të hollësishme lidhur me llojet e bizneseve, veprimtaritë e tyre specifike, numrin e punëtorëve, kapitalin dhe aspekte të tjera të rëndësishme. Kjo databazë është strukturuar në mënyrë që të lejojë analizën e detajuar të sektorit të biznesit në kontekstin e studimit të Rrafshit të Dukagjinit. Përdorimi i kësaj databaze ka mundësuar një kuptim më të mirë të strukturës së ekonomisë së bizneseve në rajon, duke përfshirë identifikimin e tendencave dhe variablave kryesore që ndikojnë në performancën dhe zhvillimin e tyre. Databaza është krijuar duke shfrytëzuar të dhënat sekondare të shkarkuara nga burimi online Open Data Kosovo (ODK) (2023). Fillimisht janë shkarkuar të dhëna në sasi më të madhe duke përfshirë bizneset aktive, pasive dhe ato të shuara në komunat e Rrafshit të Dukagjinit të përfshira në analizë. Më pas duke e pasur të qartë se mostër e hulumtimit janë bizneset aktive në komunat përkatëse, databaza është sistemuar dhe rregulluar në atë mënyrë që të paraqiten vetëm informacionet dhe të dhënat e nevojshme dhe me interes për hulumtimin.

Këto të dhëna janë organizuar veçmas për çdo komunë për të krijuar databazën dhe për të lejuar qasje dhe analizë të lehtë të informacionit. Të dhënat janë shkarkuar gjatë një periudhe njëjavore, përkatësisht nga data 20 - 26 Maj, ndërsa organizimi dhe sistemimi i tyre ka vazhduar deri në fund të muajit Qershor. Pas krijimit të databazës finale, është realizuar gjithashtu vizualizimi grafik, interpretimi dhe dokumentimi i të dhënave në tërësi. Në databazë përfshihen të dhënat për bizneset që kapin periudhën prej vitin 2000 deri në Qershor të vitit 2023.

Gjatë mbledhjes së të dhënave dhe krijimit të databazës për bizneset në Rrafshin e Dukagjinit janë hasur disa kufizime. Së pari, disponueshmëria dhe aktualizimi i të dhënave kanë qenë të kufizuara në disa burime çka ka ndikuar që të zgjatet koha për sigurimin e informacioneve dhe të dhënave kryesore me interes për hulumtim, duke ndikuar në saktësinë dhe plotësinë e analizës për komunat dhe bizneset. Së dyti, kishte mungesë standardizimi në formatin dhe strukturën e të dhënave të mbledhura, çka ka krijuar sfida në krahasimin dhe analizën e tyre. Së fundmi, kualiteti i të dhënave ka qenë i ulët në disa raste.

FAZAT E HULUMTIMIT

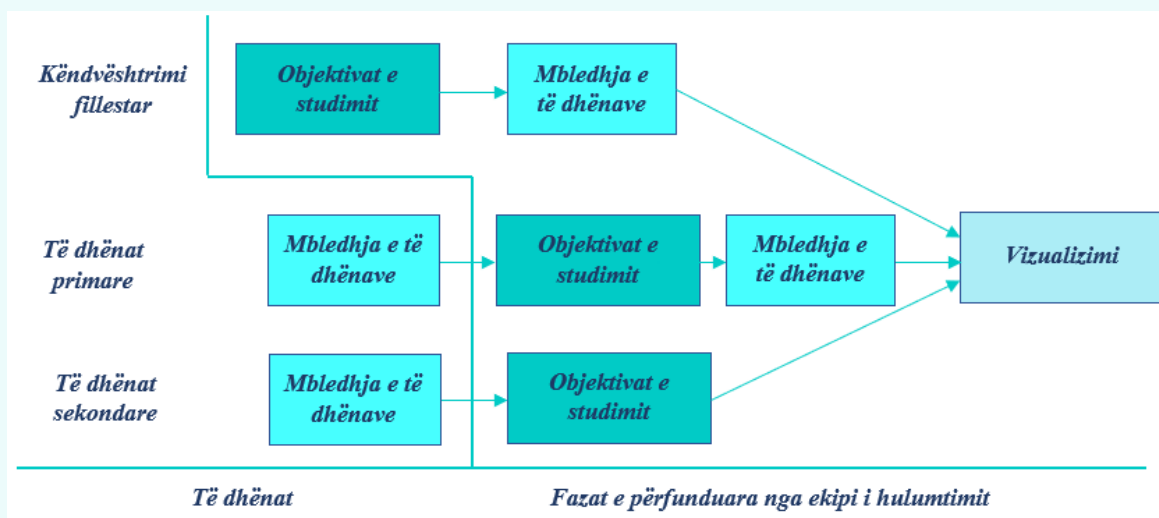
Fazat e përfunduara nga ekipi i hulumtimit për vizualizimin e hulumtimit “Hartëzimi i Bizneseve në Rrafshin e Dukagjinit” përfshijnë:

- Mbledhjen e të dhënave sekondare lidhur me bizneset në Rrafshin e Dukagjinit;
- Organizimin dhe analizën e të dhënave për të identifikuar karakteristikat dhe veprimtaritë e bizneseve në rajon;
- Krijimin e databazës për të lejuar qasje dhe analizë të lehtë të informacionit;
- Vizualizimin grafik të rezultateve dhe trendeve të zbuluara nga analizat për të përcaktuar strukturën dhe zhvillimet në sektorin e bizneseve;

→ Interpretimin dhe dokumentimin e rezultateve të vizualizuara për të paraqitur zbulimet dhe konkluzionet e hulumtimit në mënyrë efektive.

Këto faza kanë siguruar një përqendrim të hollësishëm në të kuptuarit e ekonomisë së bizneseve në Rrafshin e Dukagjinit nëpërmjet një përpjekjeje të koordinuar dhe metodologjike, siç është paraqitur në figurën e mëposhtme (shih Figura 1).

Figura 1. Fazat e hulumtimit

DIZAJNI I DATABAZËS

Dizajni i databazës është konceptuar në mënyrë që të lehtësojë dizajnimin, zhvillimin, zbatimin dhe mirëmbajtjen e të dhënave të përdorura në këtë hulumtim. Objektivi kryesor i dizajnit të databazës për studimin e bizneseve dhe karakteristikave të tyre në Rrafshin e Dukagjinit është të krijojë modele të dizajnit logjik dhe fizik të sistemit të databazës të propozuar. Modeli logjik fokusohet në kërkesat e të dhënave dhe të dhënat që do të ruhen, pavarësisht nga konsideratat fizike për vendndodhjen dhe strukturën e tyre (Kleynhans, 2020). Kjo kuptohet se nuk ka të bëjë me mënyrën e ruajtjes fizike të të dhënave ose vendndodhjen e tyre në sistemin fizik.

Cikli i dizajnit të databazës përfshin një seri fazash që ndiqen gjatë procesit të zhvillimit të databazave në përgjithësi. Hapat në këtë cikël nuk duhet të ndiqen domosdoshmërisht në një rradhë të drejtë (Alam, 2021).

Në figurën e mëposhtme (shih Figura 2) është listuar çdo hap për një pasqyrë të procesit të dizajnit të databazës së këtij hulumtimi.

- **Planifikimi** - kjo fazë e koncepteve të dizajnit të databazës ka të bëjë me planifikimin e të gjithë ciklit të zhvillimit të databazës.
- **Modeli logjik** - kjo fazë ka të bëjë me zhvillimin e modelit të databazës bazuar në kërkesat specifike. I gjithë dizajni është në letër pa ndonjë zbatim fizik ose konsiderata specifike.
- **Modeli fizik** - kjo fazë zbaton modelin logjik të databazës duke marrë faktorët e zbatimit fizik.
- **Konvertimi dhe ngarkimi i të dhënave** - kjo fazë e dizajnit të databazës ka të bëjë me importimin dhe konvertimin e të dhënave finale.

Ky cikël i zhvillimit siguron një qasje sistematike dhe të strukturuar për projektimin, zhvillimin dhe menaxhimin e databazës.

Figura 2. Dizajni i databazës

Burimi: ISHA (2024)

PËRGATITJA DHE VIZUALIZIMI I TË DHËNAVE

Të dhënat sekondare janë marrë nga burimi i të dhënave Open Data Kosovo (2023), i cili ofron qasje të lirë dhe të hapur për të gjithë për informacionin dhe databazat publike. Kjo platformë është e disponueshme në tre gjuhë: anglisht, serbisht dhe shqip dhe siguron një gamë të gjerë të të dhënave të strukturuar dhe të organizuara që mund të përdoren për analiza, hulumtime dhe përdorime të ndryshme. Rezultatet nga ky burim paraqiten në një mënyrë të organizuar dhe të përgjithshme, duke dhënë informacion të detajuar për secilin biznes.

Është e rëndësishme të theksohet se platforma Open Data Kosovo, përmes teknikave të skrapimit të faqes zyrtare të internetit të Agjencisë së Regjistrimit të Bizneseve të Kosovës (ARKB), ka mbledhur dhe bërë të disponueshëm publikisht informacionin. Për të analizuar tendencat midis të dhënave të ndryshme, si ato demografike, ekonomike dhe gjeografike, platforma përfshin filtra dhe paraqitje vizuale të të dhënave, gjë që ka ndihmuar në mbledhjen e informacioneve për bizneset në Rrafshin e Dukagjinit dhe karakteristikat e tyre. Për sa i përket vizualizimit të të dhënave, ekzistojnë raporte të përgjithshme nga të cilat është marrë informacion bazë, dhe duke përdorur filtra janë procesuar të dhënat që ishin të nevojshme për këtë hulumtim.

Në përgjithësi, është ofruar qasje në një gamë të gjerë të të dhënave për bizneset, duke përzgjedhur vitin dhe llojin e dosjes në interes për hulumtimin. Kjo qasje jo vetëm që rrit përdorshmërinë e platformës, por gjithashtu shërben si një katalizator për vendimmarrje të informuar dhe përpjekje kërkimore në sektorë të ndryshëm (Open Data Kosovo, 2023).

Informacionet e marrë nga Open Data Kosovo (2023) përfshijnë bizneset dhe karakteristikat e tyre në dhjetë komunat vijuese të Rrafshit të Dukagjinit, të cilat janë: Peja, Deçani, Klina, Istogu, Gjakova, Juniku, Prizreni, Rahoveci, Suhareka dhe Malisheva. Informacionet e mbledhura përfshijnë:

- Numrin e bizneseve në secilën komunë,
- Llojin e bizneseve,
- Aktivitetin kryesor të secilit biznes,
- Numrin e punëtorëve të regjistruar,
- Datën e regjistrimit të biznesit, si dhe
- Informacione të tjera demografike dhe ekonomike relevante.

**LLOJET E
BIZNESEVE NË
RRAFSHIN E
DUKAGJINIT**

Komunat e Rrafshit të Dukagjinit përbëjnë një zonë me një gamë të larmishme biznesesh që kontribuojnë në zhvillimin ekonomik të rajonit. Ky diversitet i llojeve të bizneseve kontribuon ndjeshëm në zhvillimin dhe përparimin e ekonomisë lokale, duke krijuar mundësi për punësim dhe rritje ekonomike. Struktura e organizimit të këtyre bizneseve varion nga forma më e thjeshtë deri te ato më komplekse dhe të organizuara, duke reflektuar nevojat dhe specifikat e komunitetit lokal. Në vijim, do të analizohen më në detaje llojet kryesore të bizneseve që operojnë në këtë rajon, duke ofruar një pasqyrë të qartë të kontributit të tyre në ekonominë lokale.

Pra, bizneset e këtij rajoni variojnë nga ato individuale, ku një individ është përgjegjës për të gjitha aspektet e veprimtarisë ekonomike, deri te ndërmarrjet më komplekse si shoqëritë aksionare dhe ndërmarrjet publike. Bizneset individuale dhe ortakëritë e përgjithshme ofrojnë fleksibilitet dhe lehtësi në menaxhim, ndërsa ortakëritë e kufizuara dhe shoqëritë me përgjegjësi të kufizuar ofrojnë mbrojtje më të madhe të kapitalit të investuar. Ndërmarrjet publike dhe ndërmarrjet shoqërore luajnë një rol kyç në sigurimin e shërbimeve të rëndësishme publike dhe në përfshirjen e komunitetit në aktivitetet ekonomike. Shoqëritë aksionare dhe kooperativat bujqësore përfaqësojnë forma të organizimit të bizneseve që favorizojnë rritjen dhe zhvillimin afatgjatë, duke përfshirë më shumë aktorë dhe burime në tregun lokal. Ky diversitet i llojeve të bizneseve reflekton një ekosistem dinamik dhe të balancuar ekonomik në këtë rajon të rëndësishëm të Kosovës.

Në vazhdim jepen përkufizimet specifike për secilin lloj të bizneseve aktive në komunat e përfshira në analizë, përkatësisht:

Biznes Individual (B.I.) - është personi fizik që është regjistruar në cilësi të biznesit individual dhe i cili, me qëllim të fitimit, në formë të profesionit, kryen veprimtari të ligshme duke përfshirë zejtarinë artistike dhe zejtarinë e vjetër dhe punët artizanale (Krasniqi, 2014, fq. 226).

Ortakëri e Përgjithshme (O.P.) - është forma e organizimit të biznesit ku të gjithë ortakët përgjigjen pa kufizim, e solidarisht për borxhet e shoqërisë (ARBK, n.d.).

Ortakëri e Kufizuar (O.K.) - është forma e organizimit të biznesit në të cilën përveç ortakëve “të pakufizuar” (ortakët që përgjigjen pa kufizim e solidarisht për borxhet e shoqërisë) marrin pjesë edhe ortakët “e kufizuar” ose ata ortakë, që përgjigjen për detyrimet e kompanisë deri në kufirin e vlerës së kontributeve të tyre (ARBK, n.d.).

Shoqëri me Përgjegjësi të Kufizuara (SH.P.K.) - është ajo formë e shoqërisë të cilën e themelojnë një ose më shumë persona juridik dhe/ose fizik në cilësinë e anëtarëve të shoqërisë, me qëllim të ushtrimit të veprimtarisë së caktuar nën emrin e përbashkët të biznesit, ndërsa për detyrimet e veta kjo shoqëri përgjigjet me tërë pasurinë e vet. Asnjë anëtar i shoqërisë nuk përgjigjet me pasurinë e vet për detyrimet e shoqërisë (Krasniqi, 2014, fq. 209).

Interes të përgjithshme dhe të cilën e themelon shteti, përkatësisht njësia e vetëqeverisjes lokale. Kjo ndërmarrje themelohet, para së gjithash, për sigurimin e ushtrimit të vazhdueshëm të një veprimtarie me interes ë përgjithshëm dhe për plotësimin e rregullt të nevojave të shfrytëzuesve të prodhimeve dhe shërbimeve, zhvillimin dhe përparimin e ushtrimit të veprimtarisë me interes ë përgjithshëm, si dhe për sigurimin dhe unifikimin e sistemit dhe harmonizimin e zhvillimit të tij (Krasniqi, 2014, fq. 224). Ndërmarrjet publike monitorohen nga Qeveria dhe organizohen si Shoqëri Aksionare në përputhje me ligjin në fuqi mbi shoqëritë tregtare. Të gjitha interesat pronësore në një ndërmarrje publike përfaqësohen me aksione dhe të gjitha këto aksione duhet të jenë të regjistruara (ARBK, n.d.).

Ndërmarrje Shoqërore (N.SH.) - është ajo ndërmarrje e cila në tërësi punon me kapital shoqëror. Këto ndërmarrje privatizohen në njëfar forme juridike të shoqërisë. Kapitali i ndërmarrje shoqërore është i pjestuar në aksione ose pjesë të caktuara me vlerë nominale dhe regjistrohet në regjistër (Krasniqi, 2014, fq. 223-224).

Shoqëri Aksionare (SH.A.) - është personi juridik të cilën e themelojnë një ose më shumë persona juridik dhe/ose fizik në cilësinë e aksioanarëve me qëllim të ushtrimit të veprimtarisë së caktuar nën emrin e përbashkët, kapitali themelor i së cilës është përcaktuar dhe ndarë në aksione (Krasniqi, 2014, fq. 216). Në shoqërinë aksionare, aksionarët përgjigjen për të gjitha borxhet dhe detyrimet e tjera me tërë asetet dhe pasurinë e tyre. Shoqëria mund të themelohet dhe të ketë një ose disa aksionar.

Ndërmarrje Publike (N.P.) - është ndërmarrja që ushtron veprimtari me Shuma e kapitalit fillestar të kësaj shoqërie është më së paku 10,000 € (ARBK, n.d.).

Kooperativa Bujqësore (K.B.) - është një shoqëri tregtare e krijuar nga personat fizik apo juridik të cilët duhet të jenë të gjithë bujq që kontribuojnë me pronën e vet private në kapitalin aksionar. Kooperativa e Bujqëve themelohet nga së paku pesë (5) bujq, që janë nënshkruar të detyrimeve. Kooperativa nuk do të themelohet pa kapital e as nuk do të ekzistoj pa kapital. Kapitali ndahet në aksione të vlerës së barabartë me vlerë minimale prej 10 €. Drejtori nuk mund të jetë anëtar i kooperativës (ARBK, n.d.).

Dega e Shoqërisë së Huaj - paraqet një kompani të huaj e cila është shoqëri tregtare dhe pas regjistrimit në Kosovë, ajo konsiderohet si degë, por nuk ka status të veçantë juridik. Pas regjistrimit, kjo degë ka të gjitha të drejtat dhe detyrimet sipas ligjit në fuqi. Emri zyrtar i kësaj dege duhet të përmbajë emrin e plotë të kompanisë së huaj, të ndjekur nga “Dega në Kosovë” ose shkurt “D.K.” (ARBK, n.d.).

Ndërmarrje tjera nën juridiksion të AKM (AKM - Agjencia Kosovare e Mirëbesimit, paraardhësja e AKP-së - Agjencisë Kosovare të Privatizimit) - ndërmarrje shoqërore dhe publike në Kosovë që i nënshtrohen mbikëqyrjes dhe administrimit të AKM-së, e cila ka për detyrë të ruajë dhe të rrisë vlerën e tyre, të sigurojë qëndrueshmërinë e tyre afariste dhe të sigurojë një qeverisje të

Në vijim, paraqiten në detaje statistikat e bizneseve sipas llojit në 10 komunat e përfshira në analizë. Tabela 1 ofron një pasqyrë të thelluar dhe të qartë mbi shpërndarjen e bizneseve në këto komuna, duke ndarë ato në kategori të ndryshme si tregtare, prodhuese, shërbimesh dhe të tjera. Analiza e këtyre statistikave ndihmon në kuptimin e strukture së sektorëve të ndryshëm dhe në identifikimin e trendëve të rëndësishëm ekonomikë në nivelin lokal.

Tabela 1. Statistikat e bizneseve sipas llojit në 10 Komuna të përfshira në analizë

Statistikat e bizneseve sipas llojit në 10 Komuna											
	Biznes individual	Ortakëri e përgjithshme	Shoqëri me përgjegjësi të kufizuar	Dega e Shoqërisë së Huaj	Ndërmarrje publike	Ndërmarrje shoqërore	Shoqëri aksionare	Ndërmarrje tjera nën juridiksion të AKM	Ortakëri e kufizuar	Kooperativa Bujqësore	Gjithsej
Pejë	3,479	41	1,930	7	1	0	7	0	0	2	5,467
Deçan	701	6	322	1	0	0	2	0	0	1	1,033
Klinë	861	7	534	0	0	1	0	0	0	6	1,409
Istog	1,009	4	510	1	0	0	9	0	0	6	1,539
Junik	34	0	38	0	0	0	0	0	0	0	72
Gjakovë	3,354	21	1,123	3	0	0	10	5	0	1	4,517
Rahovec	1,326	3	507	0	0	0	1	0	0	1	1,838
Suharekë	2,931	16	1,526	11	0	0	5	0	0	6	4,495
Prizren	6,027	57	2,421	27	0	1	6	0	1	6	8,546
Malishevë	1,036	3	506	1	0	0	3	0	0	1	1,550
Gjithsej	20,758	158	9,417	51	1	2	43	5	1	30	30,466

Burimi: Open Data Kosovo (2023), përshtatur dhe modifikuar nga ISHA

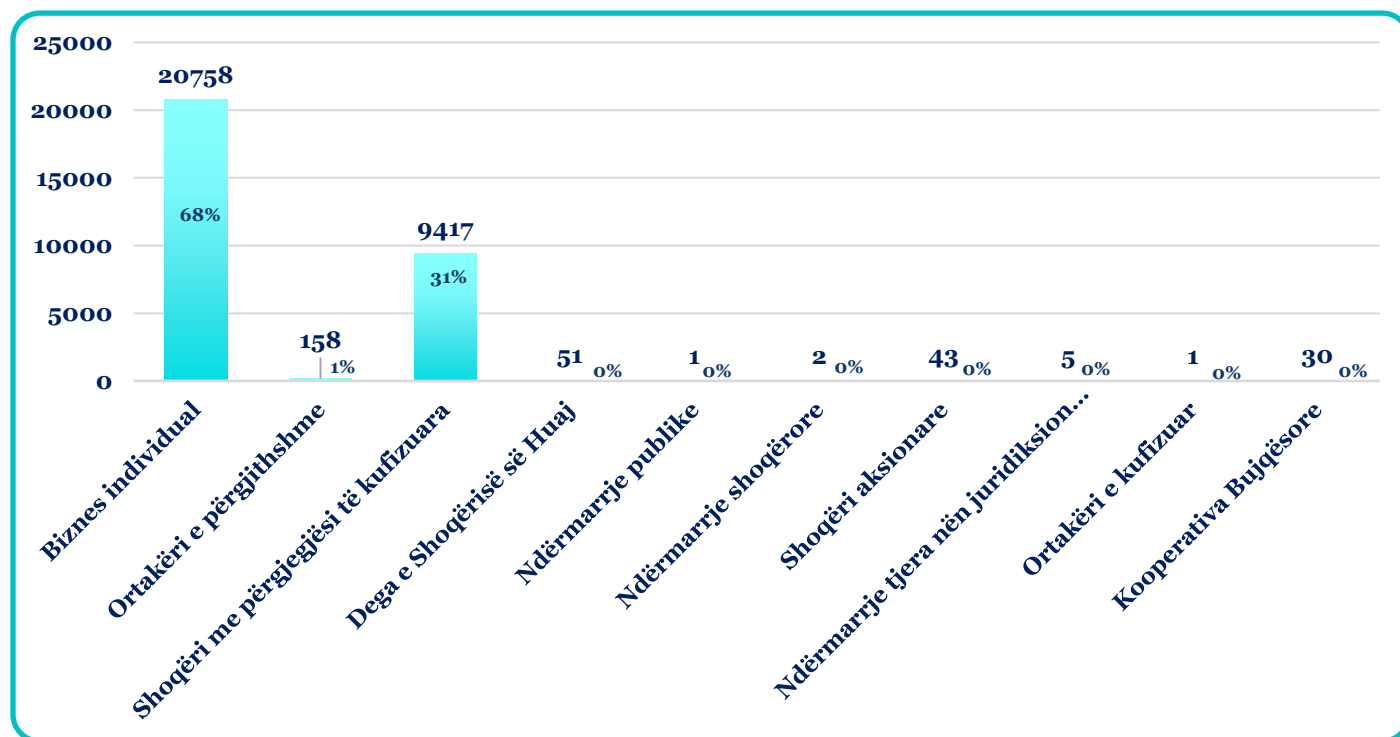
Sipas rezultateve të paraqitura në Tabelën 1, mund të vërehet se

- Në Komunën e Pejës janë gjithsej 5,467 biznese aktive. Nga këto, 3,479 biznese janë të regjistruara si “Biznes individual”, 41 biznese si “Ortakëri e përgjithshme”, 1,930 biznese si “Shoqëri me përgjegjësi të kufizuar”, 7 biznese si “Dega e Shoqërisë së Huaj”, 1 biznes si “Ndërmarrje publike”, 7 biznese si “Shoqëri aksionare” dhe 2 biznese si “Kooperativa Bujqësore”.
- Në Komunën e Deçanit janë gjithsej 1,033 biznese aktive. Nga këto, 701 biznese janë të regjistruara si “Biznes individual”, 6 biznese si “Ortakëri e përgjithshme”, 322 biznese si “Shoqëri me përgjegjësi të kufizuar”, 1 biznes si “Dega e Shoqërisë së Huaj”, 2 biznese si “Shoqëri aksionare” dhe 1 biznes si “Kooperativë Bujqësore”.
- Në Komunën e Klinës janë gjithsej 1,409 biznese aktive. Nga këto, 861 biznese janë të regjistruara si “Biznes individual”, 7 biznese si “Ortakëri e përgjithshme”, 534 biznese si “Shoqëri me përgjegjësi të kufizuar”, 1 biznes si “Ndërmarrje shoqërore” dhe 6 biznese si “Kooperativa Bujqësore”.

- Në Komunën e Istogut janë gjithsej 1,539 biznese aktive. Nga këto, 1,009 biznese janë të regjistruara si “Biznes individual”, 4 biznese si “Ortakëri e përgjithshme”, 510 biznese si “Shoqëri me përgjegjësi të kufizuara”, 1 biznes si “Dega e Shoqërisë së Huaj”, 9 biznese si “Shoqëri aksionare” dhe 6 biznese si “Kooperativa Bujqësore”.
- Në Komunën e Junikut janë gjithsej 72 biznese aktive. Nga këto, 34 biznese janë të regjistruara si “Biznes individual” dhe 38 biznese si “Shoqëri me përgjegjësi të kufizuara”.
- Në Komunën e Gjakovës janë gjithsej 4,517 biznese aktive. Nga këto, 3,354 biznese janë të regjistruara si “Biznes individual”, 21 biznese si “Ortakëri e përgjithshme”, 1,123 biznese si “Shoqëri me përgjegjësi të kufizuara”, 3 biznese si “Dega e Shoqërisë së Huaj”, 10 biznese si “Shoqëri aksionare” 5 biznese si “Ndërmarrje tjera nën juridiksion të AKM” dhe 1 biznes si “Kooperativë Bujqësore”.
- Në Komunën e Rahovecit janë gjithsej 1,838 biznese aktive. Nga këto, 1,326 biznese janë të regjistruara si “Biznes individual”, 3 biznese si “Ortakëri e përgjithshme”, 507 biznese si “Shoqëri me përgjegjësi të kufizuara”, 1 biznes si “Shoqëri aksionare” dhe 1 biznes si “Kooperativë Bujqësore”.
- Në Komunën e Suharekës janë gjithsej 4,495 biznese aktive. Nga këto, 2,931 biznese janë të regjistruara si “Biznes individual”, 16 biznese si “Ortakëri e përgjithshme”, 1,526 biznese si “Shoqëri me përgjegjësi të kufizuara”, 11 biznese si “Dega e Shoqërisë së Huaj”, 5 biznese si “Shoqëri aksionare” dhe 6 biznese si “Kooperativa Bujqësore”.
- Në Komunën e Prizrenit janë gjithsej 8,546 biznese aktive. Nga këto, 6,027 biznese janë të regjistruara si “Biznes individual”, 57 biznese si “Ortakëri e përgjithshme”, 2,421 biznese si “Shoqëri me përgjegjësi të kufizuara”, 27 biznese si “Dega e Shoqërisë së Huaj” 1 biznes si “Ndërmarrje shoqërore”, 6 biznese si “Shoqëri aksionare”, 1 biznes si “Ortakëri e kufizuar” dhe 6 biznese si “Kooperativa Bujqësore”.
- Në Komunën e Malishevës janë gjithsej 1,550 biznese aktive. Nga këto, 1,036 biznese janë të regjistruara si “Biznes individual”, 3 biznese si “Ortakëri e përgjithshme”, 506 biznese si “Shoqëri me përgjegjësi të kufizuara”, 1 biznes si “Dega e Shoqërisë së Huaj”, 3 biznese si “Shoqëri aksionare” dhe 1 biznes si “Kooperativë Bujqësore”.

Në vijim, do të shqyrtojmë në detaje statistikat e bizneseve sipas llojit në 10 komunat e përfshira në analizë përmes grafikëve vizualë. Këto grafikë ofrojnë një përmbledhje të qartë dhe të strukturuar të të dhënave, duke ilustruar shpërndarjen dhe ndarjen e bizneseve në kategori të ndryshme në nivel lokal. Grafikët do të ndihmojnë në analizimin e tendencave dhe në theksimin e diferencave midis komunave, duke ofruar një pasqyrë të hollësishme mbi strukturën dhe aktivitetin ekonomik në këto zona.

Grafiku 1. Statistikat e bizneseve sipas llojit në 10 Komunat e përfshira në analizë

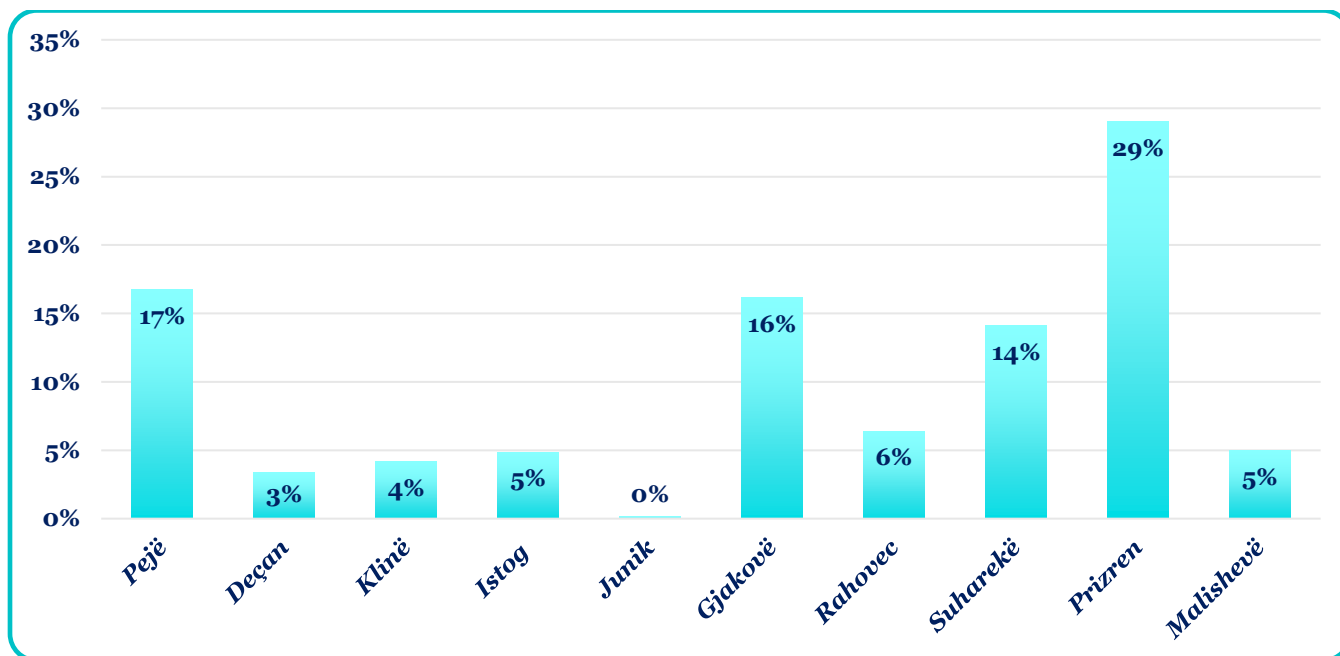
Burimi: ISHA (2024)

Duke ju referuar Tabelës 1 dhe Grafikut 1 shihet se, totali i bizneseve të regjistruara në 10 Komunat e Rrafshit të Dukagjinit të përfshira në analizë është 30,466. Nga këto, 20,758 biznese janë të regjistruara si “Biznes Individual”, 158 biznese janë të regjistruara si “Ortakëri e përgjithshme”, 9,418 biznese janë të regjistruara si “Shoqëri me përgjegjësi të kufizuara”, 51 biznese janë të regjistruara si “Dega e Shoqërisë së Huaj”, 1 biznes është i regjistruar si “Ndërmarrje publike”, 2 biznese janë të regjistruara si “Ndërmarrje shoqërore”, 43 biznese janë të regjistruara si “Shoqëri aksionare”, 5 biznese janë të regjistruara si “Ndërmarrje tjera nën juridiksion të AKM”, 1 biznes është i regjistruar si “Ortakëri e kufizuar” dhe 30 biznese janë të regjistruara si “Kooperativa Bujqësore”.

Shënim: Këto të dhëna ofrojnë një pasqyrë të qartë mbi strukturën e bizneseve dhe ndihmojnë në identifikimin e tipareve kryesore të aktivitetit ekonomik në këto komuna. Analiza e këtyre statistikave është e rëndësishme për të kuptuar shpërndarjen dhe diversitetin e sektorëve të biznesit në rajonin e Rrafshit të Dukagjinit.

Në vijim do të prezantohen statistikat e bizneseve sipas llojit për të gjitha komunat bashkërisht, me qëllim që të ofrohet një pasqyrë e plotë dhe e krahasueshme e përhapjes dhe diversifikimit të bizneseve në nivel rajonal, duke ndihmuar në identifikimin e tendencave dhe mundësive të zhvillimit ekonomik në këtë zonë.

Grafiku 2. Statistikat e bizneseve sipas llojit “Biznes Individual” në 10 Komunat e përfshira në analizë

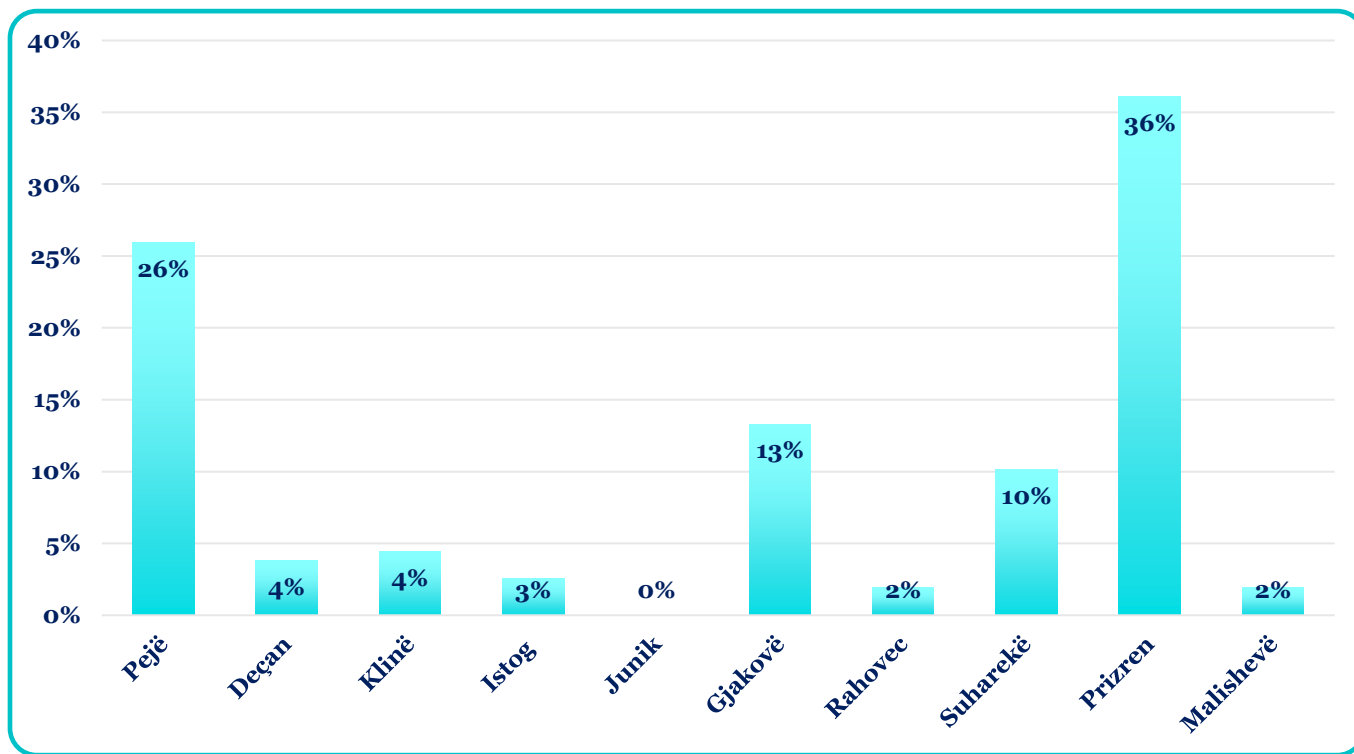
Burimi: ISHA (2024)

Në përputhje me Grafikon 2, vërehet se numri i bizneseve individuale ndryshon nga një komunë në tjetër. Në komunën e Pejës janë regjistruar 3,479 biznese individuale, që përbëjnë 17% të totalit. Në komunën e Deçanit, numri i bizneseve individuale është 701, ose 3% e totalit. Komuna e Klinës ka të regjistruar 861 biznese të tipit "Individual", që përfaqësojnë 4% të totalit. Në Istog janë regjistruar 1,009 biznese individuale, që përbëjnë 5% të totalit. Komuna e Junikut ka vetëm 34 biznese të këtij lloji, duke përbërë 0% të totalit. Në Gjakovë, numri i bizneseve individuale është 3,354, ose 16% e totalit. Rahoveci ka të regjistruar 1,326 biznese individuale, që përbëjnë 6% të totalit. Suhareka ka 2,931 biznese të këtij tipi, përfaqësues të 14% të totalit. Në Prizren, janë të regjistruara 6,027 biznese individuale, që përbëjnë 29% të totalit. Së fundmi, në Malishevë janë të regjistruara 1,036 biznese individuale, që përfaqësojnë vetëm 5% të totalit.

Siç mund të vërehet, komuna e Prizrenit ka numrin më të lartë të bizneseve të tipit “Biznes Individual”, e ndjekur nga komunat e Pejës, Gjakovës dhe Suharekës. Në këto komuna, numri i bizneseve individuale është gjithashtu relativisht i lartë, duke treguar një prirje të fortë për këtë lloj aktiviteti ekonomik në rajon.

Shënim: Kjo ndarje e ndryshme e sugjeron një shpërndarje të pabarabartë të bizneseve individuale në nivel lokal dhe mund të reflektojë mbi faktorë të tillë si mundësitë ekonomike, politikat lokale dhe kapacitetet infrastrukturore në këto zona.

Grafiku 3. Statistikat e bizneseve sipas llojit “Ortakëri e Përgjithshme” në 10 Komunat e përfshira në analizë

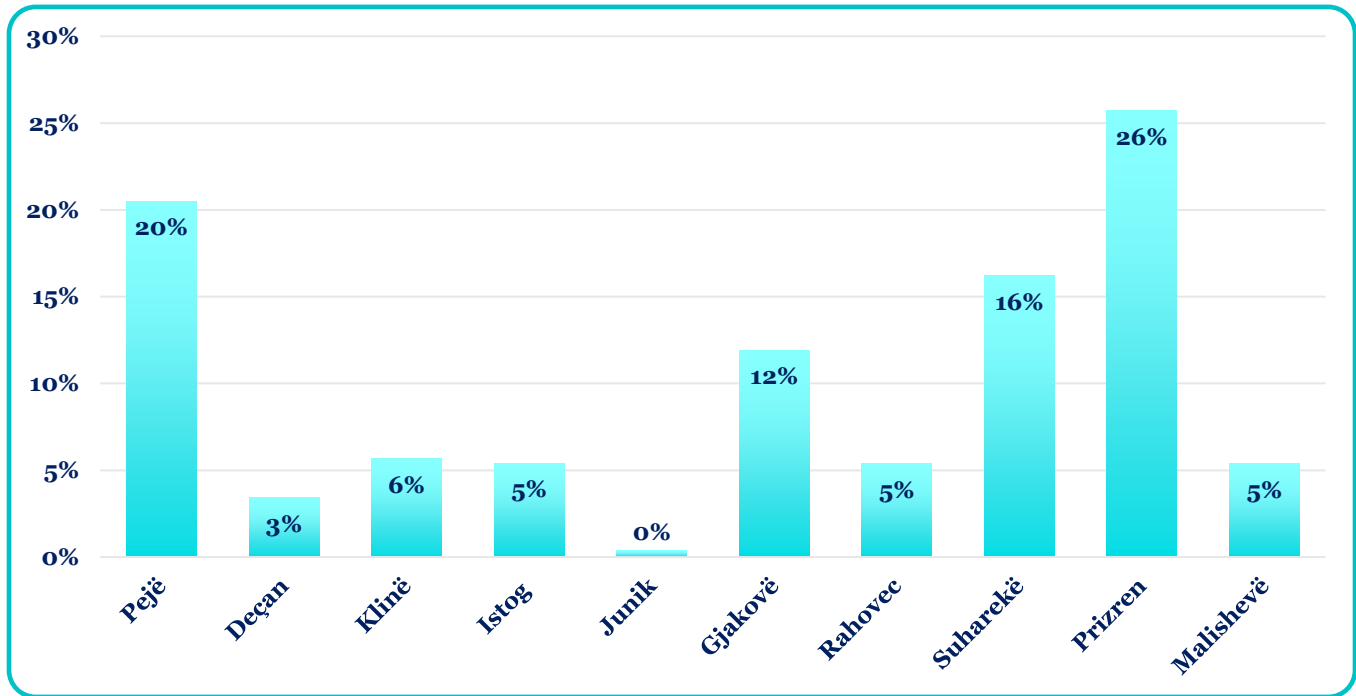
Burimi: ISHA (2024)

Në përputhje me Grafikon 3, vërehet se distribucioni i bizneseve të tipit “Ortakëri e përgjithshme” ndryshon ndërmjet komunave. Në komunën e Pejës janë regjistruar 41 biznese të këtij lloji, që përbëjnë 26% të totalit. Në komunën e Deçanit, janë 6 biznese, që përfaqësojnë 4% të totalit. Në Klinë janë regjistruar 7 biznese të tipit “Ortakëri e përgjithshme,” ose 4% e totalit. Komuna e Istogut ka 4 biznese të këtij tipi, që përbëjnë 3% të totalit. Në Junik, nuk ka asnjë biznes të regjistruar si “Ortakëri e përgjithshme,” që reflekton 0% të totalit. Në Gjakovë janë regjistruar 21 biznese të këtij lloji, që përfaqësojnë 13% të totalit. Rahoveci ka 3 biznese të tipit “Ortakëri e përgjithshme,” përbërë 2% të totalit. Në Suharekë janë 16 biznese të këtij lloji, ose 10% e totalit. Prizreni ka regjistruar 57 biznese të tipit “Ortakëri e përgjithshme,” që përbëjnë 36% të totalit. Së fundmi, në Malishevë janë regjistruar 3 biznese të këtij tipi, që përfaqësojnë gjithashtu 2% të totalit.

Në kategorinë e bizneseve të tipit “Ortakëri e Përgjithshme,” komuna e Prizrenit ka numrin më të lartë të bizneseve të regjistruara, e ndjekur nga komuna e Pejës. Në këto komuna, numri i bizneseve të këtij lloji është gjithashtu relativisht i lartë, duke treguar një prirje të fortë për këtë lloj aktiviteti ekonomik në rajon.

Shënim: Në përgjithësi, prirjet tregojnë se disa komuna kanë një aktivitet të lartë në formën e “Ortakëri e përgjithshme.” Kjo sugjeron se në këto zona ka një mbështetje më të madhe për këtë lloj biznesi, ndoshta për shkak të një klime më të favorshme për investime, mbështetjes nga institucionet lokale, ose një ndërgjegjësimi të lartë mbi përfitimet e këtij modeli.

Grafiku 4. Statistikat e bizneseve sipas llojit “Shoqëri me përgjegjësi të kufizuar” në 10 Komunat e përfshira në analizë

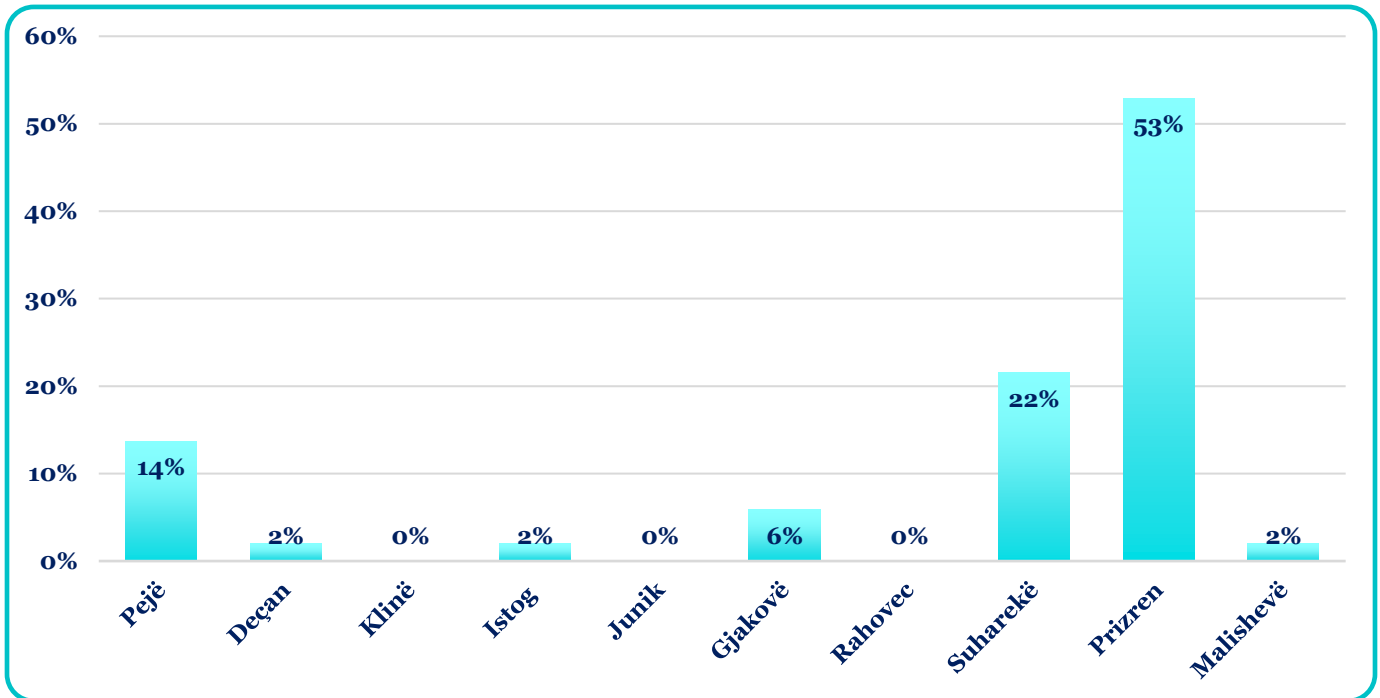
Burimi: ISHA (2024)

Në përputhje me Grafikon 4, rezulton se numri i bizneseve të tipit “Shoqëri me Përgjegjësi të Kufizuar” ndryshon ndërmjet komunave. Në komunën e Pejës janë regjistruar 1,930 biznese të këtij lloji, që përbëjnë 20% të totalit. Në Deçan, janë 322 biznese të tipit “Shoqëri me Përgjegjësi të Kufizuar,” përfaqësuese të 3% të totalit. Klina ka të regjistruar 534 biznese të këtij tipi, që përbëjnë 6% të totalit. Komuna e Istogut ka 510 biznese të tipit “Shoqëri me Përgjegjësi të Kufizuar,” që përfaqësojnë 5% të totalit. Në Junik, numri i bizneseve të këtij lloji është 38, që përfaqësojnë 0% të totalit. Në Gjakovë janë të regjistruara 1,123 biznese të këtij tipi, që përbëjnë 12% të totalit. Rahoveci ka 507 biznese të tipit “Shoqëri me Përgjegjësi të Kufizuar,” duke përbërë 5% të totalit. Në Suharekë janë të regjistruara 1,526 biznese të këtij lloji, që përfaqësojnë 15% të totalit. Prizreni ka të regjistruara 2,421 biznese të tipit “Shoqëri me Përgjegjësi të Kufizuar,” që përbëjnë 26% të totalit. Së fundmi, në Malishevë janë 506 biznese të këtij tipi, që përfaqësojnë 5% të totalit.

Në kategorinë e bizneseve të tipit “Ortakëri e Përgjithshme,” komuna e Prizrenit ka numrin më të lartë të bizneseve të regjistruara, e ndjekur nga komunat e Pejës dhe Suharekës. Në këto komuna, numri i bizneseve të këtij lloji është gjithashtu relativisht i lartë, duke treguar një prirje të fortë për këtë aktivitet ekonomik në rajon.

Shënim: Përfundimisht, vërehet se shpërndarja e bizneseve “Shoqëri me Përgjegjësi të Kufizuar” ndryshon ndjeshëm mes komunave. Disa komuna kanë numra të lartë të këtyre bizneseve, duke reflektuar mbështetje të fortë dhe mundësi për zhvillim ekonomik. Ndërsa, në komuna me numër më të ulët, është e nevojshme mbështetje shtesë dhe zhvillim politikash për të inkurajuar këtë lloj biznesi.

Grafiku 5. Statistikat e bizneseve sipas llojit “Dega e Shoqërisë së Huaj” në 10 Komunat e përfshira në analizë

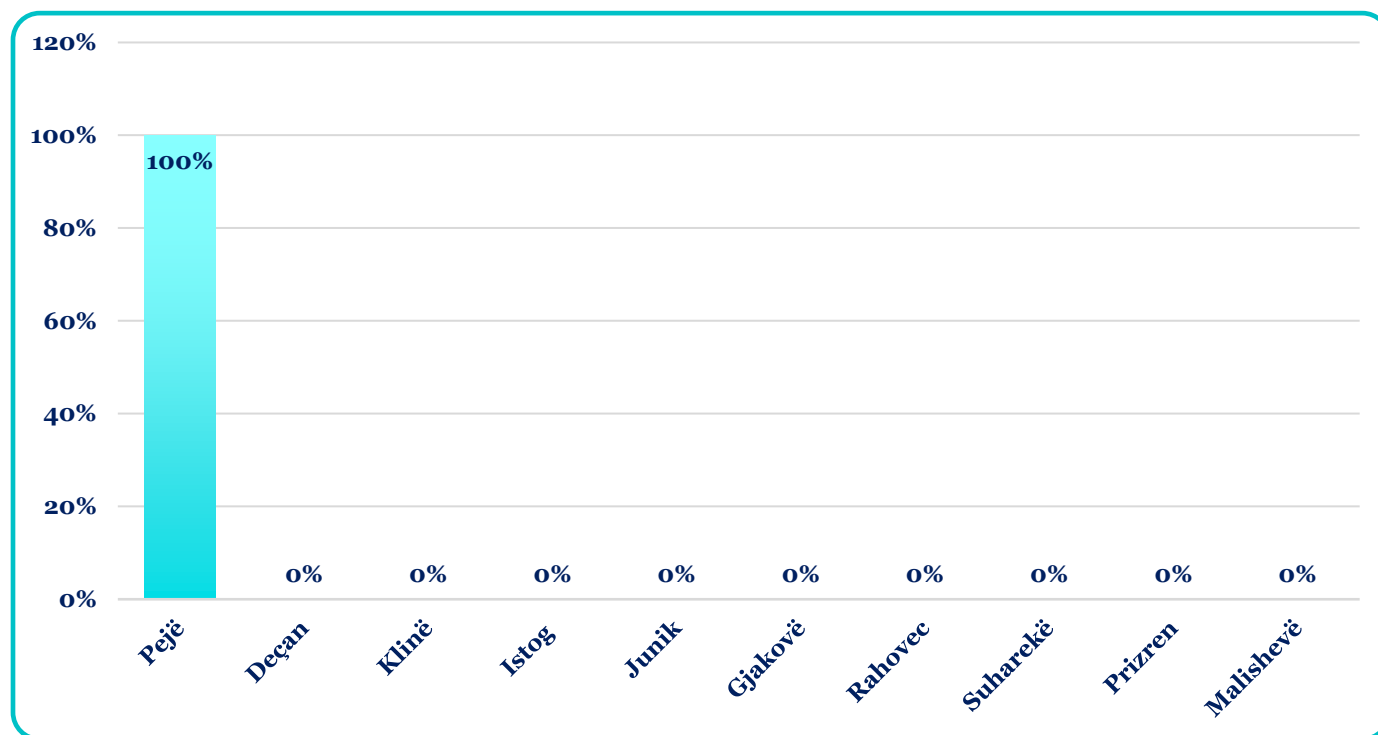
Burimi: ISHA (2024)

Duke iu referuar Grafikut 5, vërehet se në komunën e Pejës janë regjistruar gjithsej 7 biznese të tipit “Dega e Shoqërisë së Huaj,” që përfaqësojnë 14% të totalit. Në komunën e Deçanit është regjistruar gjithsej 1 biznes i këtij tipi, që përfaqëson 2% të totalit. Në komunën e Klinës dhe atë të Junikut nuk janë regjistruar biznese të këtij tipi. Në komunën e Istogut është regjistruar gjithsej 1 biznes, që përfaqëson 2% të totalit. Në komunën e Gjakovës janë regjistruar gjithsej 3 biznese të tipit “Dega e Shoqërisë së Huaj,” që përfaqësojnë 6% të totalit. Në komunën e Rahovecit nuk janë regjistruar biznese të këtij tipi. Në komunën e Suharekës janë regjistruar 11 biznese, që përfaqësojnë 22% të totalit. Në komunën e Prizrenit janë regjistruar gjithsej 27 biznese të tipit “Dega e Shoqërisë së Huaj,” që përfaqësojnë 53% të totalit. Ndërsa në komunën e Malishevës është regjistruar 1 biznes i këtij tipi, që përfaqëson 2% të totalit.

Në kategorinë e bizneseve të tipit “Dega e Shoqërisë së Huaj,” komuna e Prizrenit ka numrin më të lartë të bizneseve të regjistruara, e ndjekur nga komuna e Suharekës. Në këto komuna, numri i bizneseve të këtij lloji është gjithashtu relativisht i lartë, duke reflektuar një prirje të fortë për këtë lloj aktiviteti ekonomik në rajon.

Shënim: Mund të konkludohet se shpërndarja e bizneseve të tipit “Dega e Shoqërisë së Huaj” ndryshon ndjeshëm mes komunave. Ndërsa disa komuna tregojnë një prirje të fortë për investime të huaja, në të tjera numri i bizneseve të këtij tipi është shumë i ulët ose i papërfillshëm. Kjo sugjeron nevojën për strategji më të fuqishme për të inkurajuar këtë aktivitet ekonomik.

Grafiku 6. Statistikat e bizneseve sipas llojit “Ndërmarrje Publike” në 10 Komunitat e përfshira në analizë

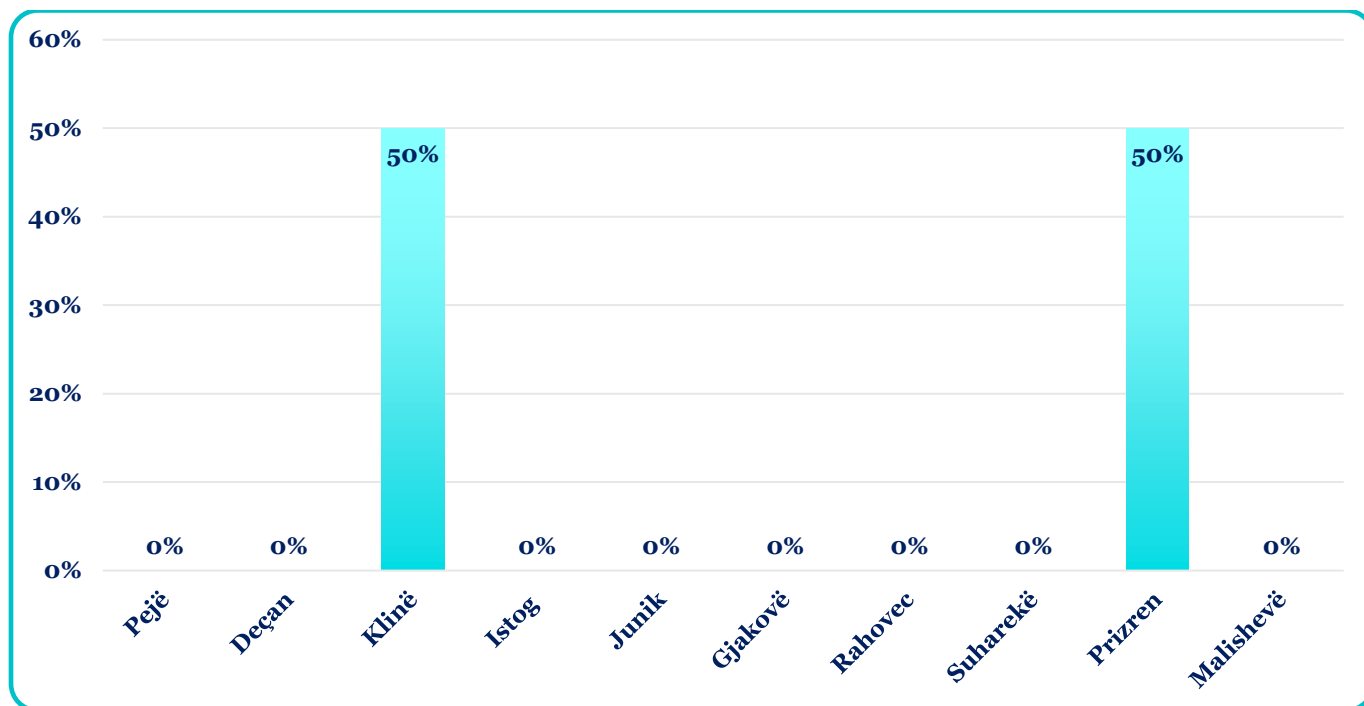
Burimi: ISHA (2024)

Duke iu referuar Grafikut 6, vërehet se në komunën e Pejës është regjistruar gjithsej 1 biznes i tipit “Ndërmarrje Publike,” që përfaqëson 100% të totalit. Ndërsa në komunat e Deçanit, Klinës, Istogut, Junikut, Gjakovës, Rahovecit, Suharekës, Prizrenit dhe Malishevës nuk janë regjistruar biznese të këtij lloji, duke përfaqësuar 0% të totalit.

Në kategorinë e bizneseve të tipit “Ndërmarrje Publike,” Peja është e vetmja komunë që ka një prezencë të tillë, duke reflektuar një fokus të veçantë në këtë sektor në krahasim me pjesën tjetër të rajonit.

Shënim: *Si përfundim, është e qartë se komuna e Pejës është e vetmja në rajon që ka të regjistruar biznese të tipit “Ndërmarrje Publike,” duke pasur kështu një dominim të plotë në këtë kategori. Ky singularitet sugjeron një fokus të veçantë dhe ndoshta një strategji të ndryshme në zhvillimin e sektorit publik në Pejë në krahasim me komunat e tjera. Kjo situatë mund të ofrojë mundësi për analiza të mëtejshme mbi faktorët që kontribuojnë në këtë diferencë dhe mund të ndihmojë në zhvillimin e politikave për të përmirësuar diversifikimin e sektorit të ndërmarrjeve publike në rajon.*

Grafiku 7. Statistikat e bizneseve sipas llojit “Ndërmarrje Shoqërore” në 10 Komunat e përfshira në analizë

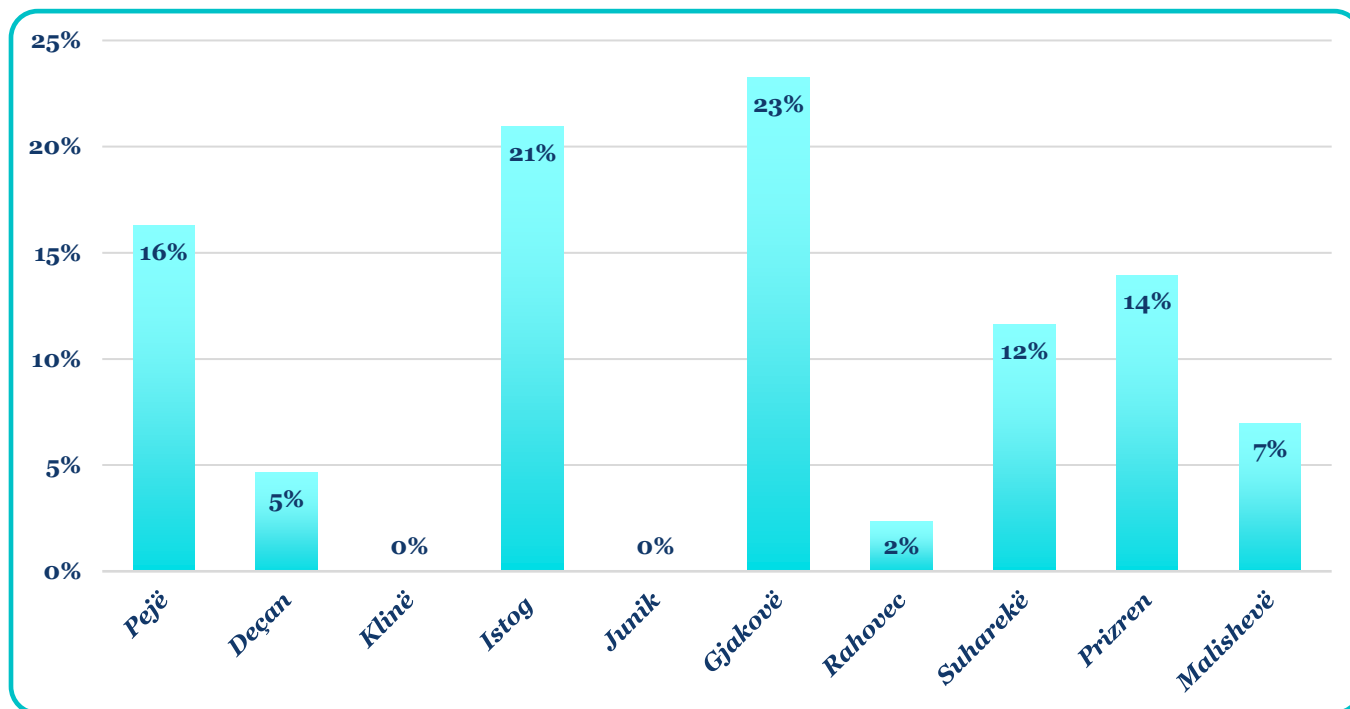
Burimi: ISHA (2024)

Duke iu referuar Grafikut 7, vërehet se në komunën e Klinës është regjistruar gjithsej 1 biznes i tipit “Ndërmarrje Shoqërore,” që përfaqëson 50% të totalit. Po ashtu, në komunën e Prizrenit është regjistruar gjithsej 1 biznes i tipit “Ndërmarrje Shoqërore,” që përfaqëson gjithashtu 50% të totalit. Ndërsa në komunat e Pejës, Deçanit, Istogut, Junikut, Gjakovës, Rahovecit, Suharekës dhe Malishevës nuk janë regjistruar biznese të këtij lloji, duke përfaqësuar 0% të totalit.

Në kategorinë e bizneseve të tipit “Ndërmarrje Shoqërore,” Klina dhe Prizreni janë të vetmet komuna që kanë një prezencë të tillë, duke reflektuar një fokus të veçantë në këtë sektor në krahasim me pjesën tjetër të rajonit.

Shënim: Si përfundim, është e dukshme se vetëm komunat e Klinës dhe Prizrenit kanë regjistruar biznese të tipit “Ndërmarrje Shoqërore,” secila me 50% të totalit përkatës. Kjo përqindje e barabartë në këto dy komuna tregon një përkushtim të veçantë në zhvillimin e këtij sektori të veçantë. Ndërkohë, mungesa e bizneseve të këtij lloji në komunat e tjera sugjeron një nevojë për strategji të përqendruara për të inkurajuar dhe mbështetur zhvillimin e ndërmarrjeve shoqërore në rajon. Kjo diferencë në prezencë mund të ofrojë mundësi për zhvillim të mëtejshëm dhe analiza të thelluara mbi faktorët që ndihmojnë ose pengojnë krijimin e këtyre bizneseve.

Grafiku 8. Statistikat e bizneseve sipas llojit “Shoqëri Aksionare” në 10 Komunat e përfshira në analizë

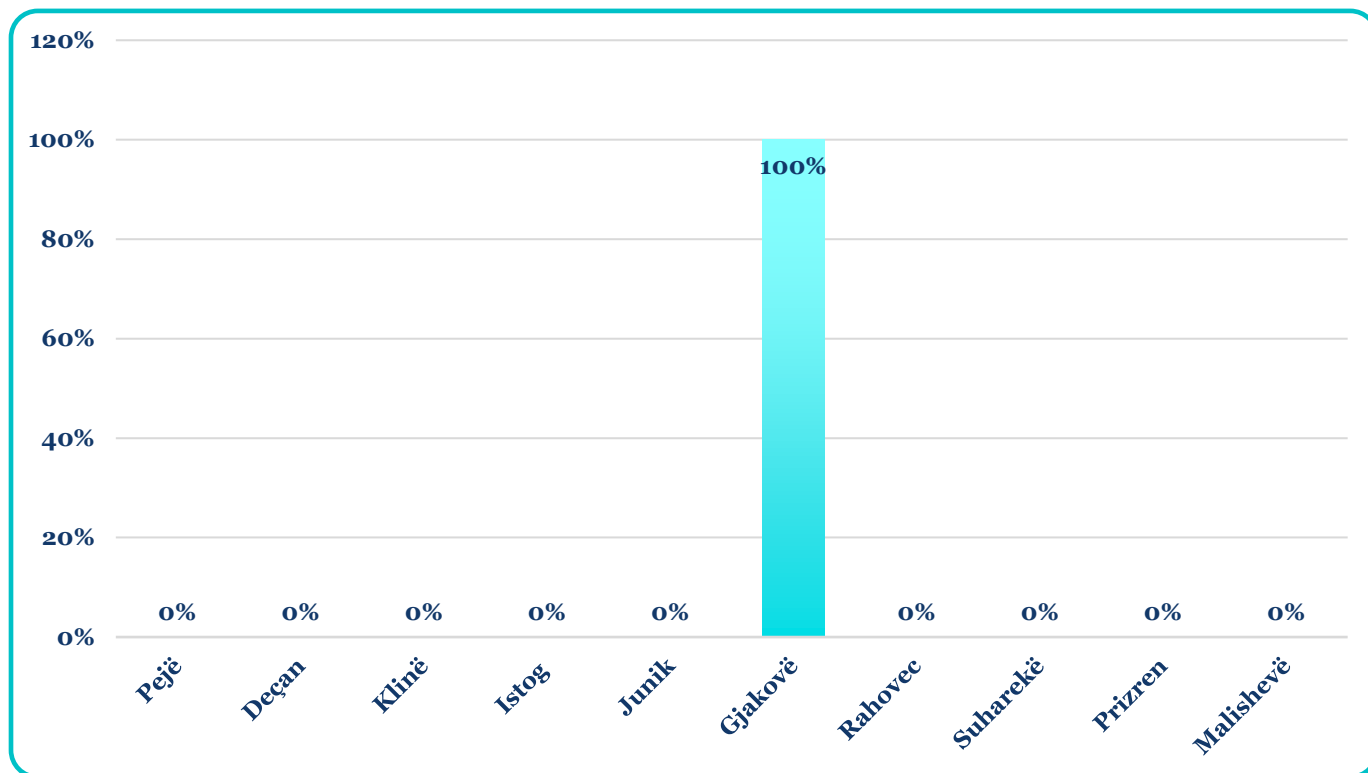
Burimi: ISHA (2024)

Në përputhje me Grafikon 8, shpërndarja e bizneseve të tipit “Shoqëri Aksionare” varion ndërmjet komunave. Në komunën e Pejës janë regjistruar 7 biznese të këtij lloji, që përbëjnë 16% të totalit. Në Deçan, janë 2 biznese të tipit “Shoqëri Aksionare,” përfaqësuese të 5% të totalit. Klina nuk ka asnjë biznes të regjistruar si “Shoqëri Aksionare,” që reflekton 0% të totalit. Në Istog janë regjistruar 9 biznese të këtij tipi, që përfaqësojnë 21% të totalit. Junik gjithashtu nuk ka asnjë biznes të tipit “Shoqëri Aksionare,” duke reflektuar 0% të totalit. Në Gjakovë janë 10 biznese të këtij lloji, që përbëjnë 23% të totalit. Rahoveci ka regjistruar 1 biznes të tipit “Shoqëri Aksionare,” që përfaqëson 2% të totalit. Suhareka ka 5 biznese të këtij tipi, që përbëjnë 12% të totalit. Prizreni ka të regjistruar 6 biznese të tipit “Shoqëri Aksionare,” që përfaqësojnë 14% të totalit. Së fundmi, në Malishevë janë regjistruar 3 biznese të këtij lloji, që përbëjnë 7% të totalit.

Në kategorinë e bizneseve të tipit “Shoqëri Aksionare,” komuna e Gjakovës ka numrin më të lartë të bizneseve të regjistruara, e ndjekur nga komunat e Istogut, Pejës dhe Prizrenit. Në këto komuna, numri i bizneseve të këtij lloji është më i lartë, duke reflektuar një prirje të fortë për këtë lloj aktiviteti ekonomik në rajon.

Shënim: Si përfundim, analiza e Grafikut 8 tregon se disa komuna kanë numrin më të lartë të bizneseve të tipit “Shoqëri Aksionare,” duke reflektuar një prirje të fortë për këtë lloj strukture biznesi. Këto komuna demonstrojnë një aktivitet ekonomik të qëndrueshëm dhe potencial të lartë në sektorin e shoqërive aksionare. Ndërkohë, mungesa e bizneseve të këtij tipi në disa komuna sugjeron nevojën për mbështetje të shtuar dhe zhvillim të politikave që do të nxisin këtë sektor në tërë rajonin, për të krijuar kushte më të favorshme për rritjen dhe zhvillimin e tij.

Grafiku 9. Statistikat e bizneseve sipas llojit “Ndërmarrje tjera nën juridiksion të AKM” në 10 Komunat e përfshira në analizë

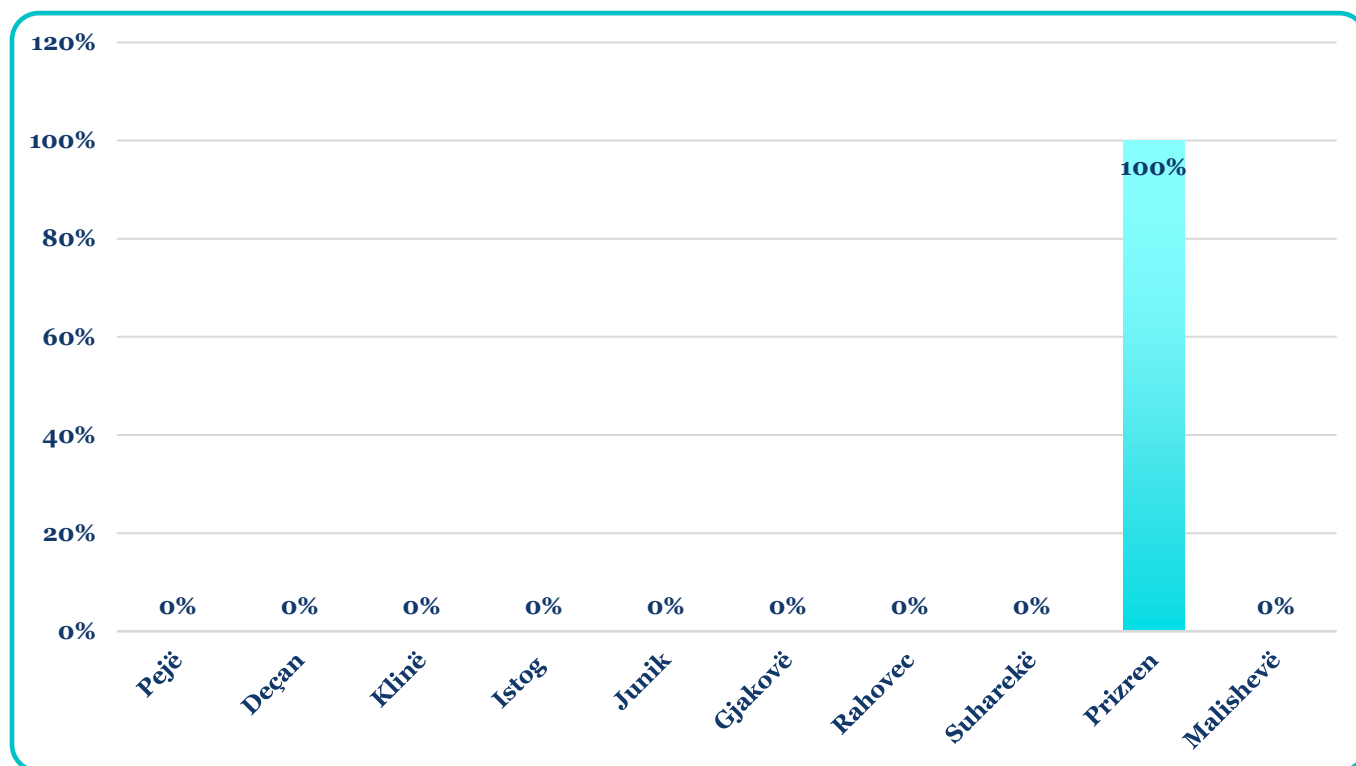
Burimi: ISHA (2024)

Duke iu referuar Grafikut 9, vërehet se në komunën e Gjakovës janë të regjistruara gjithsej 5 biznese të tipit “Ndërmarrje tjera nën juridiksion të AKM,” që përfaqësojnë 100% të totalit. Ndërsa në komunat e Pejës, Deçanit, Klinës, Istogut, Junikut, Rahovecit, Suharekës, Prizrenit dhe Malishevës nuk janë regjistruar biznese të këtij lloji, duke përfaqësuar 0% të totalit.

Në kategorinë e bizneseve të tipit “Ndërmarrje tjera nën juridiksion të AKM,” Gjakova është e vetmja komunë që ka një prezencë të tillë, duke reflektuar një fokus të veçantë në këtë sektor në krahasim me pjesën tjetër të rajonit.

Shënim: Si përfundim, analiza e Grafikut 9 tregon se vetëm një komunë ka biznese të tipit “Ndërmarrje tjera nën juridiksion të AKM,” duke reflektuar një fokus të veçantë në këtë sektor në krahasim me pjesën tjetër të rajonit. Ky fakt sugjeron se ndërmarrjet e këtij tipi janë të kufizuara në disa zona dhe mund të ketë nevojë për të rritur ndërgjegjësimin dhe mbështetje për zhvillimin e tyre në komuna të tjera. Pjesëmarrja e vetme e një komune në këtë kategori tregon një mundësi të madhe për zgjerim dhe diversifikim të këtij sektori në rajon.

Grafiku 10. Statistikat e bizneseve sipas llojit “Ortakëri e Kufizuar” në 10 Komunitat e përfshira në analizë

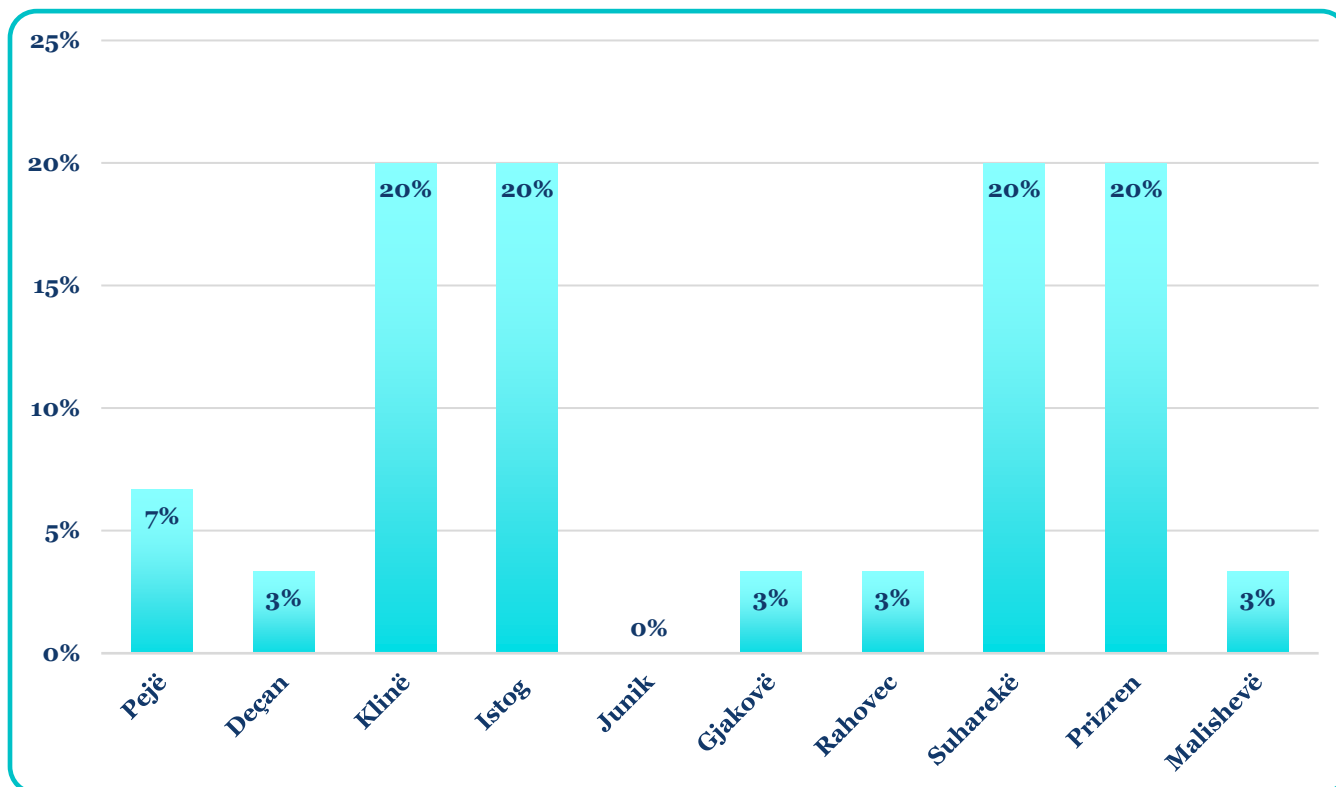
Burimi: ISHA (2024)

Duke iu referuar Grafikut 10, vërehet se në komunën e Prizrenit është regjistruar gjithsej 1 biznes i tipit “Ortakëri e Kufizuar,” që përfaqëson 100% të totalit. Ndërsa në komunitat e Pejës, Deçanit, Klinës, Istogut, Junikut, Gjakovës, Rahovecit, Suharekës dhe Malishevës nuk janë regjistruar biznese të këtij lloji, duke përfaqësuar 0% të totalit.

Në kategorinë e bizneseve të tipit “Ortakëri e Kufizuar,” Prizreni është e vetmja komunë që ka një prezencë të tillë, duke reflektuar një fokus të veçantë në këtë sektor në krahasim me pjesën tjetër të rajonit.

Shënim: Si përfundim, analiza e Grafikut 10 tregon se vetëm një komunë ka regjistruar biznese të tipit “Ortakëri e Kufizuar,” duke reflektuar një fokus të veçantë në këtë sektor në krahasim me pjesën tjetër të rajonit. Mungesa e bizneseve të këtij tipi në komunitat e tjera sugjeron se ky model biznesi është ende i papërhapur dhe mund të ofrojë mundësi për zhvillim në rajone të tjera. Ky fokus i veçantë në një komunë tregon një potencial për të rritur ndërgjegjësimin dhe mbështetje për “Ortakëri të Kufizuara” në të gjithë rajonin.

Grafiku 11. Statistikat e bizneseve sipas llojit “Kooperativa Bujqësore” në 10 Komunat e përfshira në analizë

Burimi: ISHA (2024)

Duke u bazuar në Grafikon 11, shpërndarja e bizneseve të tipit “Kooperativa Bujqësore” ndryshon nga një komunë në tjetër. Në Pejë janë regjistruar 2 biznese të këtij lloji, që përbëjnë 7% të totalit. Në Deçan, ka vetëm 1 biznes të tipit “Kooperativa Bujqësore,” përfaqësues i 3% të totalit. Klina ka 6 biznese të këtij tipi, që përbëjnë 20% të totalit. Po ashtu, Istogu ka të regjistruar 6 biznese të tipit “Kooperativa Bujqësore,” që përfaqësojnë 20% të totalit. Në Junik nuk është regjistruar asnjë biznes i këtij tipi, që reflekton 0% të totalit. Në Gjakovë është 1 biznes i tipit “Kooperativa Bujqësore,” që përfaqëson 3% të totalit. Rahoveci ka gjithashtu 1 biznes të këtij lloji, përfaqësues i 3% të totalit. Suhareka ka të regjistruar 6 biznese të këtij tipi, që përbëjnë 20% të totalit. Në Prizren janë të regjistruar gjithashtu 6 biznese të tipit “Kooperativa Bujqësore,” që përfaqësojnë 20% të totalit. Së fundmi, në Malishevë është regjistruar 1 biznes i tipit “Kooperativa Bujqësore,” që përfaqëson 3% të totalit.

Në kategorinë e bizneseve të tipit “Kooperativa Bujqësore,” komunat e Klinës, Istogut, Suharekës dhe Prizrenit kanë numrin më të lartë të bizneseve të regjistruara, duke reflektuar një fokus të veçantë në këtë sektor në krahasim me pjesën tjetër të rajonit.

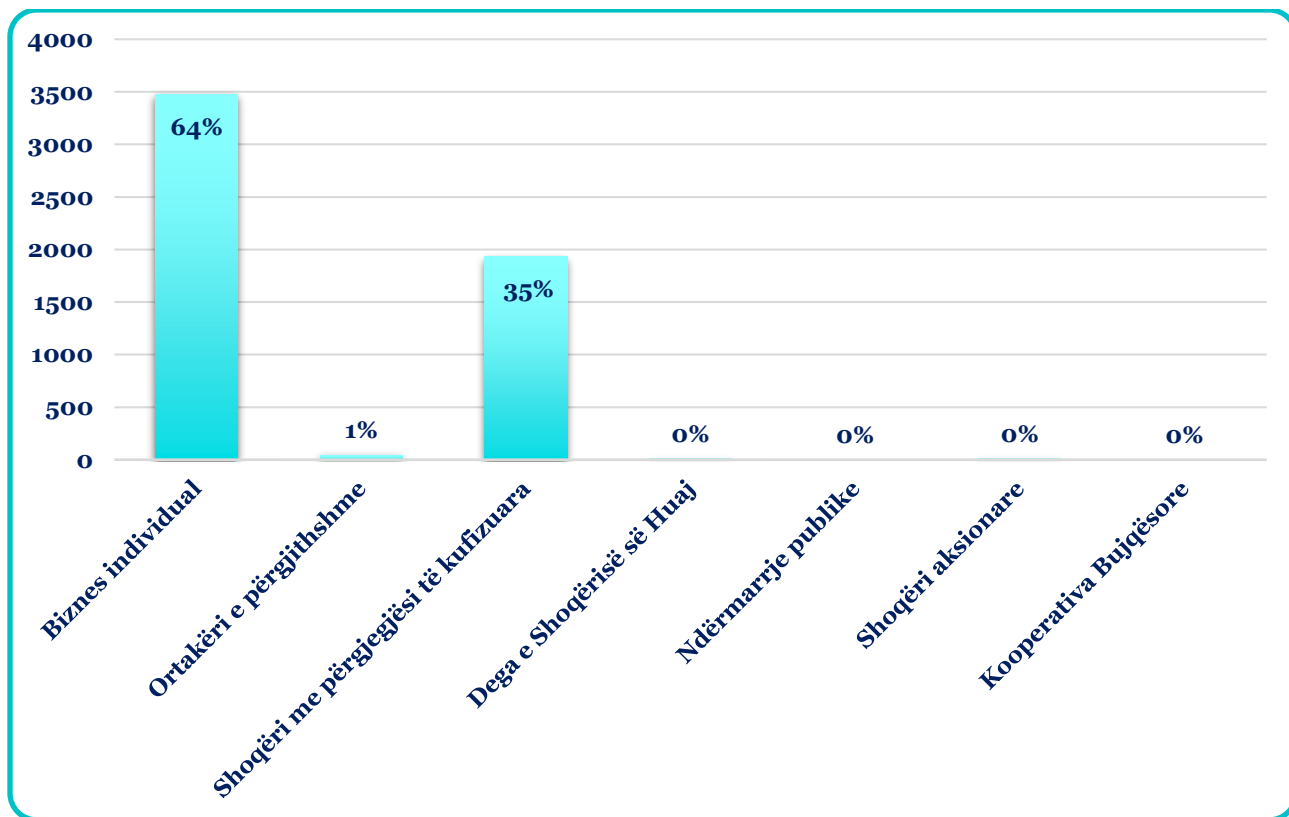
Shënim: Si përfundim, analiza e Grafikut 11 tregon se disa komuna kanë një fokus të veçantë në sektorin e “Kooperativave Bujqësore,” duke reflektuar një angazhim të lartë për zhvillimin e këtij modeli në krahasim me pjesën tjetër të rajonit.

Në vijim do të prezantohen statistikat e bizneseve sipas llojit për secilën komunë, veçmas, me qëllim që të ofrohet një pasqyrë e detajuar e përhapjes dhe diversifikimit të bizneseve në rajon, dhe për të identifikuar trendet dhe specifikat e zhvillimit ekonomik në secilën zonë.

Tabela 2. Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Pejës

Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Pejës	
Biznes individual	3,479
Ortakëri e përgjithshme	41
Shoqëri me përgjegjësi të kufizuara	1,930
Dega e Shoqërisë së Huaj	7
Ndërmarrje publike	1
Shoqëri aksionare	7
Kooperativa Bujqësore	2
Gjithsej	5,467

Grafiku 12. Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Pejës

Burimi: ISHA (2024)

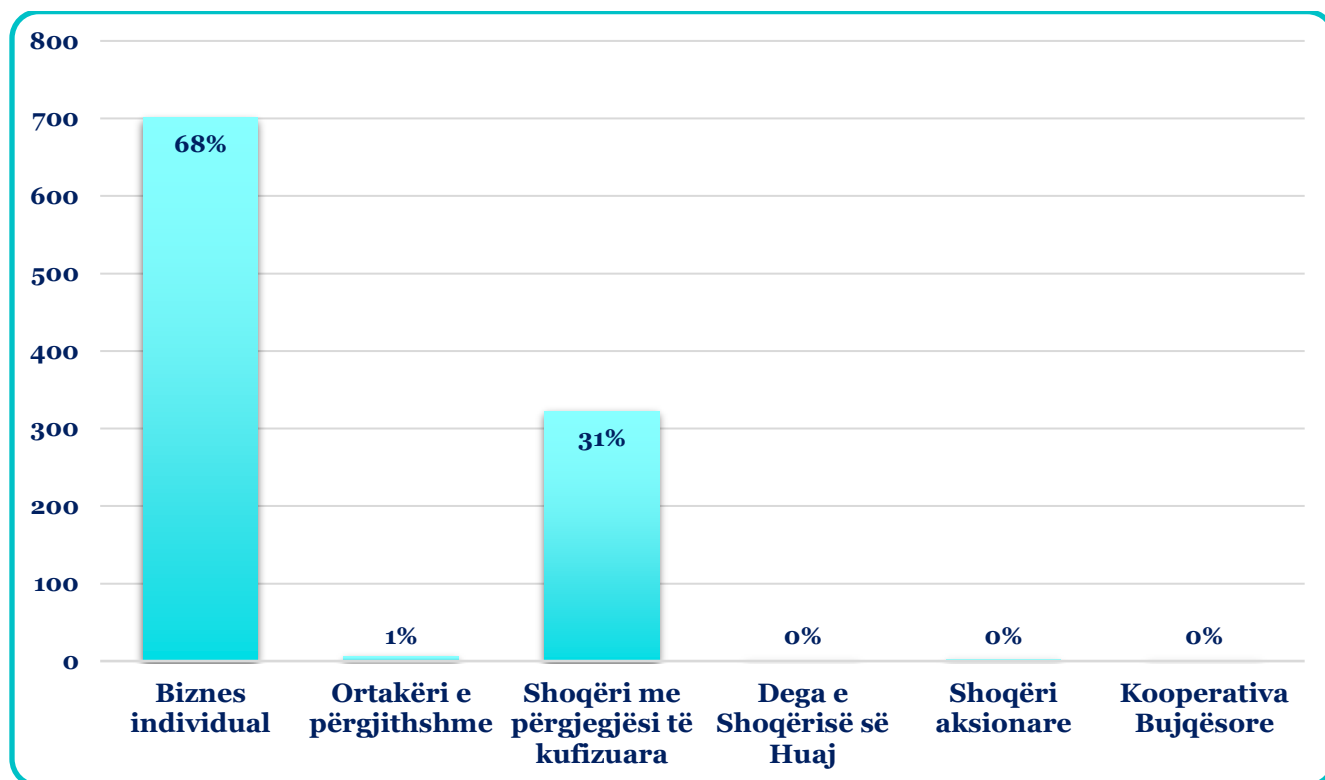
Tabela 2 dhe Grafiku 12 të paraqitura mësipër ilustrojnë numrin e bizneseve sipas llojit në Komunën e Pejës. Bazuar në rezultatet mund të shihet se:

→ Në komunën e Pejës janë gjithsej 5,467 biznese aktive. Nga këto, 3,479 biznese janë të regjistruara si “Biznes individual”, 41 biznese si “Ortakëri e përgjithshme”, 1,930 biznese si “Shoqëri me përgjegjësi të kufizuara”, 7 biznese si “Dega e Shoqërisë së Huaj”, 1 biznes si “Ndërmarrje publike”, 7 biznese si “Shoqëri aksionare” dhe 2 biznese si “Kooperativa Bujqësore”.

Tabela 3. Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Deçanit

Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Deçanit	
Biznes individual	701
Ortakëri e përgjithshme	6
Shoqëri me përgjegjësi të kufizuara	322
Dega e Shoqërisë së Huaj	1
Shoqëri aksionare	2
Kooperativa Bujqësore	1
Gjithsej	1,033

Grafiku 13. Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Deçanit

Burimi: ISHA (2024)

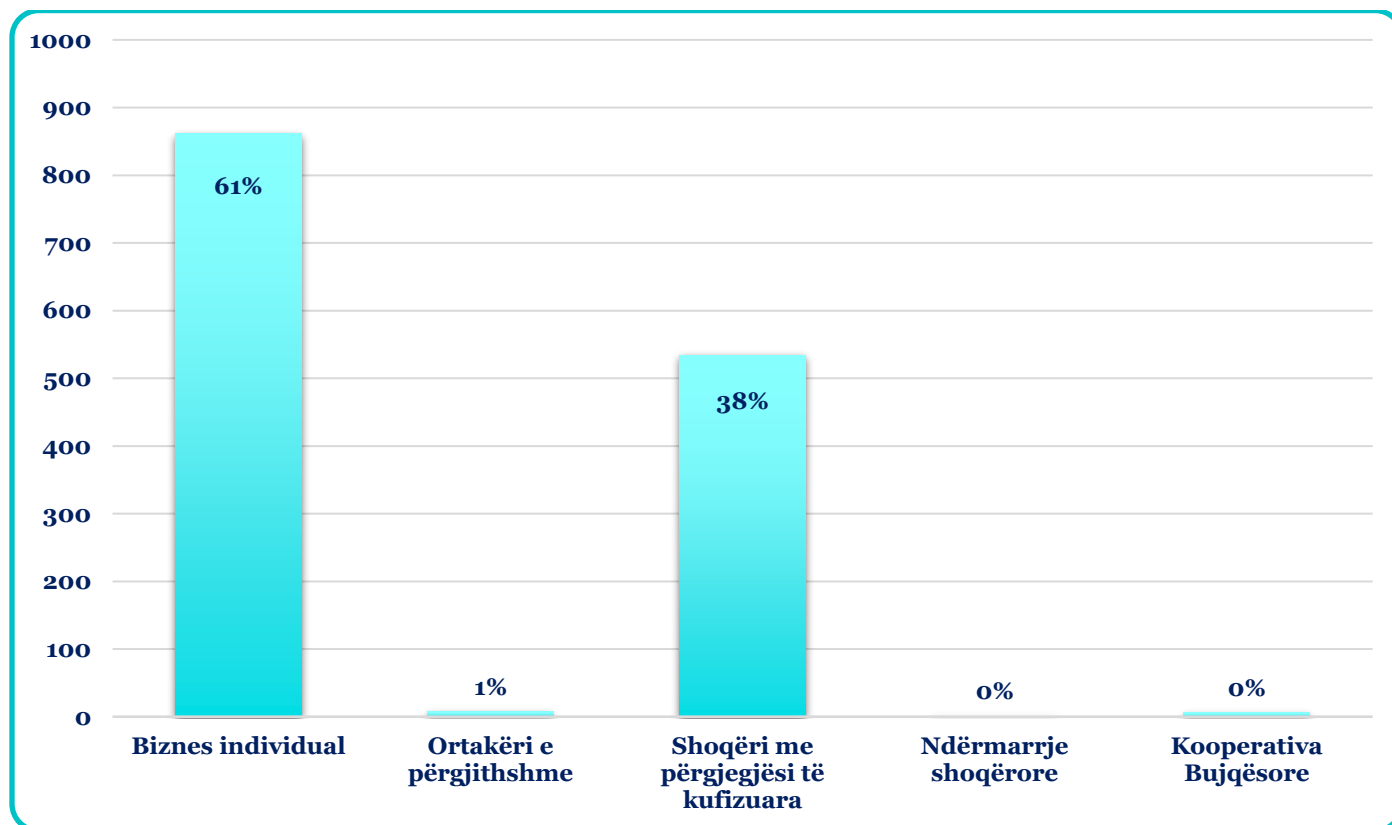
Tabela 3 dhe Grafiku 13 ilustrjnë numrin e bizneseve sipas llojit në Komunën e Deçanit. Bazuar në rezultatet mund të shihet se:

→ Në komunën e Deçanit janë gjithsej 1,033 biznese aktive. Nga këto, 701 biznese janë të regjistruara si “Biznes individual”, 6 biznese si “Ortakëri e përgjithshme”, 322 biznese si “Shoqëri me përgjegjësi të kufizuara”, 1 biznes si “Dega e Shoqërisë së Huaj”, 2 biznese si “Shoqëri aksionare” dhe 1 biznes si “Kooperativë Bujqësore”.

Tabela 4. Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Klinës

Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Klinës	
Biznes individual	861
Ortakëri e përgjithshme	7
Shoqëri me përgjegjësi të kufizuara	534
Ndërmarrje shoqërore	1
Kooperativa Bujqësore	6
Gjithsej	1,409

Grafiku 14. Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Klinës

Burimi: ISHA (2024)

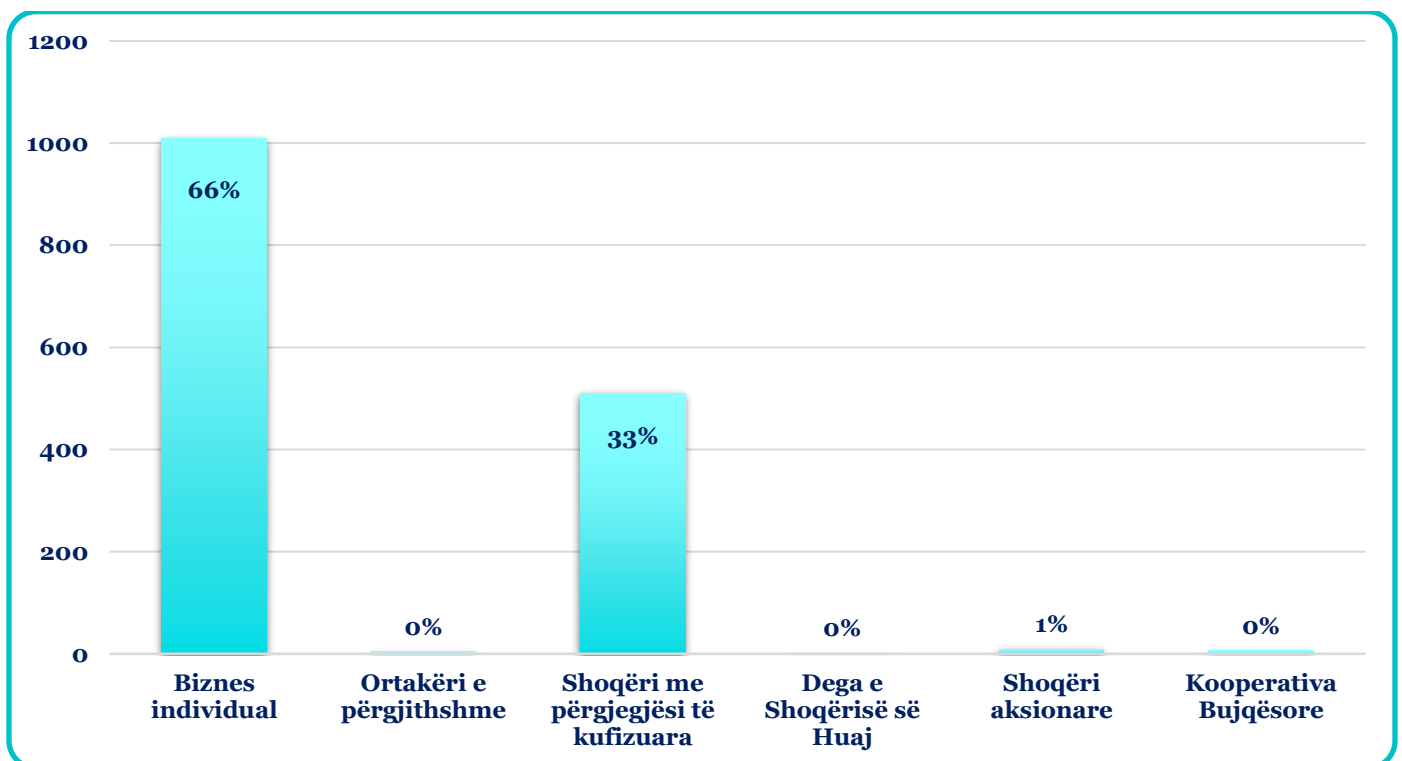
Tabela 4 dhe Grafiku 14 ilustrojnë numrin e bizneseve sipas llojit në Komunën e Klinës. Bazuar në këto rezultate mund të shihet se:

→ Në Komunën e Klinës janë gjithsej 1,409 biznese aktive. Nga këto, 861 biznese janë të regjistruara si “Biznes individual”, 7 biznese si “Ortakëri e përgjithshme”, 534 biznese si “Shoqëri me përgjegjësi të kufizuara”, 1 biznes si “Ndërmarrje shoqërore” dhe 6 biznese si “Kooperativa Bujqësore”.

Tabela 5. Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Istogut

Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Istogut	
Biznes individual	1,009
Ortakëri e përgjithshme	4
Shoqëri me përgjegjësi të kufizuara	510
Dega e Shoqërisë së Huaj	1
Shoqëri aksionare	9
Kooperativa Bujqësore	6
Gjithsej	1,539

Grafiku 15. Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Istogut

Burimi: ISHA (2024)

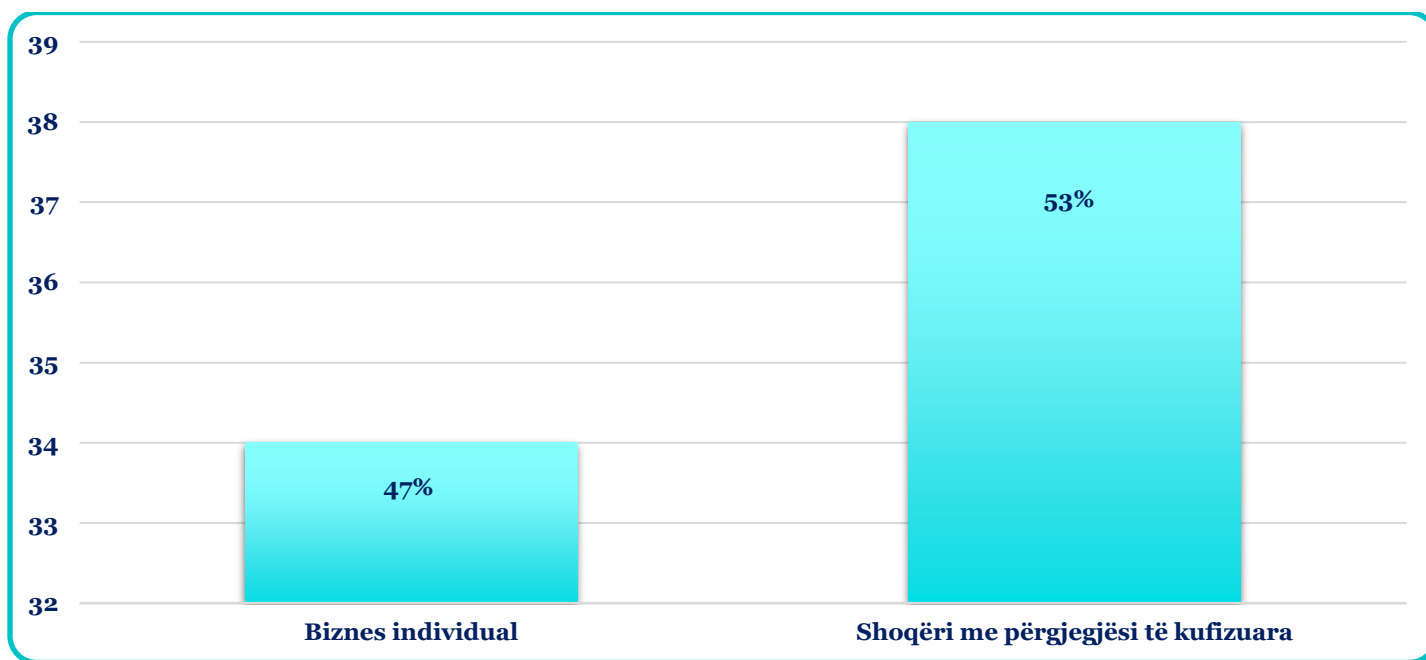
Tabela 5 dhe Grafiku 15 të paraqitura mësipër ilustrojnë numrin e bizneseve sipas llojit në Komunën e Istogut. Bazuar në rezultatet mund të shihet se:

→ Në Komunën e Istogut janë gjithsej 1,539 biznese aktive. Nga këto, 1,009 biznese janë të regjistruara si “Biznes individual”, 4 biznese si “Ortakëri e përgjithshme”, 510 biznese si “Shoqëri me përgjegjësi të kufizuara”, 1 biznes si “Dega e Shoqërisë së Huaj”, 9 biznese si “Shoqëri aksionare” dhe 6 biznese si “Kooperativa Bujqësore”.

Tabela 6. Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Junikut

Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Junikut	
Biznes individual	34
Shoqëri me përgjegjësi të kufizuara	38
Gjithsej	72

Grafiku 16. Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Junikut

Burimi: ISHA (2024)

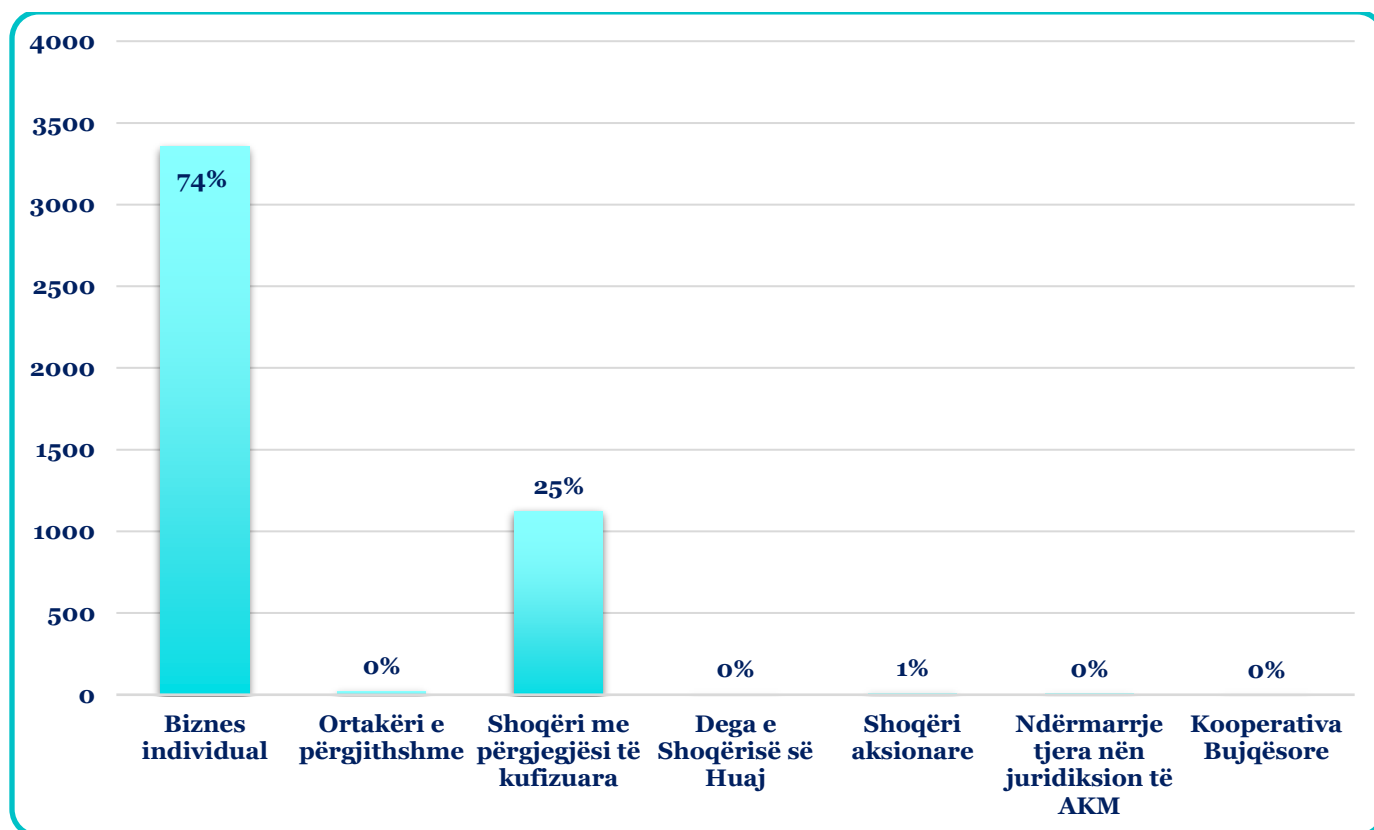
Tabela 6 dhe Grafiku 16 të paraqitura mësipër ilustrojnë numrin e bizneseve sipas llojit në komunën e Junikut. Bazuar në këto rezultate shihet se:

→ Në Komunën e Junikut janë gjithsej 72 biznese aktive. Nga këto, 34 biznese janë të regjistruara si “Biznes individual” dhe 38 biznese si “Shoqëri me përgjegjësi të kufizuara”.

Tabela 7. Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Gjakovës

Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Gjakovës	
Biznes individual	3,354
Ortakëri e përgjithshme	21
Shoqëri me përgjegjësi të kufizuara	1,123
Dega e Shoqërisë së Huaj	3
Shoqëri aksionare	10
Ndërmarrje tjera nën juridiksion të AKM	5
Kooperativa Bujqësore	1
Gjithsej	4,517

Grafiku 17. Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Gjakovës

Burimi: ISHA (2024)

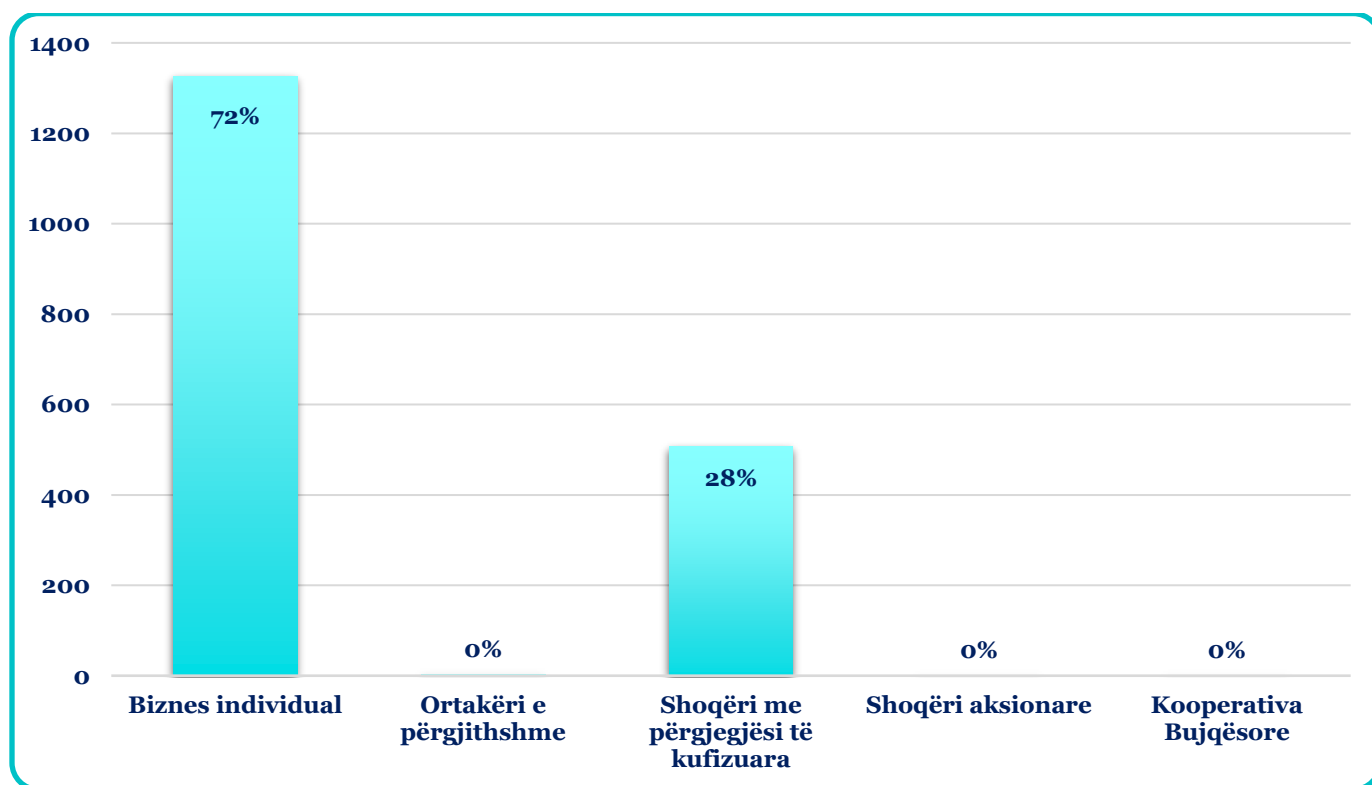
Tabela 7 dhe Grafiku 17 ilustronë numrin e bizneseve sipas llojit në Komunën e Gjakovës. Bazuar në rezultatet mund të shihet se:

→ Në komunën e Gjakovës janë gjithsej 4,517 biznese aktive. Nga këto, 3,354 biznese janë të regjistruara si “Biznes individual”, 21 biznese si “Ortakëri e përgjithshme”, 1,123 biznese si “Shoqëri me përgjegjësi të kufizuara”, 3 biznese si “Dega e Shoqërisë së Huaj”, 10 biznese si “Shoqëri aksionare” 5 biznese si “Ndërmarrje tjera nën juridiksion të AKM” dhe 1 biznes si “Kooperativë Bujqësore”.

Tabela 8. Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Rahovecit

Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Rahovecit	
Biznes individual	1,326
Ortakëri e përgjithshme	3
Shoqëri me përgjegjësi të kufizuara	507
Shoqëri aksionare	1
Kooperativa Bujqësore	1
Gjithsej	1,838

Grafiku 18. Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Rahovecit

Burimi: ISHA (2024)

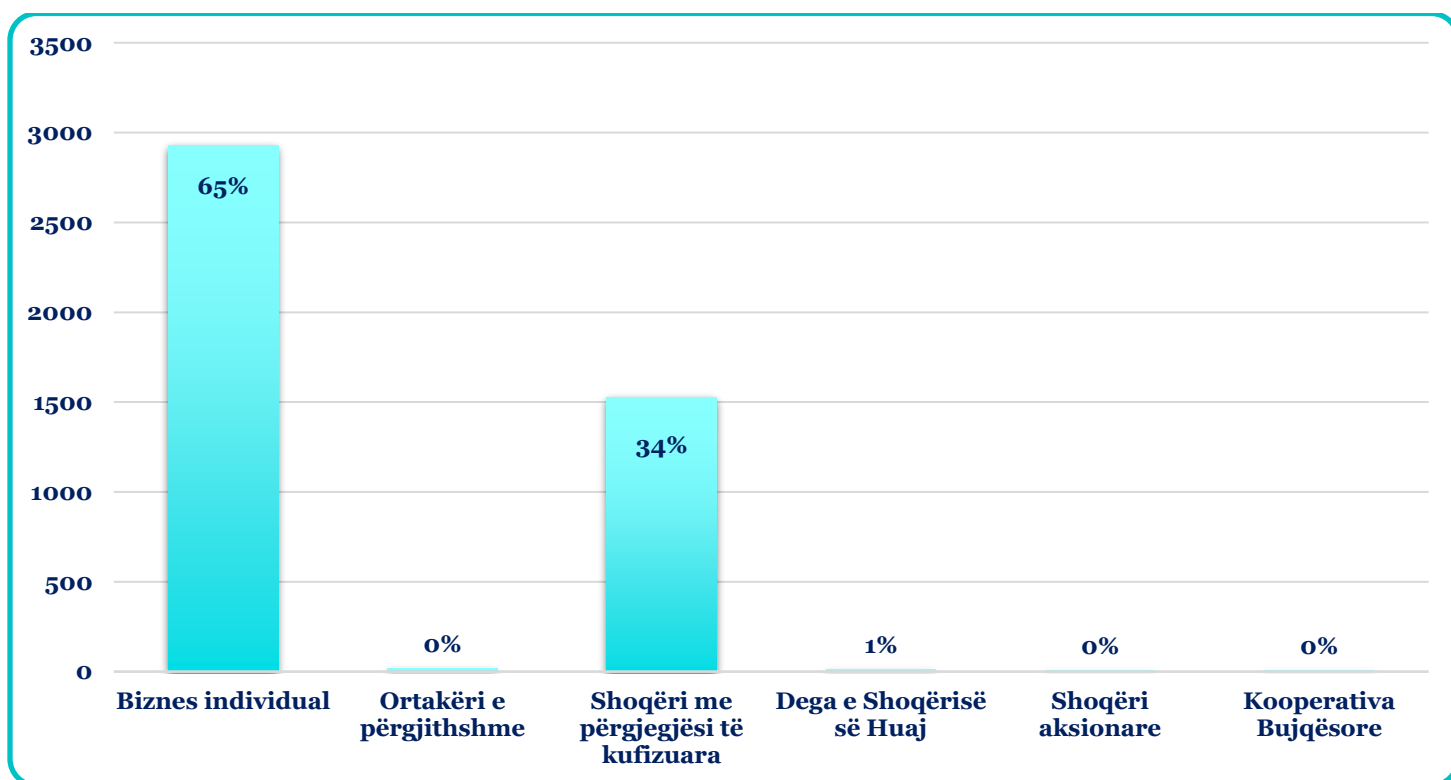
Tabela 8 dhe Grafiku 18 ilustrojnë numrin e bizneseve sipas llojit në Komunën e Rahovecit. Bazuar në rezultatet mund të shihet se:

→ Në komunën e Rahovecit janë gjithsej 1,838 biznese aktive. Nga këto, 1,326 biznese janë të regjistruara si “Biznes individual”, 3 biznese si “Ortakëri e përgjithshme”, 507 biznese si “Shoqëri me përgjegjësi të kufizuara”, 1 biznes si “Shoqëri aksionare” dhe 1 biznes si “Kooperativë Bujqësore”.

Tabela 9. Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Suharekës

Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Suharekës	
Biznes individual	2,931
Ortakëri e përgjithshme	16
Shoqëri me përgjegjësi të kufizuara	1,526
Dega e Shoqërisë së Huaj	11
Shoqëri aksionare	5
Kooperativa Bujqësore	6
Gjithsej	4,495

Grafiku 19. Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Suharekës

Burimi: ISHA (2024)

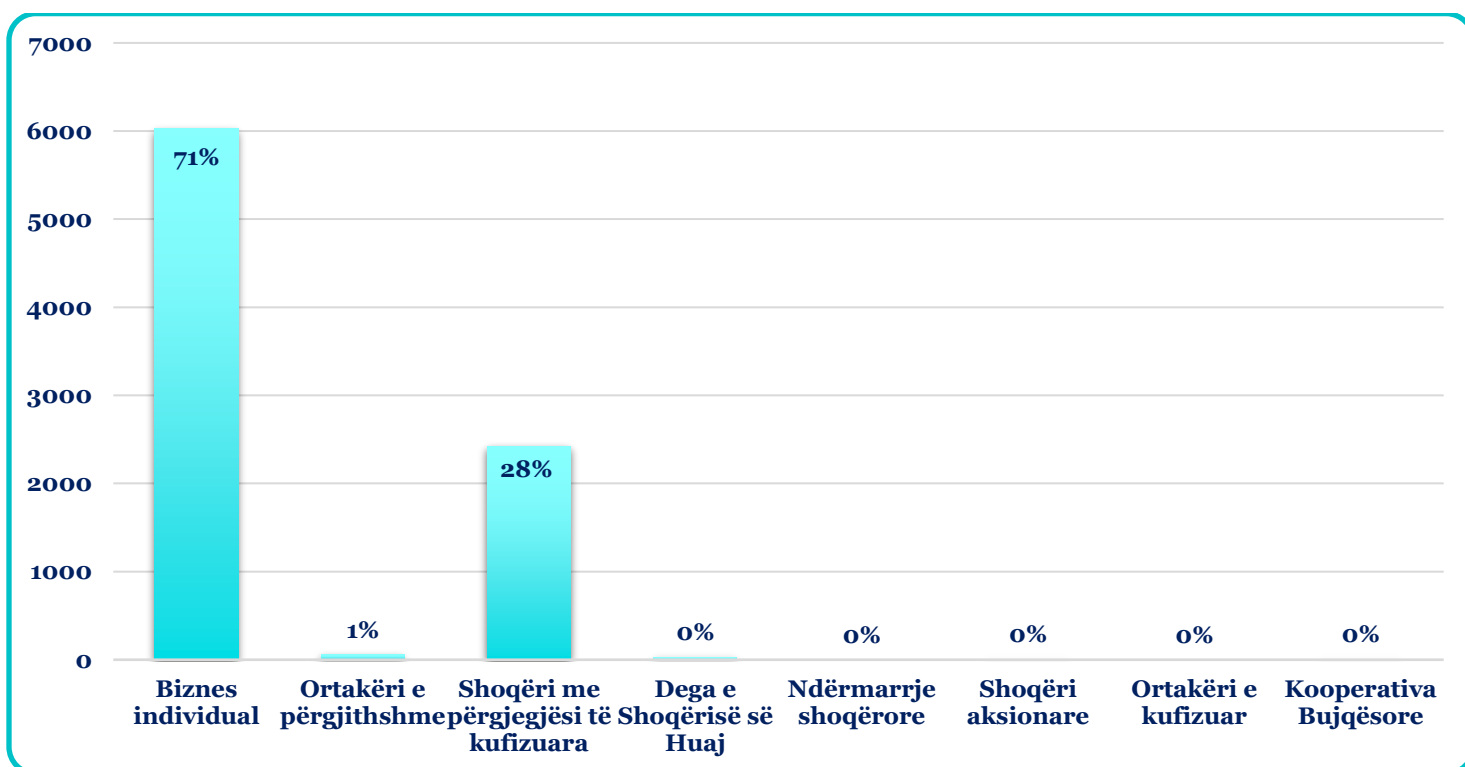
Tabela 9 dhe Grafiku 19 të paraqitura mësipër ilustrojnë numrin e bizneseve sipas llojit në Komunën e Suharekës. Bazuar në rezultatet e dhëna mund të shihet se:

→ Në Komunën e Suharekës janë gjithsej 4,495 biznese aktive. Nga këto, 2,931 biznese janë të regjistruara si “Biznes individual”, 16 biznese si “Ortakëri e përgjithshme”, 1,526 biznese si “Shoqëri me përgjegjësi të kufizuara”, 11 biznese si “Dega e Shoqërisë së Huaj”, 5 biznese si “Shoqëri aksionare” dhe 6 biznese si “Kooperativa Bujqësore”.

Tabela 10. Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Prizrenit

Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Prizrenit	
Biznes individual	6,027
Ortakëri e përgjithshme	57
Shoqëri me përgjegjësi të kufizuara	2,421
Dega e Shoqërisë së Huaj	27
Ndërmarrje shoqërore	1
Shoqëri aksionare	6
Ortakëri e kufizuar	1
Kooperativa Bujqësore	6
Gjithsej	8,546

Grafiku 20. Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Prizrenit

Burimi: ISHA (2024)

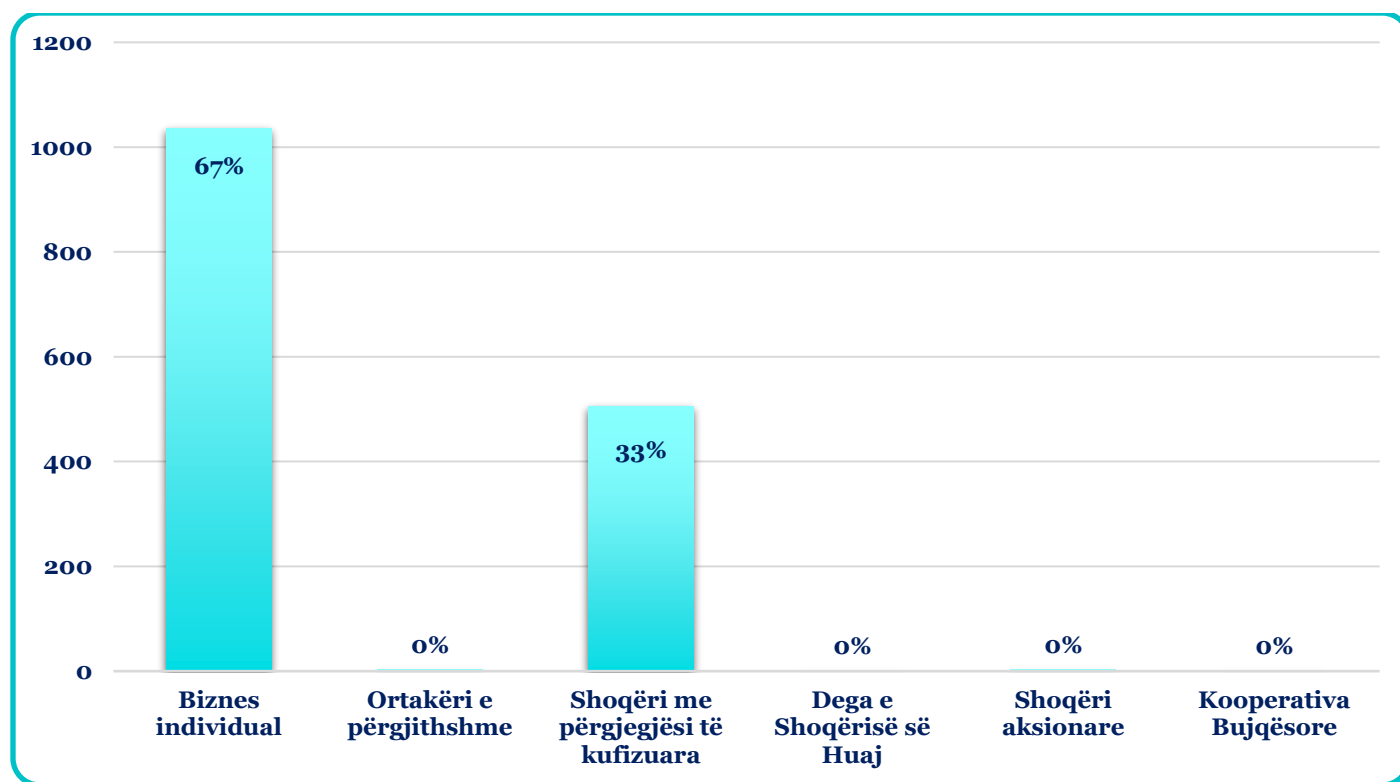
Tabela 10 dhe Grafiku 20 të paraqitura mësipër ilustrojnë numrin e bizneseve sipas llojit në Komunën e Prizrenit. Bazuar në rezultatet e dhëna shihet se:

→ Në komunën e Prizrenit janë gjithsej 8,547 biznese aktive. Nga këto, 6,027 biznese janë të regjistruara si “Biznes individual”, 57 biznese si “Ortakëri e përgjithshme”, 2,422 biznese si “Shoqëri me përgjegjësi të kufizuara”, 27 biznese si “Dega e Shoqërisë së Huaj” 1 biznes si “Ndërmarrje shoqërore”, 6 biznese si “Shoqëri aksionare”, 1 biznes si “Ortakëri e kufizuar” dhe 6 biznese si “Kooperativa Bujqësore”.

Tabela 11. Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Malishevës

Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Malishevës	
Biznes individual	11036
Ortakëri e përgjithshme	3
Shoqëri me përgjegjësi të kufizuara	506
Dega e Shoqërisë së Huaj	1
Shoqëri aksionare	3
Kooperativa Bujqësore	1
Gjithsej	1,550

Grafiku 21. Statistikat e bizneseve sipas llojit në Komunën e Malishevës

Burimi: ISHA (2024)

Tabela 11 dhe Grafiku 21 ilustrojnë numrin e bizneseve sipas llojit në Komunën e Malishevës. Bazuar në rezultatet mund të shihet se:

Në komunën e Malishevës janë gjithsej 1,550 biznese aktive. Nga këto, 1,036 biznese janë të regjistruara si “Biznes individual”, 3 biznese si “Ortakëri e përgjithshme”, 506 biznese si “Shoqëri me përgjegjësi të kufizuara”, 1 biznes si “Dega e Shoqërisë së Huaj”, 3 biznese si “Shoqëri aksionare” dhe 1 biznes si “Kooperativë Bujqësore”.

**VEPRIMTARITË
EKONOMIKE NË
RRAFSHIN E
DUKAGJINIT**

Rrafshi i Dukagjinit përbën një rajon dinamik dhe të rëndësishëm për ekonominë e Kosovës (Ukshini, 2021). Burimet natyrore dhe peizazhet e bukura të Rrafshit të Dukagjinit ofrojnë mundësi të shumta për zhvillim të qëndrueshëm dhe investime. Një analizë e detajuar e veprimtarive ekonomike në këtë rajon është thelbësore për të kuptuar rolin e tij në ekonominë e Kosovës dhe për të identifikuar mundësitë e ardhshme për rritje dhe zhvillim. Kështu, Rrafshi i Dukagjinit kontribuon ndjeshëm në përmirësimin e mirëqenies së përgjithshme të popullsisë dhe në forcimin e ekonomisë kombëtare.

Bazuar në “Librin e Klasifikimit të Veprimtarive Ekonomike (Nace Rev.2)” veprimtaritë ekonomike në Kosovë ndahen apo klasifikohen në 21 grupe, të shënuara me shkronjat dhe kodet përkatëse, ku secili grup përfshinë nëngrupe të veçanta. Struktura e gjerë e këtij klasifikimi të veprimtarive ekonomike është si vijon:

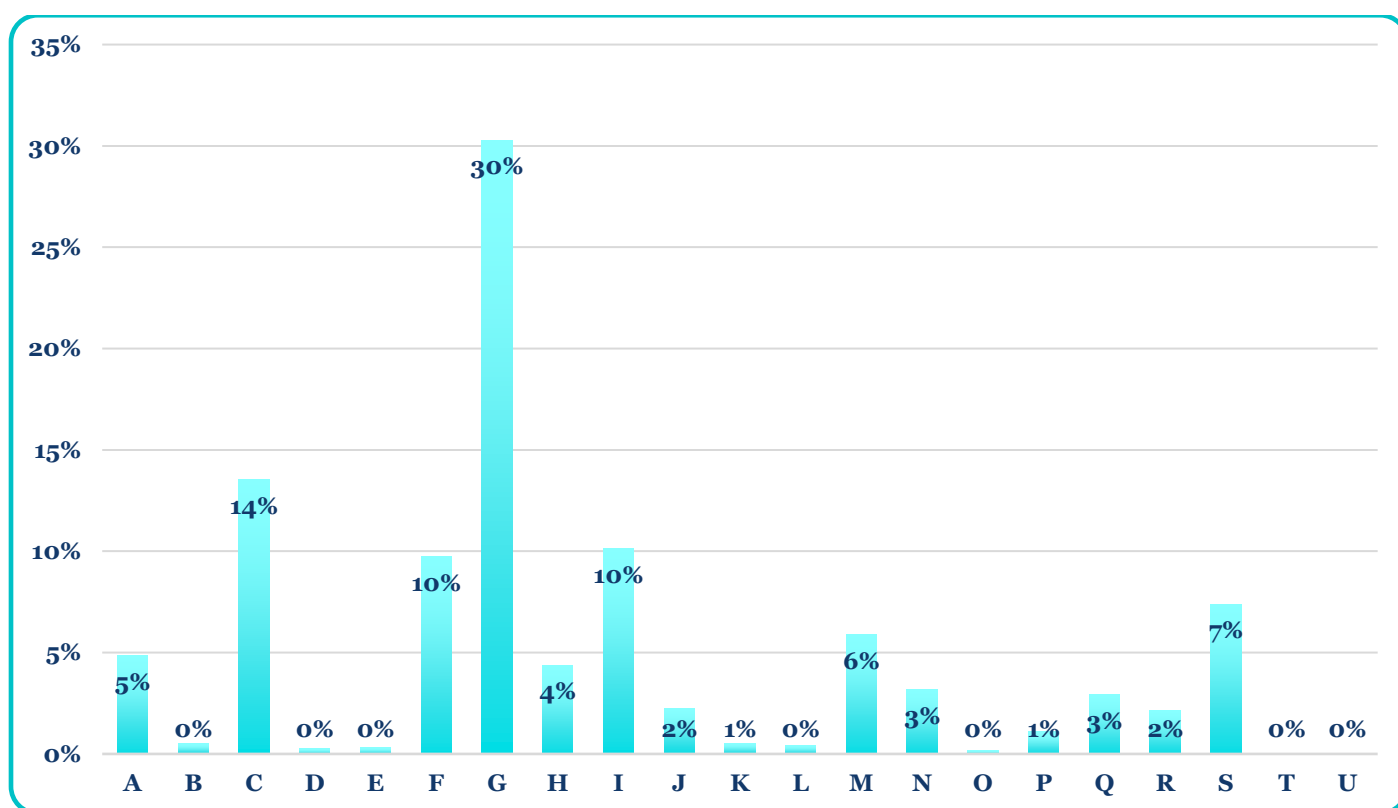
- A - Bujqësi, pylltari dhe peshkatari,
- B - Xehetari dhe guroret,
- C - Prodhim,
- D - Furnizim me energji elektrike, gaz avull dhe furnizimi me ajr të kondicionuar,
- E - Furnizim me ujë, kanalizim, menaxhim mbeturinash dhe aktivitete revitalizimi të tokës,
- F - Ndërtimtari,
- G - Tregti me shumicë dhe pakicë, riparim i mjeteve motorike, motoçikletave,
- I - Akomodim dhe aktivitete të shërbimeve me ushqim,
- H - Transport dhe ruajtje,
- J - Informacion dhe komunikim,
- K - Aktivitete financiare dhe të sigurimit,

- L - Aktivitete të patundshmërisë,
- M - Aktivitete profesionale, shkencore dhe teknike,
- N - Aktivitete administrative dhe mbështetëse,
- O - Administratë publike dhe mbrojtje; sigurim social i detyrueshëm,
- P - Arsim,
- Q - Shëndetësi njerëzor dhe aktivitete të punës sociale,
- R - Art, zbavitje dhe rekreacion,
- S - Aktivitete të shërbimeve tjera
- T - Aktivitete të ekonomive familjare si punëdhënës; mallra dhe shërbime të ndryshme - aktivitete prodhuese shtëpiake për përdorim vetanak dhe
- U - Aktivitete të organizatave dhe organeve jashtë - territoriale (ASK, 2014, fq. 81).

STATISTIKAT E BIZNESEVE SIPAS VEPRIMTARIVE EKONOMIKE

Në këtë seksion, analizohen dhe paraqiten statistikat e bizneseve sipas veprimtarive ekonomike në Rrafshin e Dukagjinit. Pas realizimit të procesit të përpunimit të të dhënave, janë përcaktuar veprimtaritë ekonomike që zhvillohen në Komunat e përfshira në analizë. Rezultatet paraqiten në formë grafike dhe jepen në përqindje (%). Kjo analizë përfshin sektorë të ndryshëm, duke ofruar një pasqyrë të detajuar të strukturës ekonomike të rajonit. Të dhënat e mbledhura ndihmojnë në identifikimin e fushave me potencial për zhvillim të mëtejshëm dhe krijojnë mundësi për përmirësimin e politikave ekonomike në rajon.

Grafiku 22. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarive ekonomike në 10 Komunat e përfshira në analizë

Burimi: ISHA (2024)

Grafiku 22 ilustron përqindjen e bizneseve sipas veprimtarive ekonomike në 10 Komunat e përfshira në analizë. Rezultatet tregojnë % e bizneseve aktive në këto Komuna në veprimtaritë përkatëse të kategorizuara sipas shkronjave të alfabetit ku secila përfaqëson një kategori apo sektor që përfshinë pastaj një sërë aktivitetesh ekonomike. Bazuar në rezultatet e grafikut del se në veprimtarinë ekonomike:

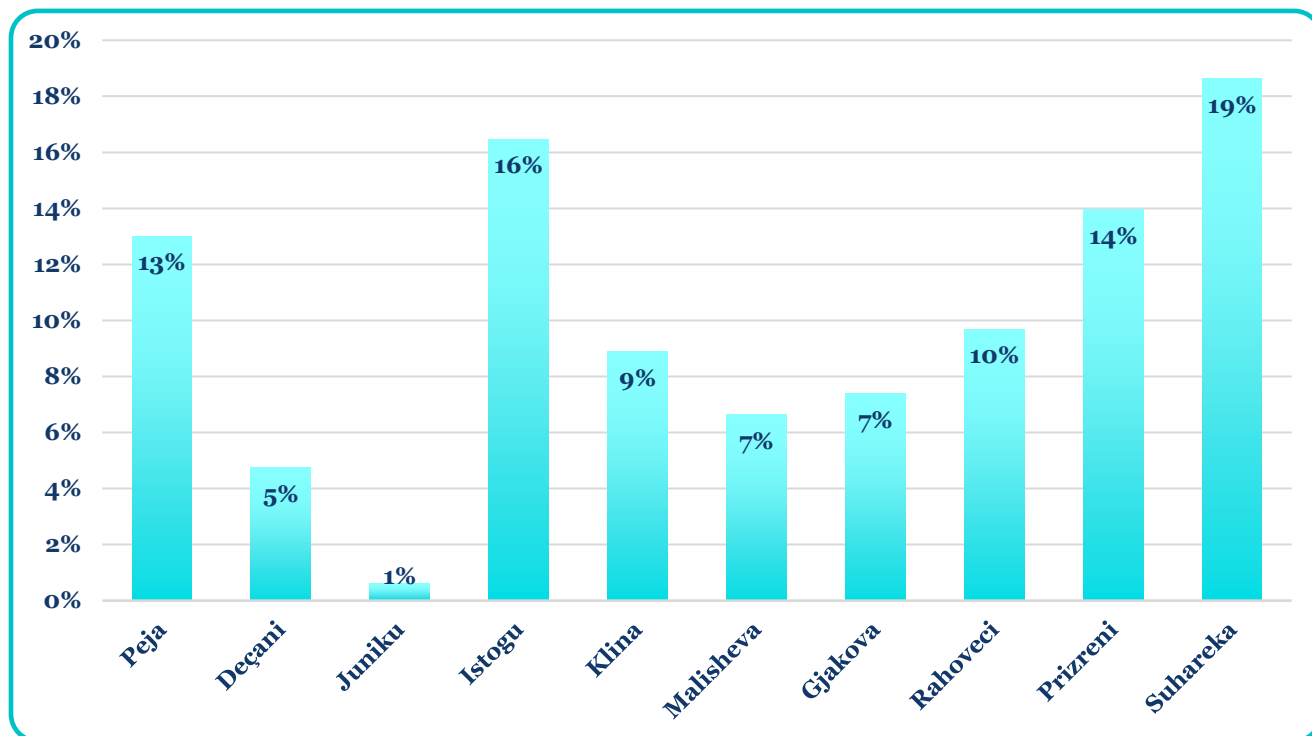
- A - Bujqësi, pylltari dhe peshkatori, operojnë 5% e bizneseve,
- B - Xehetari dhe guroret, operojnë 0% e bizneseve,

- C - Prodhim, operojnë 14% e bizneseve,
- D - Furnizim me energji elektrike, gaz avull dhe furnizimi me ajr të kondicionuar, operojnë 0% e bizneseve,
- E - Furnizim me ujë, kanalizim, menaxhim mbeturinash dhe aktivitete revitalizimi të tokës, operojnë 0% e bizneseve,
- F - Ndërtimtari, operojnë 10% e bizneseve,
- G - Tregti me shumicë dhe pakicë, riparim i mjeteve motorike, motoçikletave, operojnë 30% e bizneseve,
- H - Transport dhe ruajtje, operojnë 4% e bizneseve,
- I - Akomodim dhe aktivitete të shërbimeve me ushqim, operojnë 10% e bizneseve,
- J - Informacion dhe komunikim, operojnë 2% e bizneseve,
- K - Aktivitete financiare dhe të sigurimit, operojnë 1% e bizneseve,
- L - Aktivitete të patundshmërisë, operojnë 0% e bizneseve,
- M - Aktivitete profesionale, shkencore dhe teknike, operojnë 6% e bizneseve,
- N - Aktivitete administrative dhe mbështetëse, operojnë 3% e bizneseve,
- O - Administratë publike dhe mbrojtje; sigurim social i detyrueshëm, operojnë 0% e bizneseve,
- P - Arsim, operojnë 1% e bizneseve,
- Q - Shëndetësi njerëzore dhe aktivitete të punës sociale, operojnë 3% e bizneseve,
- R - Art, zbavitje dhe rekreacion, operojnë 2% e bizneseve,
- S - Aktivitete të shërbimeve tjera, operojnë 7% e bizneseve,
- T - Aktivitete të ekonomive familjare si punëdhënës; mallra dhe shërbime të ndryshme - aktivitete prodhuese shtëpiake për përdorim vetanak, operojnë 0% e bizneseve,
- U - Aktivitete të organizatave dhe organeve jashtë - territoriale, operojnë 0% e bizneseve.

Në mënyrë të përmbledhur themi se veprimtaria ekonomike e shënuar si "G" përbën përqindjen më të lartë, me 30% të bizneseve, duke treguar se kjo veprimtari është më e përhapura dhe ka ndikimin më të madh në ekonominë e rajonit. "C" dhe "I" janë dy veprimtaritë tjera të rëndësishme, përkatësisht me 14% dhe 10% të bizneseve. "F" ka 10% të bizneseve, ndërsa "S" përbën 7%, duke treguar se këto veprimtari janë gjithashtu të rëndësishme, por jo në të njëjtin nivel si veprimtaritë e përmendura më lartë. Veprimtaritë ekonomike "A", "B", "D", "E", "H", "J", "K", "L", "M", "N", "O", "P", "Q", "R", "T" dhe "U" përbëjnë një përqindje shumë të vogël të bizneseve, secila me më pak se 4%, duke treguar aktivitete ekonomike me ndikim të kufizuar. Në përfundim, grafiku tregon një diversitet të madh të veprimtarive ekonomike në Rajonin e Dukagjinit, përkatësisht në dhjetë (10) komunat e përfshira në analizë, me disa sektorë dominues dhe të tjerë me prani më të ulët, duke ndihmuar në kuptimin e shpërndarjes së bizneseve dhe identifikimin e fushave për zhvillim të mëtejshëm ekonomik.

Në vijim do të prezantohen statistikat e bizneseve sipas veprimtarive ekonomik për të gjitha komunat bashkërisht, me qëllim që të ofrohet një analizë të thellë të sektorëve ekonomikë të pranishëm në çdo komunë, duke ndihmuar në identifikimin e forcave dhe dobësive të veprimtarive lokale dhe në hartimin e strategjive të përshtatshme për zhvillimin e qëndrueshëm ekonomik në nivel lokal.

Grafiku 23. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “A - Bujqësi, pylltari dhe peshkatari” në 10 Komunat e përfshira në analizë

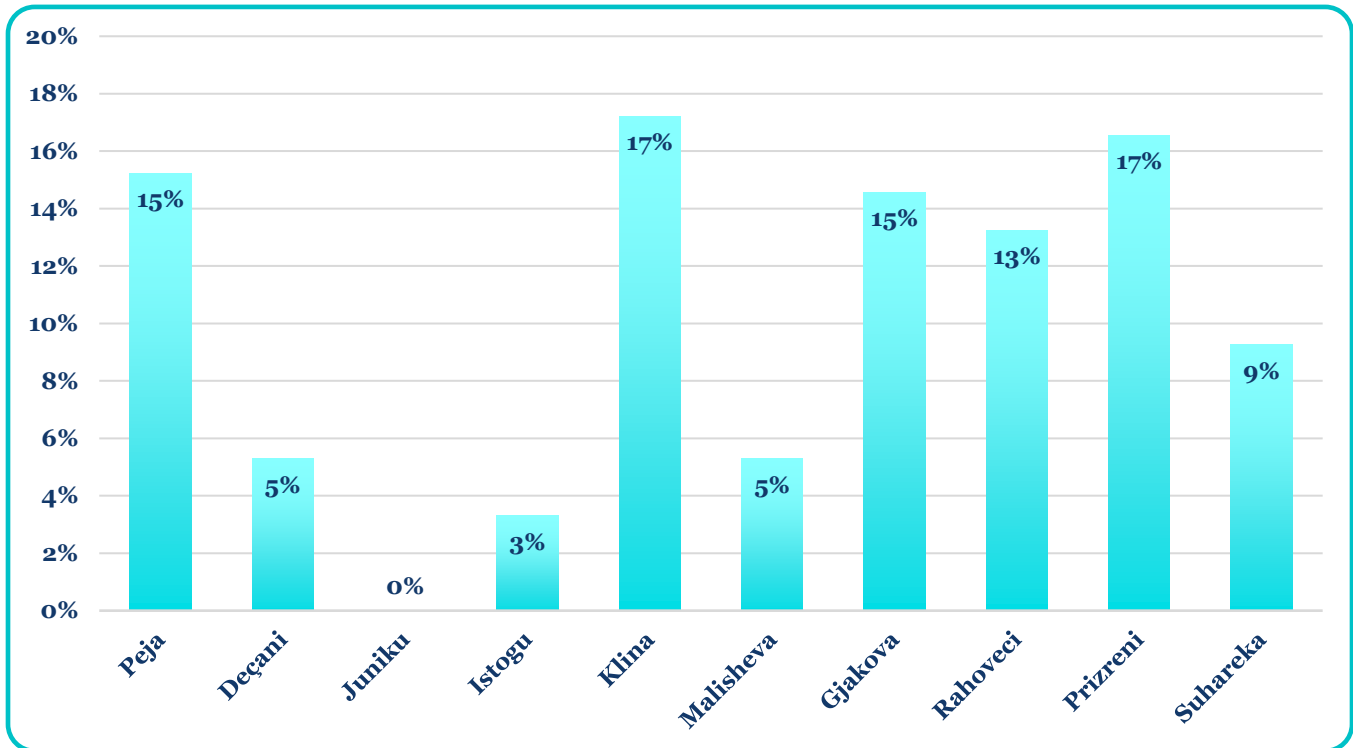
Burimi: ISHA (2024)

Grafiku 23 ilustron përqindjen e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “A - Bujqësi, pylltari dhe peshkatari” në 10 komunat e përfshira në analizë. Siç mund të vërehet në komunën e Pejës, 13% e bizneseve janë aktive në këtë veprimtari. Në komunën e Deçanit, 5% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Junikut, 1% e bizneseve janë të angazhuara në këtë veprimtari. Në komunën e Istogut, 16% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Klinës, 9% e bizneseve janë aktive në këtë veprimtari. Në komunën e Malishevës, 7% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Gjakovës, 7% e bizneseve janë të angazhuara në këtë veprimtari. Në komunën e Rahovecit, 10% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Prizrenit, 14% e bizneseve janë aktive në këtë veprimtari. Dhe në komunën e Suharekës, 19% e bizneseve operojnë në këtë sektor.

Nga këto rezultate mund të konkludohet se komunat e Suharekës dhe Istogut renditen si komunat me numrin më të madh të bizneseve që si veprimtari zhvillojnë bujqësi, pylltari dhe peshkatari, duke treguar një fokus të rëndësishëm në këto sektorë të ekonomisë.

Shënim: Ky informacion është i vlefshëm për krijimin e politikave të fokusuara dhe investimeve të strategjizuara që do të ndihmojnë në mbështetje dhe zhvillimin e mëtejshëm të sektorëve bujqësorë dhe natyrorë në këto komunat. Për të maksimizuar përfitimet dhe për të adresuar nevojat specifike të secilës komunë, është e rëndësishme që të shqyrtohen dhe të implementohen strategji të përshtatshme për zhvillimin e qëndrueshëm të këtyre aktiviteteve.

Grafiku 24. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “B - Xehetari dhe guroret” në 10 Komunat e përfshira në analizë

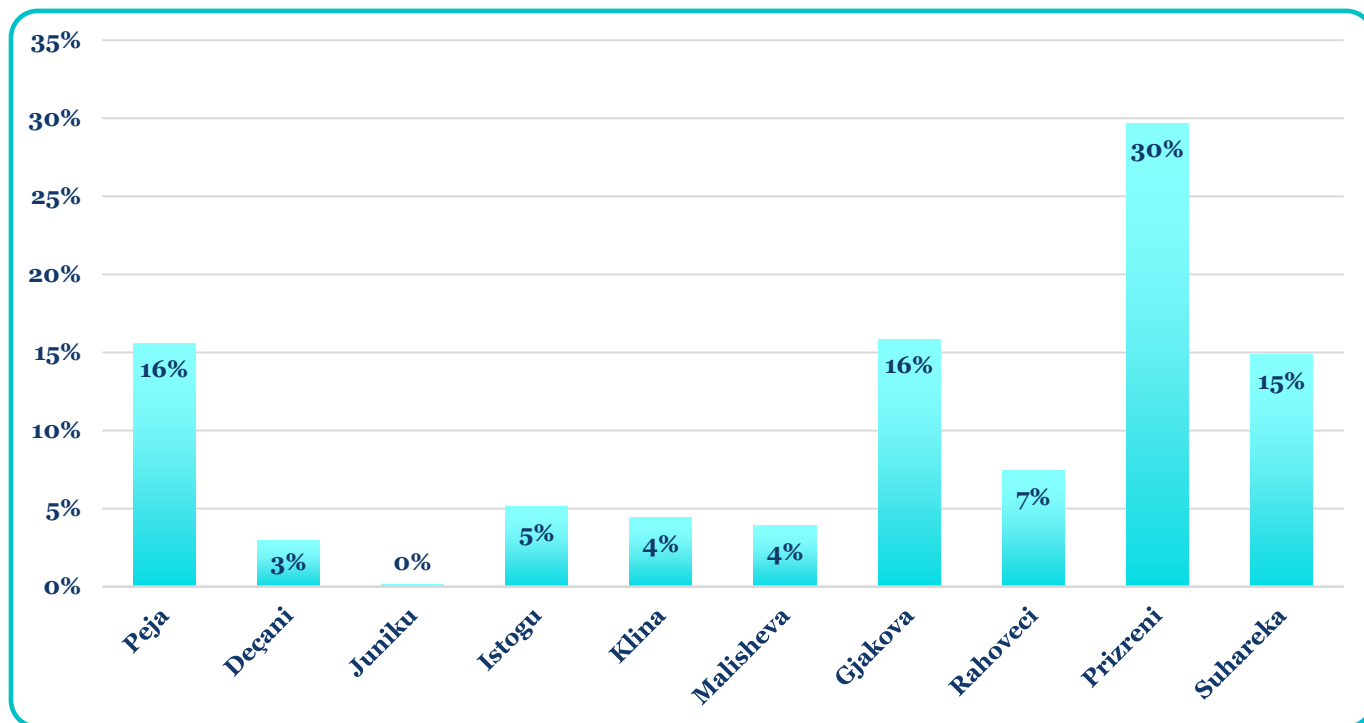
Burimi: ISHA (2024)

Grafiku 24 ilustron përqindjen e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “B - Xehetari dhe guroret,” në 10 komunat e përfshira në analizë. Siç mund të vërehet në komunën e Pejës, 15% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Deçanit, 5% e bizneseve janë aktive në këtë veprimtari. Në komunën e Junikut, nuk ka biznese që operojnë në këtë sektor. Në komunën e Klinës, 17% e bizneseve janë të angazhuara në këtë veprimtari. Në komunën e Malishevës, 5% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Gjakovës, 15% e bizneseve janë aktive në këtë veprimtari. Në komunën e Rahovecit, 13% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Prizrenit, 17% e bizneseve janë aktive në këtë veprimtari. Në komunën e Suharekës, 17% e bizneseve operojnë në këtë sektor.

Nga këto rezultate mund të konkludohet se komunat e Klinës, Prizrenit, Pejës dhe Gjakovës renditen si komunat me përqindjen më të madhe të bizneseve që zhvillojnë veprimtarinë e xehetarisë dhe guroreve, duke treguar një fokus të rëndësishëm në këto sektore të ekonomisë.

Shënim: *Këto rezultate tregojnë se Klina, Prizreni, Peja dhe Gjakova kanë një fokus të lartë në xehetari dhe gurore, duke kërkuar mbështetje të veçantë për zhvillimin e mëtejshëm të këtij sektori. Në komunat me përqindje të ulët të bizneseve në këtë sektor, është e nevojshme të analizohen burimet dhe potencialet, të zhvillohen politika mbështetëse dhe të përmirësohet infrastruktura. Po ashtu, është e rëndësishme të ofrohen mundësi trajnimi dhe të promovohen investimet për të rritur numrin e bizneseve në xehetari dhe gurore.*

Grafiku 25. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “C - Prodhim” në 10 Komunitat e përfshira në analizë

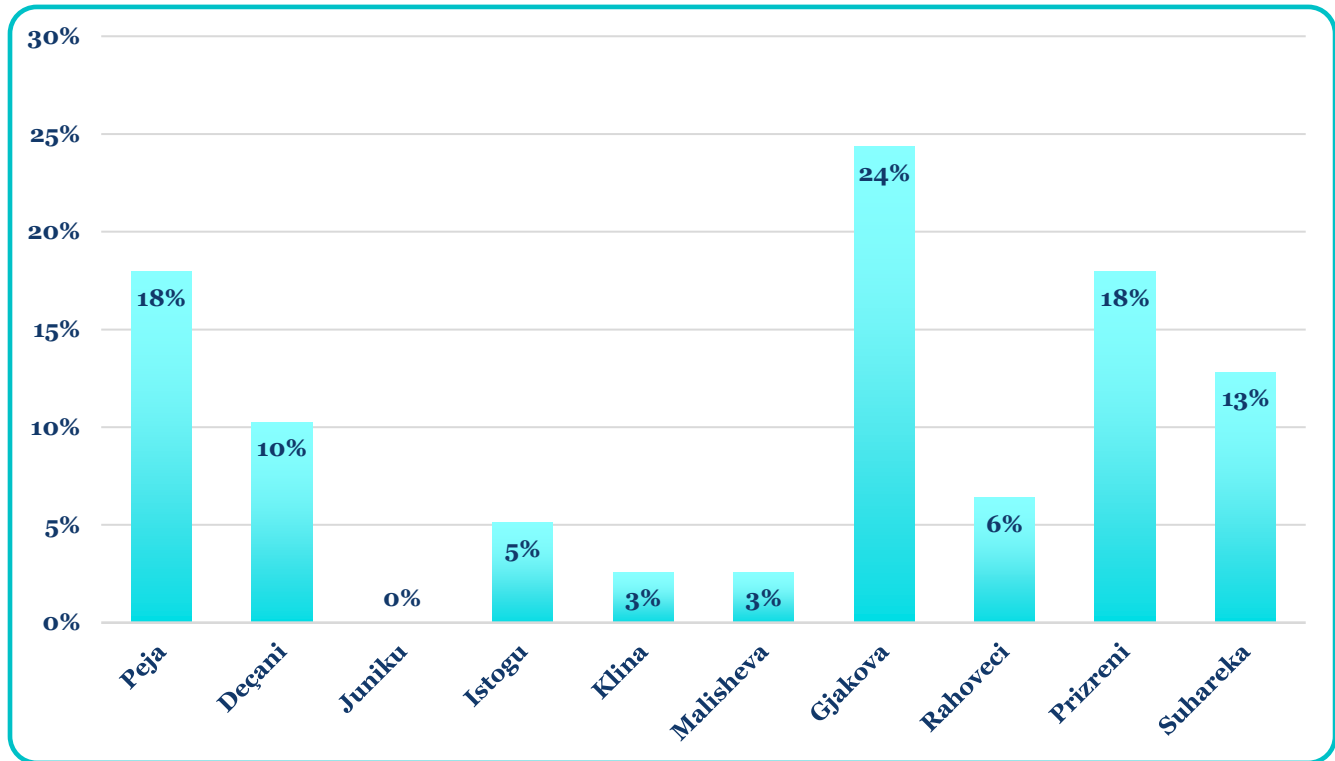
Burimi: ISHA (2024)

Grafiku 25 ilustron përqindjen e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “C - Prodhim,” në 10 komunitat e përfshira në analizë. Siç mund të vërehet në komunën e Pejës, 16% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Deçanit, 3% e bizneseve janë aktive në këtë veprimtari. Në komunën e Junikut, asnjë biznes nuk operon në këtë sektor. Në komunën e Istogut, 5% e bizneseve janë të angazhuara në këtë veprimtari. Në komunën e Klinës, 4% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Malishevës, 4% e bizneseve janë aktive në këtë veprimtari. Në komunën e Gjakovës, 16% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Rahovecit, 7% e bizneseve janë të angazhuara në këtë veprimtari. Në komunën e Prizrenit, 30% e bizneseve janë aktive në këtë sektor. Në komunën e Suharekës, 15% e bizneseve operojnë në këtë veprimtari.

Nga këto rezultate mund të konkludohet se komuna e Prizrenit renditet si komuna me përqindjen më të madhe të bizneseve që zhvillojnë veprimtarinë e prodhimit, duke treguar një fokus të rëndësishëm në këtë sektor të ekonomisë.

Shënim: *Për të mbështetur zhvillimin e mëtejshëm të sektorit të prodhimit në komunitat me përqindje më të ulët, do të ishte e dobishme të zhvillohen politika që inkurajojnë investimet dhe të ofrohen stimuj për biznese. Po ashtu, investimi në infrastrukturë dhe trajnimi i forcës së punës mund të ndihmojë në rritjen e aktivitetit të prodhimit në këto zona.*

Grafiku 26. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “D - Furnizim me energji elektrike, gaz avull dhe furnizimi me ajr të kondicionuar” në 10 Komunat e përfshira në analizë

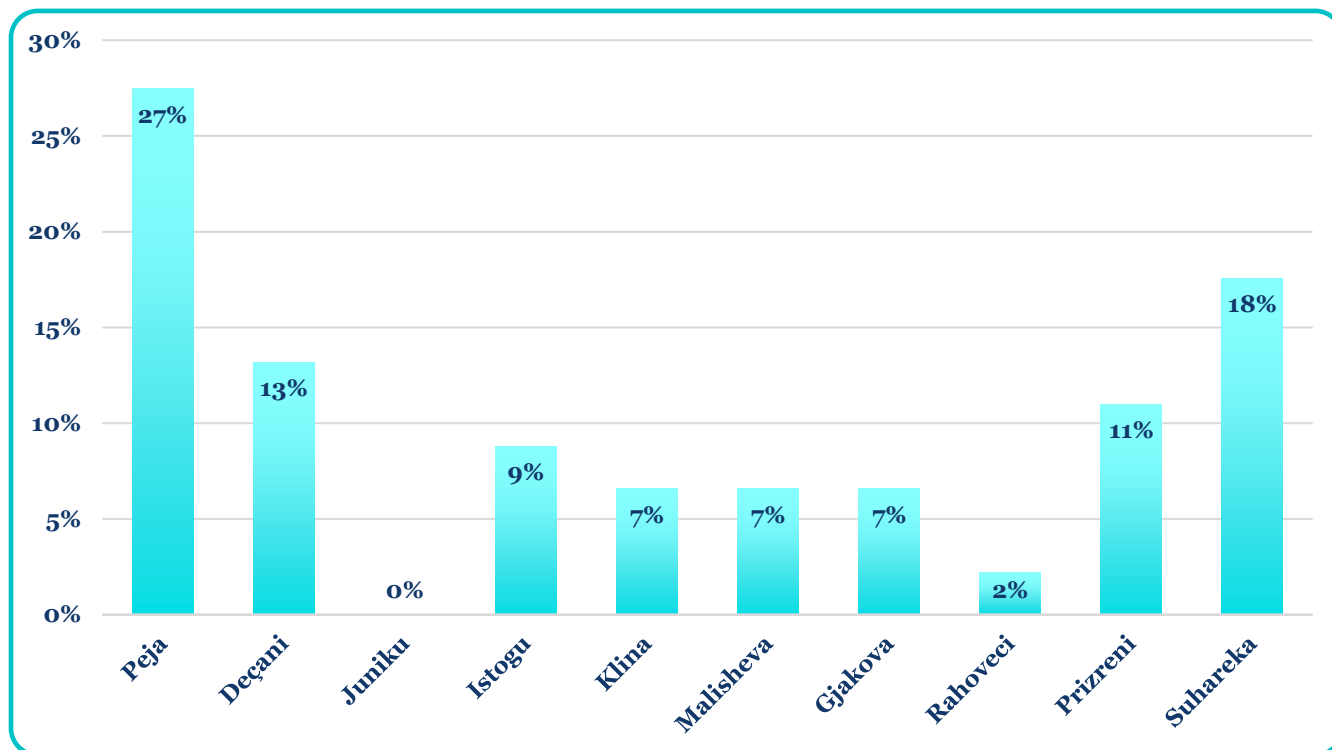
Burimi: ISHA (2024)

Grafiku 26 ilustron përqindjen e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “D - Furnizim me energji elektrike, gaz avull dhe furnizim me ajër të kondicionuar,” në 10 komunat e përfshira në analizë. Siç mund të vërehet në komunën e Pejës, 18% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Deçanit, 10% e bizneseve janë aktive në këtë veprimtari. Në komunën e Junikut, nuk ka biznese që operojnë në këtë sektor. Në komunën e Istogut, 5% e bizneseve janë të angazhuara në këtë veprimtari. Në komunën e Klinës, 3% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Malishevës, 3% e bizneseve janë aktive në këtë veprimtari. Në komunën e Gjakovës, 24% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Rahovecit, 6% e bizneseve janë të angazhuara në këtë veprimtari. Në komunën e Prizrenit, 18% e bizneseve janë aktive në këtë sektor. Në komunën e Suharekës, 13% e bizneseve operojnë në këtë veprimtari.

Nga këto rezultate mund të konkludohet se komuna e Gjakoves renditet si komuna me përqindjen më të madhe të bizneseve që zhvillojnë veprimtarinë e furnizimit me energji elektrike, gaz avull dhe furnizim me ajër të kondicionuar, duke treguar një fokus të rëndësishëm në këtë sektor të ekonomisë.

Shënim: Për të mbështetur zhvillimin e mëtjshëm të këtij sektori në komunat e tjera, do të ishte e dobishme të forcohen politikat dhe investimet në infrastrukturën e furnizimit me energji dhe shërbime të ngjashme. Po ashtu, zhvillimi i iniciativave për të rritur kapacitetet dhe efikasitetin e sektorit në komunat me përqindje më të ulët mund të ndihmojë në balancimin e ofertës dhe kërkesës për këto shërbime.

Grafiku 27. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “E - Furnizim me ujë, kanalizim, menaxhim mbeturinash dhe aktivitete revitalizimi të tokës” në 10 Komunitat e përfshira në analizë

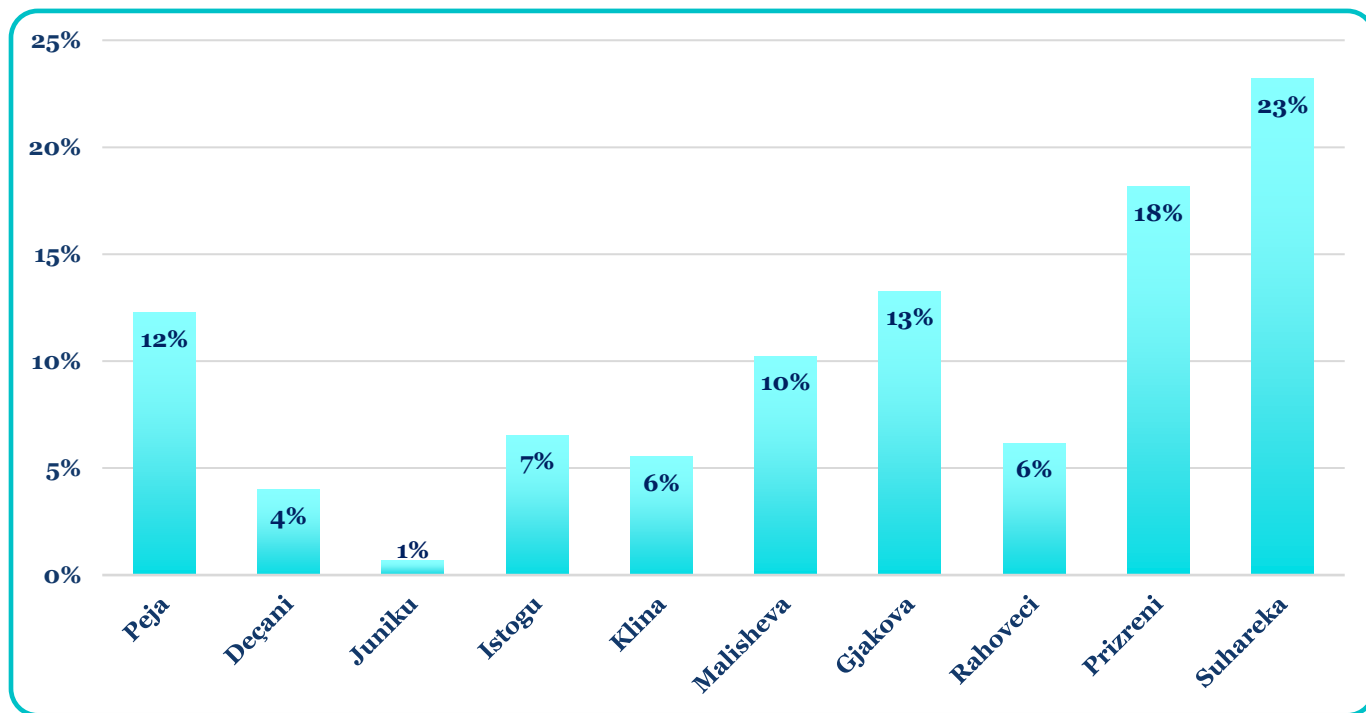
Burimi: ISHA (2024)

Grafiku 27 ilustron përqindjen e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “E - Furnizim me ujë, kanalizim, menaxhim mbeturinash dhe aktivitete revitalizimi të tokës,” në 10 komunitat e përfshira në analizë. Siç mund të vërehet në komunën e Pejës, 27% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Deçanit, 13% e bizneseve janë aktive në këtë veprimtari. Në komunën e Junikut, asnjë biznes nuk operon në këtë sektor. Në komunën e Istogut, 9% e bizneseve janë të angazhuara në këtë veprimtari. Në komunën e Klinës, 7% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Malishevës, 7% e bizneseve janë aktive në këtë veprimtari. Në komunën e Gjakovës, 7% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Rahovecit, 2% e bizneseve janë të angazhuara në këtë veprimtari. Në komunën e Prizrenit, 11% e bizneseve janë aktive në këtë sektor. Në komunën e Suharekës, 18% e bizneseve operojnë në këtë veprimtari.

Nga këto rezultate mund të konkludohet se komuna e Pejes renditet si komuna me përqindjen më të madhe të bizneseve që zhvillojnë veprimtarinë e furnizimit me ujë, kanalizim, menaxhim mbeturinash dhe aktivitete revitalizimi të tokës, duke treguar një fokus të rëndësishëm në këtë sektor të ekonomisë.

Shënim: Për të mbështetur zhvillimin e këtij sektori në komunitat ku përqindjet janë më të ulëta, është e rëndësishme të promovohen investimet në infrastrukturë dhe shërbime të lidhura me këtë sektor. Po ashtu, përmirësimi i politikave dhe ofrimi i mbështetjeve të nevojshme për bizneset që operojnë në këtë fushë mund të ndihmojë në rritjen e kapaciteteve dhe efikasitetit të sektorit në të gjitha komunitat.

Grafiku 28. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “F - Ndërtimtari” në 10 Komunat e përfshira në analizë

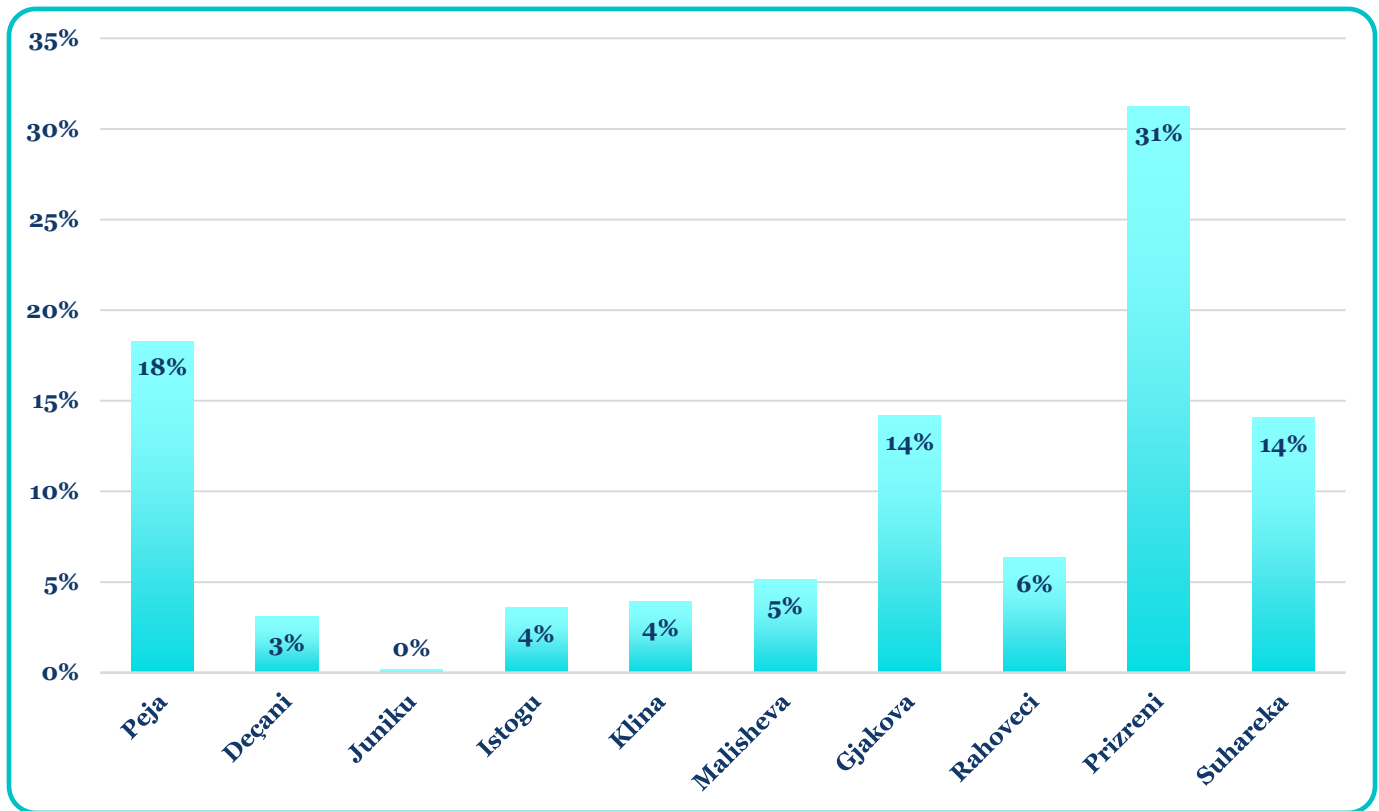
Burimi: ISHA (2024)

Grafiku 28 ilustron përqindjen e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “F - Ndërtimtari,” në 10 komunat e përfshira në analizë. Siç mund të vërehet në komunën e Pejës, 12% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Deçanit, 4% e bizneseve janë aktive në këtë veprimtari. Në komunën e Junikut, 1% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Istogut, 7% e bizneseve janë të angazhuara në këtë veprimtari. Në komunën e Klinës, 6% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Malishevës, 10% e bizneseve janë aktive në këtë veprimtari. Në komunën e Gjakovës, 13% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Rahovecit, 6% e bizneseve janë të angazhuara në këtë veprimtari. Në komunën e Prizrenit, 18% e bizneseve janë aktive në këtë sektor. Në komunën e Suharekës, 23% e bizneseve operojnë në këtë veprimtari.

Nga këto rezultate mund të konkludohet se komuna e Suharekës renditet si komuna me përqindjen më të madhe të bizneseve që zhvillojnë veprimtarinë e ndërtimtarisë, duke treguar një fokus të rëndësishëm në këtë sektor të ekonomisë.

Shënim: *Për të mbështetur zhvillimin e mëtejshëm të këtij sektori në komunat ku përqindjet janë më të ulëta, është e nevojshme të promovohen investimet në ndërtimtari dhe të krijohen kushte më të favorshme për bizneset që operojnë në këtë fushë. Po ashtu, zhvillimi i politikave dhe nxitja e investitorëve në ndërtimtari mund të ndihmojë në rritjen e aktivitetit ndërtimor në të gjitha komunat.*

Grafiku 29. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “G - Tregti me shumicë dhe pakicë, riparim i mjeteve motorike, motoçikletave” në 10 Komunat e përfshira në analizë

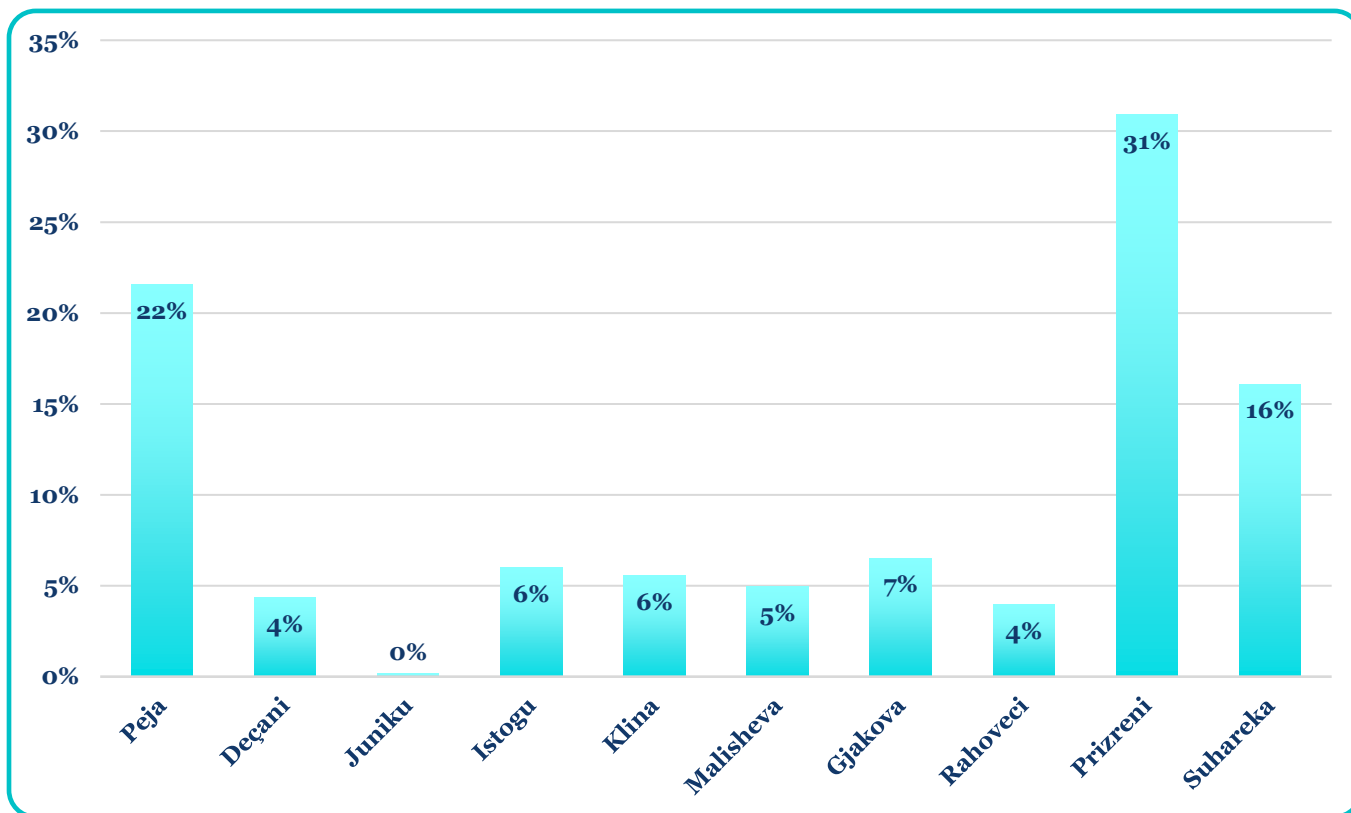
Burimi: ISHA (2024)

Grafiku 29 ilustron përqindjen e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “G - Tregti me shumicë dhe pakicë, riparim i mjeteve motorike, motoçikletave,” në 10 komunat e përfshira në analizë. Siç mund të vërehet, në komunën e Pejës, 18% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Deçanit, 3% e bizneseve janë aktive në këtë veprimtari. Në komunën e Junikut, nuk ka biznese që operojnë në këtë sektor. Në komunën e Istogut, 4% e bizneseve janë të angazhuara në këtë veprimtari. Në komunën e Klinës, 4% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Malishevës, 5% e bizneseve janë aktive në këtë veprimtari. Në komunën e Gjakovës, 14% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Rahovecit, 6% e bizneseve janë të angazhuara në këtë veprimtari. Në komunën e Prizrenit, 31% e bizneseve janë aktive në këtë sektor. Në komunën e Suharekës, 14% e bizneseve operojnë në këtë veprimtari.

Nga këto rezultate mund të konkludohet se komuna e Prizrenit renditet si komuna me përqindjen më të madhe të bizneseve që zhvillojnë veprimtarinë e tregtise me shumicë dhe pakicë, riparimin e mjeteve motorike, motoçikletave, duke treguar një fokus të rëndësishëm në këtë sektor të ekonomisë.

Shënim: Për të mbështetur zhvillimin e këtij sektori në komunat me përqindje më të ulëta, është e nevojshme të promovohen mundësi investimi dhe të ofrohet mbështetje për nxitjen e aktivitetit tregtar dhe riparues. Po ashtu, mund të shqyrtohet krijimi i kushteve më të favorshme për të inkurajuar hapjen e bizneseve në këtë sektor në të gjitha komunat.

Grafiku 30. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “H - Transport dhe ruajtje” në 10 Komunat e përfshira në analizë

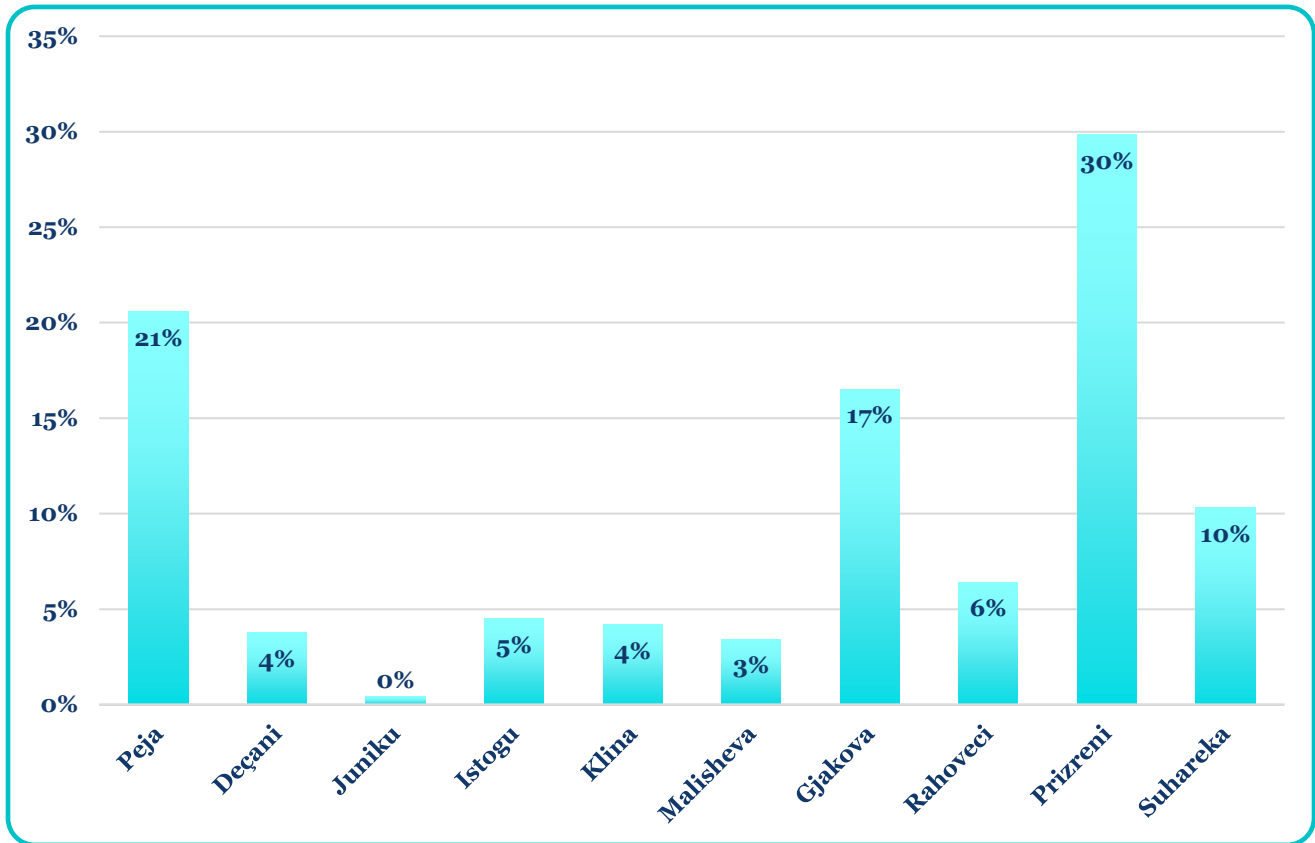
Burimi: ISHA (2024)

Grafiku 30 ilustron përqindjen e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “H - Transport dhe ruajtje,” në 10 komunat e përfshira në analizë. Siç mund të vërehet, në komunën e Pejës, 22% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Decanit, 4% e bizneseve janë aktive në këtë veprimtari. Në komunën e Junikut, asnjë biznes nuk operon në këtë sektor. Në komunën e Istogut, 6% e bizneseve janë të angazhuara në këtë veprimtari. Në komunën e Klina, 6% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Malisheves, 5% e bizneseve janë aktive në këtë veprimtari. Në komunën e Gjakovës, 7% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Rahovecit, 4% e bizneseve janë të angazhuara në këtë veprimtari. Në komunën e Prizrenit, 31% e bizneseve janë aktive në këtë sektor. Dhe në komunën e Suharekës, 16% e bizneseve operojnë në këtë veprimtari.

Nga këto rezultate mund të konkludohet se komuna e Prizrenit renditet si komuna me përqindjen më të madhe të bizneseve që zhvillojnë veprimtarinë transportit dhe ruajtjes, duke treguar një fokus të rëndësishëm në këtë sektor të ekonomisë.

Shënim: Për të mbështetur zhvillimin e këtij sektori në komunat me përqindje më të ulëta, është e nevojshme të zhvillohen iniciativa për të promovuar investime në transport dhe ruajtje, si dhe të përmirësohet infrastruktura dhe mbështetja për bizneset që operojnë në këtë fushë.

Grafiku 31. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “I - Akomodim dhe aktivitete të shërbimeve me ushqim” në 10 Komunat e përfshira në analizë

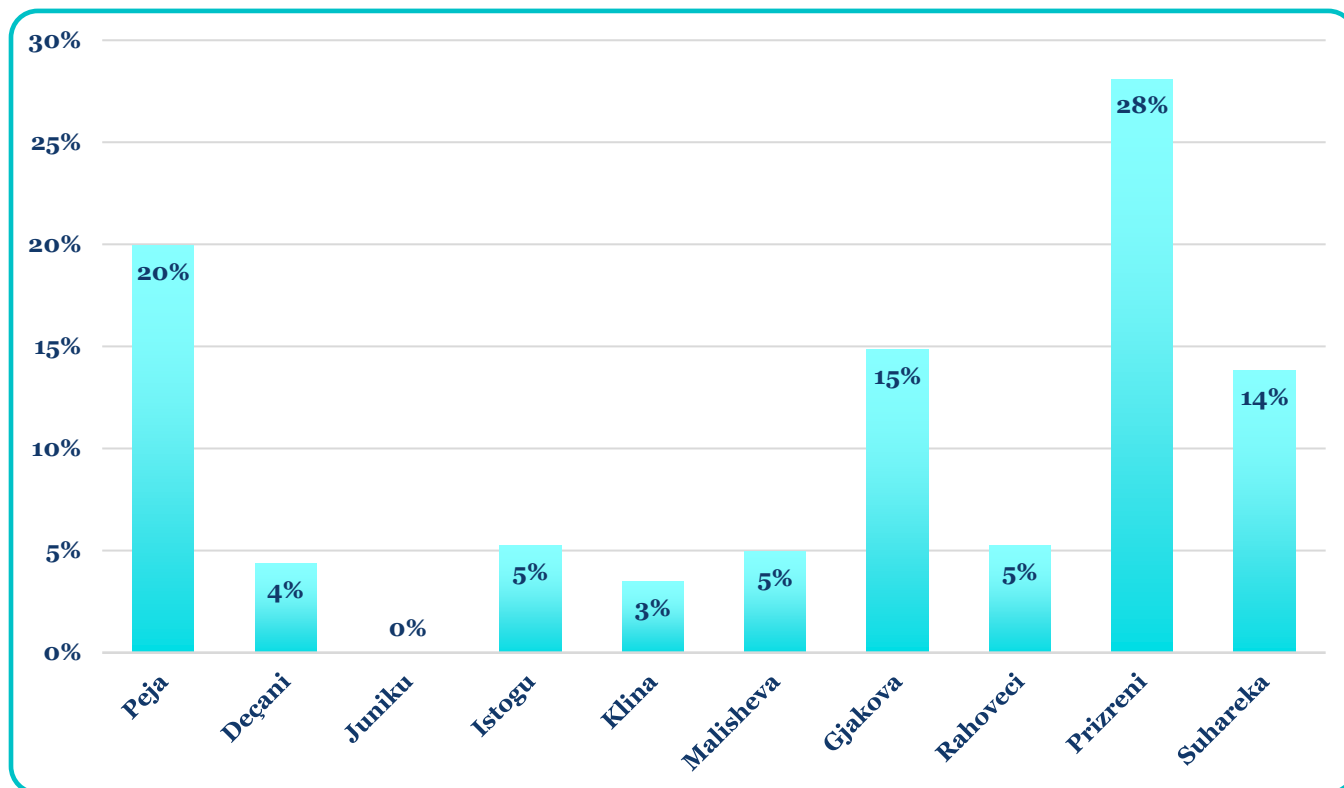
Burimi: ISHA (2024)

Grafiku 31 ilustron përqindjen e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “I - Akomodim dhe aktivitete të shërbimeve me ushqim,” në 10 komunat e përfshira në analizë. Siç mund të vërehet, në komunën e Pejës, 21% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Decanit, 4% e bizneseve janë aktive në këtë veprimtari. Në komunën e Junikut, asnjë biznes nuk operon në këtë sektor. Në komunën e Istogut, 5% e bizneseve janë të angazhuara në këtë veprimtari. Në komunën e Klina, 4% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Malisheves, 3% e bizneseve janë aktive në këtë veprimtari. Në komunën e Gjakovës, 17% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Rahovecit, 6% e bizneseve janë të angazhuara në këtë veprimtari. Në komunën e Prizrenit, 30% e bizneseve janë aktive në këtë sektor. Dhe në komunën e Suharekës, 10% e bizneseve operojnë në këtë veprimtari.

Nga këto rezultate mund të konkludohet se komuna e Prizrenit renditet si komuna me përqindjen më të madhe të bizneseve që zhvillojnë veprimtarinë e akomodimit dhe aktivitete të shërbimeve me ushqim, duke treguar një fokus të rëndësishëm në këtë sektor të ekonomisë.

Shënim: Për të përmirësuar performancën e këtij sektori në komunat me përqindje më të ulëta, duhet të inkurajohen investimet në turizëm dhe gastronomi, të zhvillohen strategji promovuese dhe të përmirësohet infrastruktura për të tërhequr vizitorë dhe për të mbështetur bizneset ekzistuese.

Grafiku 32. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “J - Informacion dhe komunikim” në 10 Komunat e përfshira në analizë

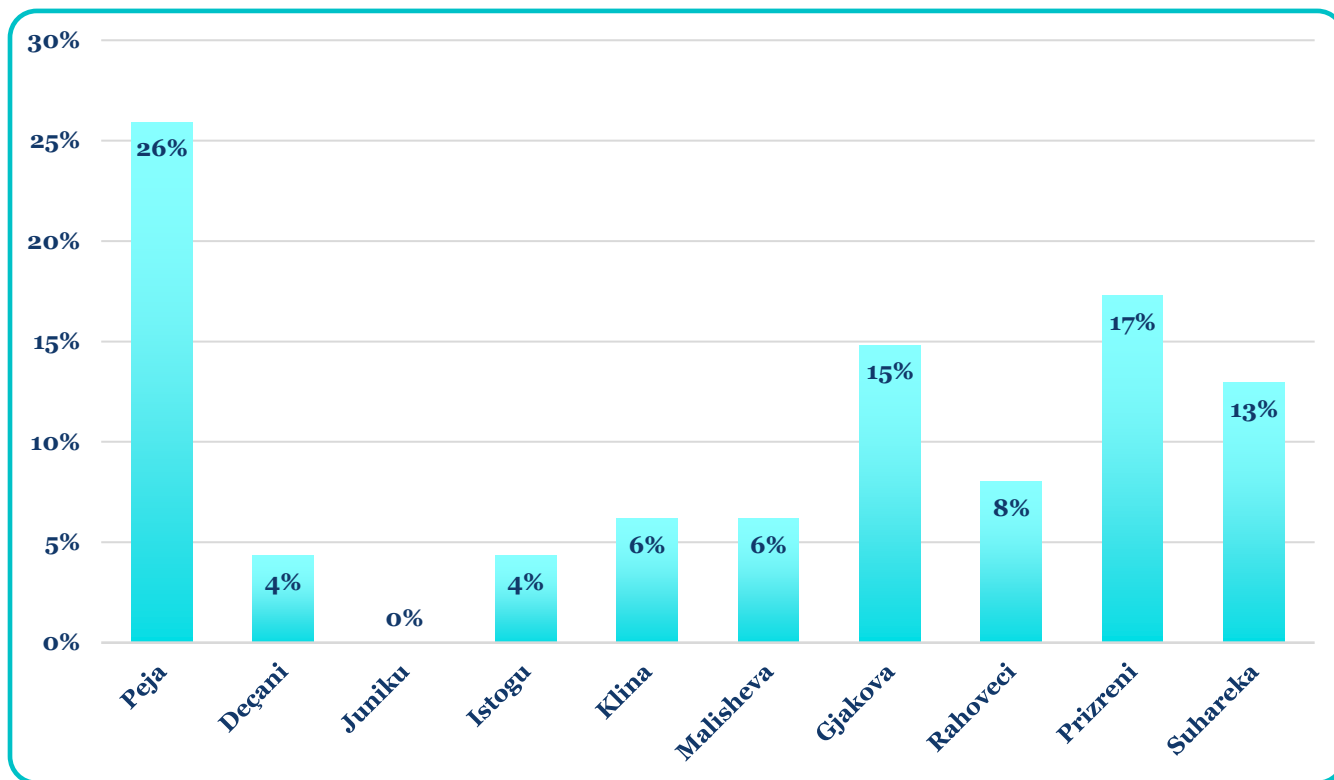
Burimi: ISHA (2024)

Grafiku 32 ilustron përqindjen e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “J - Informacion dhe komunikim” në 10 komunat e përfshira në analizë. Siç mund të vërehet, në komunën e Pejës, 20% e bizneseve janë aktive në këtë veprimtari. Në komunën e Deçanit, 4% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Junikut, asnjë biznes nuk operon në këtë sektor. Në komunën e Istogut, 5% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Klinës, 3% e bizneseve janë aktive në këtë veprimtari. Në komunën e Malishevës, 5% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Gjakovës, 15% e bizneseve janë të angazhuara në këtë veprimtari. Në komunën e Rahovecit, 5% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Prizrenit, 28% e bizneseve janë aktive në këtë veprimtari. Dhe në komunën e Suharekës, 14% e bizneseve operojnë në këtë sektor.

Nga këto rezultate mund të konkludohet se komuna e Prizrenit renditet si komuna me përqindjen më të madhe të bizneseve që zhvillojnë veprimtarinë e informacionit dhe komunikimit duke treguar një fokus të rëndësishëm në këtë sektor të ekonomisë.

Shënim: *Për të përmirësuar këtë sektor në komunat me përqindje më të ulëta, duhet të inkurajohen investime në teknologji dhe infrastruktura digjitale, të zhvillohen trajnimet për aftësi të nevojshme dhe të krijohen mundësi për zhvillimin e startupeve në këtë sektor.*

Grafiku 33. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “K - Aktivitete financiare dhe të sigurimit” në 10 Komunat e përfshira në analizë

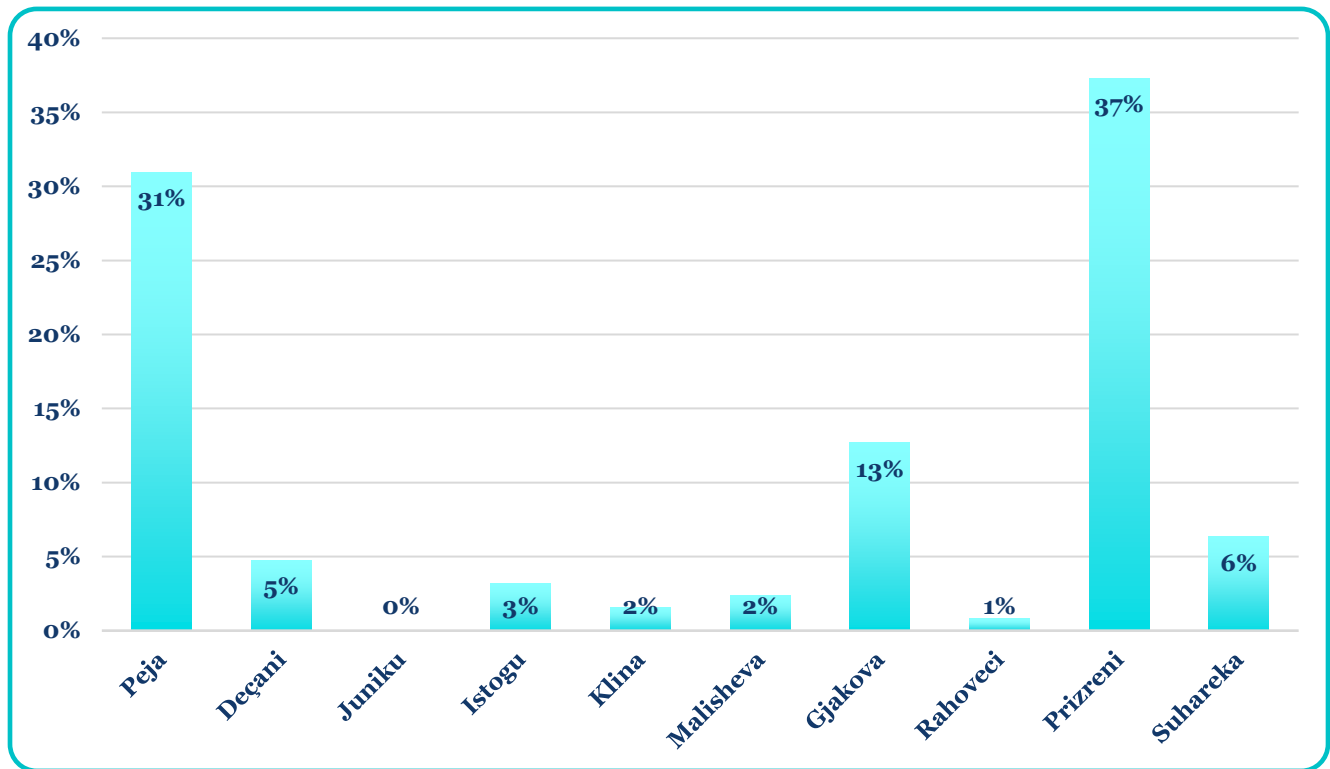
Burimi: ISHA (2024)

Grafiku 33 ilustron përqindjen e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “K - Aktivitete financiare dhe të sigurimit,” në 10 komunat e përfshira në analizë. Siç mund të vërehet, në komunën e Pejës, 26% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Deçanit, 4% e bizneseve janë aktive në këtë veprimtari. Në komunën e Junikut, nuk ka biznese që operojnë në këtë sektor. Në komunën e Istogut, 4% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Klinës, 6% e bizneseve janë të angazhuara në këtë veprimtari. Në komunën e Malishevës, 6% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Gjakovës, 15% e bizneseve janë aktive në këtë veprimtari. Në komunën e Rahovecit, 8% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Prizrenit, 17% e bizneseve janë aktive në këtë veprimtari. Dhe në komunën e Suharekës, 13% e bizneseve operojnë në këtë sektor.

Nga këto rezultate mund të konkludohet se komuna e Pejes renditet si komuna me përqindjen më të madhe të bizneseve që zhvillojnë aktivitete financiare dhe të sigurimit, duke treguar një fokus të rëndësishëm në këtë sektor të ekonomisë.

Shënim: Për të përmirësuar këtë sektor në komunat me përqindje më të ulët, do të ishte e dobishme të zhvillohen politika që inkurajojnë rritjen e ofruesve të shërbimeve financiare dhe të sigurimeve, si dhe të ofrohen stimuj për investime në këtë fushë për të rritur konkurrencën dhe efikasitetin në të gjitha komunat.

Grafiku 34. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “L - Aktivitete të patundshmërisë” në 10 Komunat e përfshira në analizë

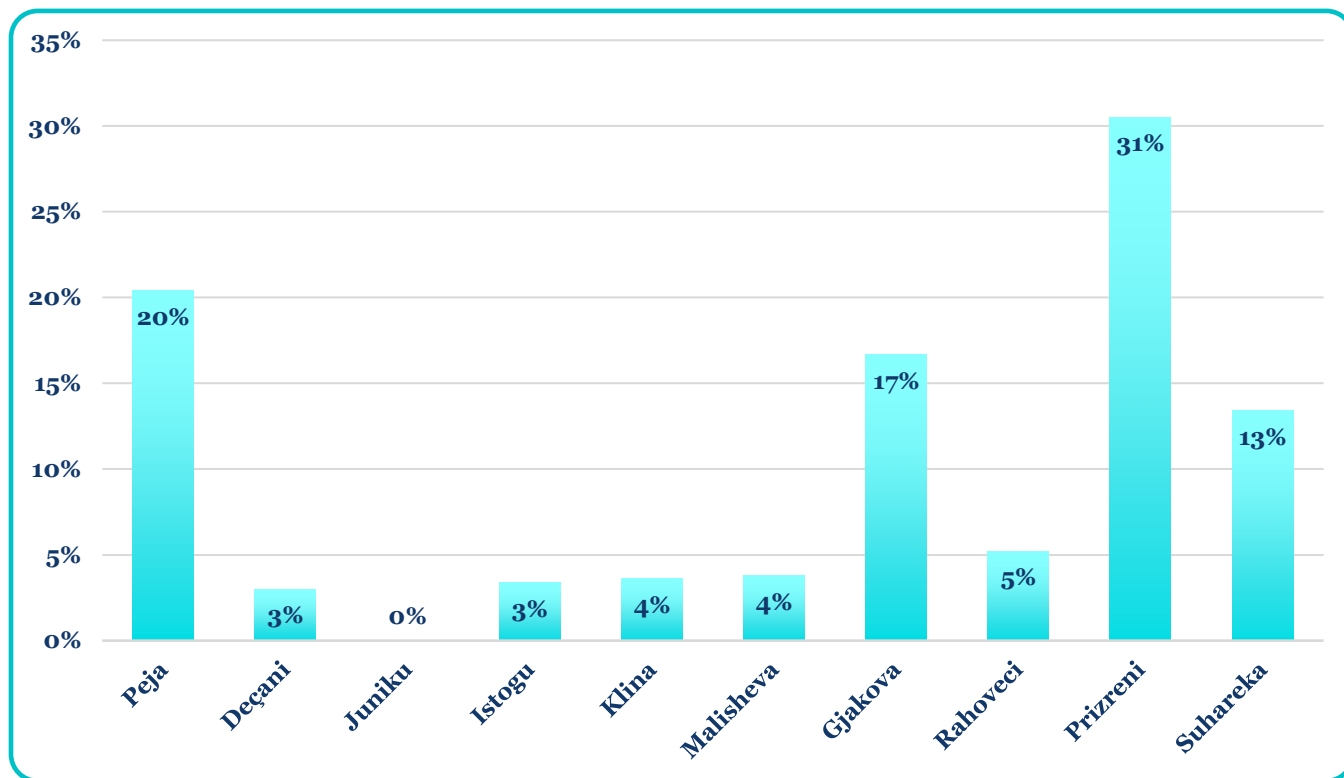
Burimi: ISHA (2024)

Grafiku 34 ilustron përqindjen e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “L - Aktivitete të patundshmërisë,” në 10 komunat e përfshira në analizë. Siç mund të vërehet, në komunën e Pejës, 31% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Deçanit, 5% e bizneseve janë aktive në këtë veprimtari. Në komunën e Junikut, nuk ka biznese që operojnë në këtë sektor. Në komunën e Istogut, 3% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Klinës, 2% e bizneseve janë të angazhuara në këtë veprimtari. Në komunën e Malishevës, 2% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Gjakovës, 13% e bizneseve janë aktive në këtë veprimtari. Në komunën e Rahovecit, 1% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Prizrenit, 37% e bizneseve janë aktive në këtë veprimtari. Dhe në komunën e Suharekës, 6% e bizneseve operojnë në këtë sektor.

Nga këto rezultate mund të konkludohet se komunat e Pejës dhe e Prizrenit renditen si komunat me përqindjen më të madhe të bizneseve që zhvillojnë aktivitete të patundshmërisë, duke treguar një fokus të rëndësishëm në këtë sektor të ekonomisë.

Shënim: *Për të inkurajuar zhvillimin e këtij sektori në komunat me përqindje më të ulët, do të ishte e dobishme të implementohen strategji që përfshijnë lehtësimin e procedurave për investime në pasuri të paluajtshme, ofrimin e stimujve për zhvillimin e projekteve të patundshmërisë, dhe përmirësimin e infrastrukturës që ndihmon në rritjen e interesit për këtë sektor në të gjitha komunat.*

Grafiku 35. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “M - Aktivitete profesionale, shkencore dhe teknike” në 10 Komunat e përfshira në analizë

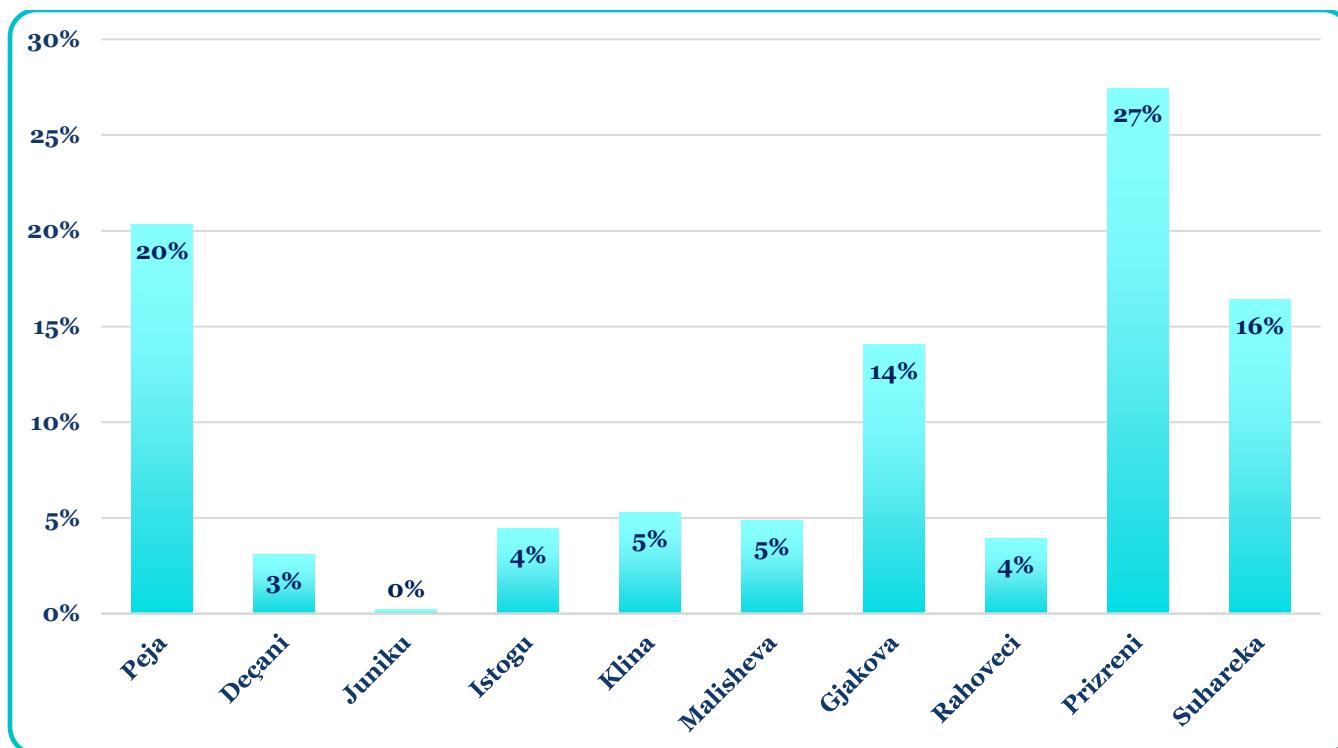
Burimi: ISHA (2024)

Grafiku 35 ilustron përqindjen e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “M - Aktivitete profesionale, shkencore dhe teknike,” në 10 komunat e përfshira në analizë. Siç mund të vërehet, në komunën e Pejës, 20% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Deçanit, 3% e bizneseve janë aktive në këtë veprimtari. Në komunën e Junikut, nuk ka biznese që operojnë në këtë sektor. Në komunën e Istogut, 3% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Klinës, 4% e bizneseve janë të angazhuara në këtë veprimtari. Në komunën e Malishevës, 4% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Gjakovës, 17% e bizneseve janë aktive në këtë veprimtari. Në komunën e Rahovecit, 5% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Prizrenit, 31% e bizneseve janë aktive në këtë veprimtari. Dhe në komunën e Suharekës, 13% e bizneseve operojnë në këtë sektor.

Nga këto rezultate mund të konkludohet se komuna e Prizrenit renditet si komuna me përqindjen më të madhe të bizneseve që zhvillojnë aktivitete profesionale, shkencore dhe teknike, duke treguar një fokus të rëndësishëm në këtë sektor të ekonomisë.

Shënim: Për të mbështetur zhvillimin e këtij sektori dhe për të përmirësuar përfaqësimin e tij në komunat me përqindje më të ulët, është e rekomandueshme të zhvillohen nisma që përfshijnë ofrimin e mbështetje financiare dhe trajnimeve për bizneset e reja në këtë fushë, krijimin e qendrave për inovacion dhe kërkim shkencor, dhe përmirësimin e kushteve për investime në aktivitete profesionale dhe teknike në të gjitha komunat.

Grafiku 36. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “N - Aktivitete administrative dhe mbështetëse” në 10 komunat e përfshira në analizë

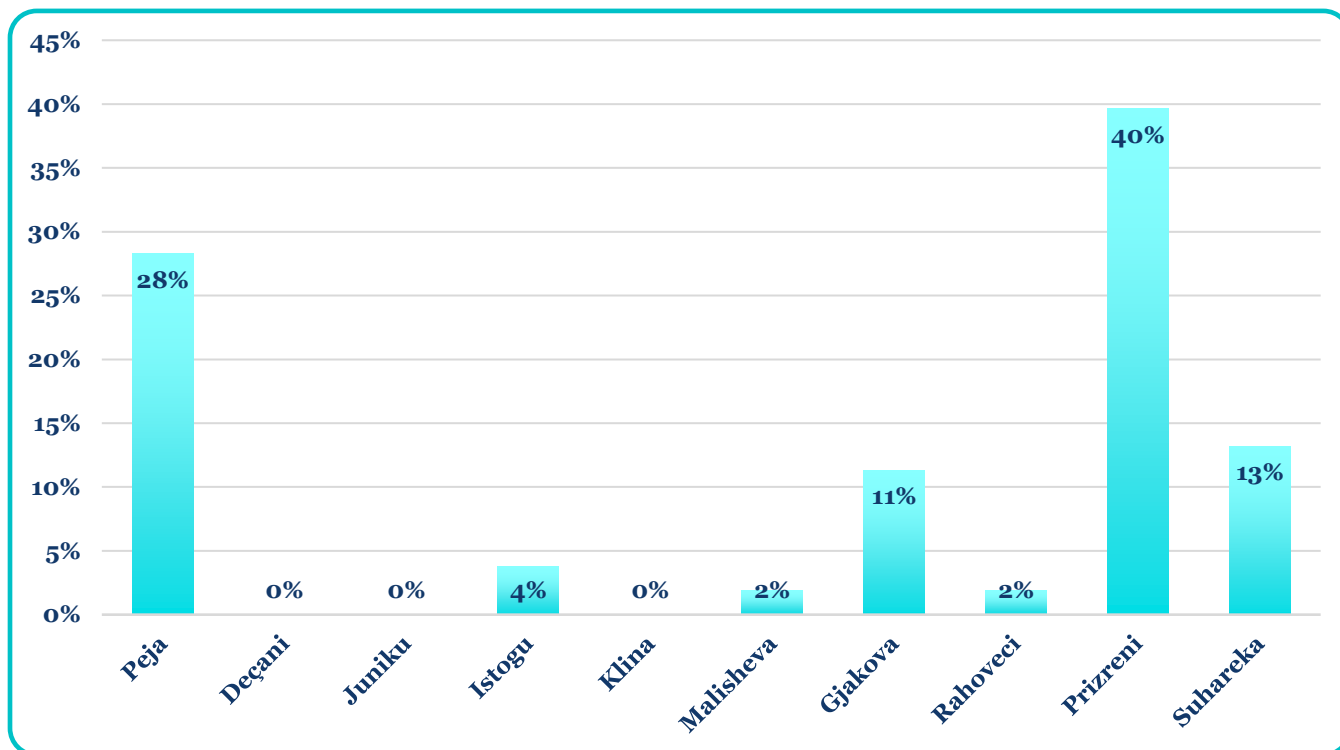
Burimi: ISHA (2024)

Grafiku 36 tregon përqindjen e bizneseve të përfshira në veprimtarinë ekonomike “N - Aktivitetet administrative dhe mbështetëse” në 10 komunat e përfshira në analizë. Siç shihet, në komunën e Pejës, 20% e bizneseve janë në këtë sektor. Në Deçan, 3% e bizneseve janë të angazhuara në këto aktivitete. Në Junik, nuk ka biznese që operojnë në këtë sektor. Në Istog, 4% e bizneseve janë aktive në këtë fushë. Në Klinë, 5% e bizneseve marrin pjesë në këtë sektor. Malisheva gjithashtu ka 5% të bizneseve që operojnë në këtë fushë. Në Gjakovë, 14% e bizneseve janë të përfshira në këtë aktivitet. Në Rahovec, 4% e bizneseve janë të angazhuara në këtë sektor. Në Prizren, 27% e bizneseve janë aktive në aktivitetet administrative dhe mbështetëse. Ndërkohë, në Suharekë, 16% e bizneseve janë të angazhuara në këtë sektor.

Bazuar në këto të dhëna, mund të konkludohet se komuna e Prizrenit ka përqindjen më të lartë të bizneseve të fokusuara në aktivitetet administrative dhe mbështetëse, duke treguar një përqendrim të rëndësishëm në këtë sektor të ekonomisë.

Shënim: Për të nxitur rritjen në këto fusha, iniciativa të tilla si stimulime për bizneset e reja, programe mbështetëse për sipërmarrësit lokalë, përmirësimi i infrastrukturës dhe ndarja e njohurive ndërmjet komunave mund të jenë efektive.

Grafiku 37. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “O - Administratë publike dhe mbrojtje; sigurim social i detyrueshëm” në 10 Komunat e përfshira në analizë

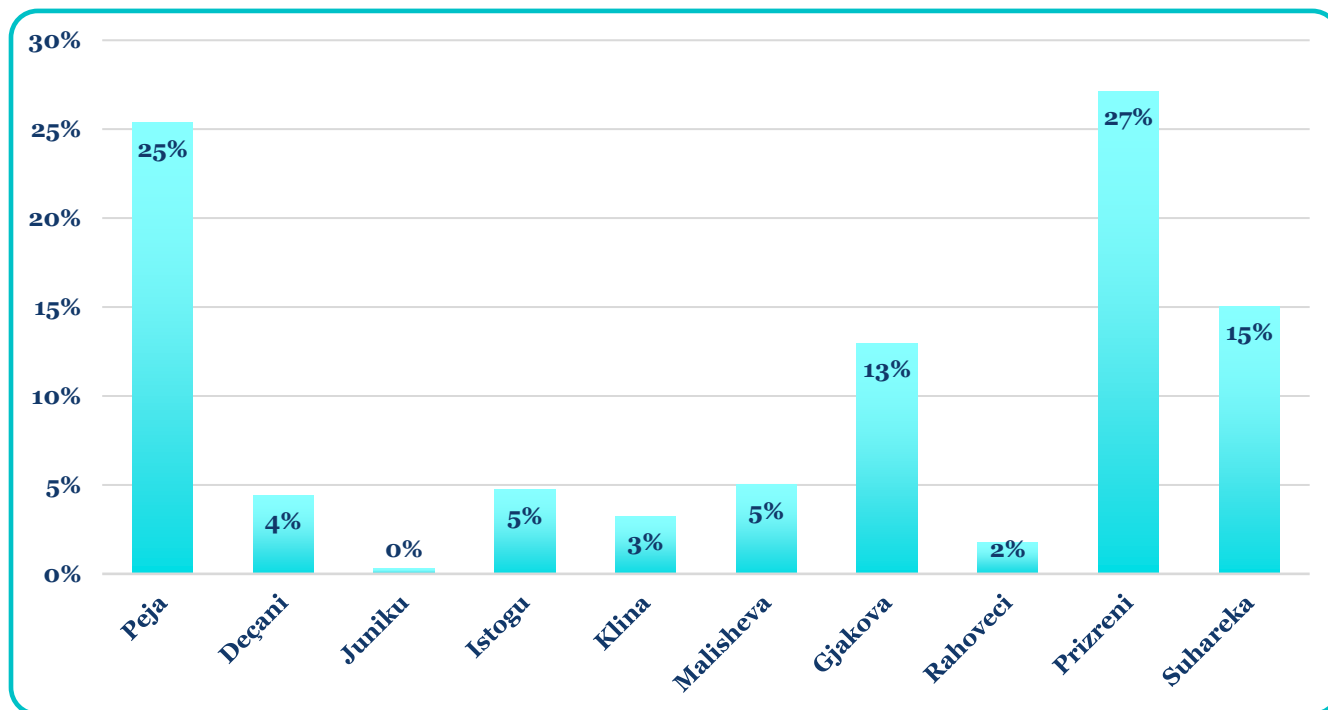
Burimi: ISHA (2024)

Grafiku 37 ilustron përqindjen e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “O - Administratë publike dhe mbrojtje; sigurim social i detyrueshëm,” në 10 komunat e përfshira në analizë. Siç mund të vërehet, në komunën e Pejës, 28% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Deçanit, dhe atë të Junikut nuk ka biznese që operojnë në këtë sektor. Në komunën e Istogut, 4% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Klinës, nuk ka biznese që operojnë në këtë sektor. Në komunën e Malishevës, 2% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Gjakovës, 11% e bizneseve janë aktive në këtë veprimtari. Në komunën e Rahovecit, 2% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Prizrenit, 40% e bizneseve janë aktive në këtë veprimtari. Në komunën e Suharekës, 13% e bizneseve operojnë në këtë sektor.

Nga këto rezultate mund të konkludohet se komuna e Prizrenit renditet si komuna me përqindjen më të madhe të bizneseve që zhvillojnë veprimtarinë e administratës publike dhe mbrojtjes; sigurimin social të detyrueshëm, duke treguar një fokus të rëndësishëm në këtë sektor të ekonomisë.

Shënim: Për të mbështetur zhvillimin dhe efikasitetin e këtij sektori, është e rekomandueshme të forcohet bashkëpunimi midis sektorit publik dhe privat për të përmirësuar shërbimet dhe për të rritur kapacitetet e ofrimit të mbrojtjes dhe sigurimeve sociale. Gjithashtu, është e rëndësishme të analizohen nevojat specifike të këtij sektori në çdo komunë dhe të zhvillohen strategji që ndihmojnë në rritjen e përqindjes së bizneseve aktive në këtë fushë në komunat me përqindje më të ulët.

Grafiku 38. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “P - Arsim” në 10 Komunat e përfshira në analizë

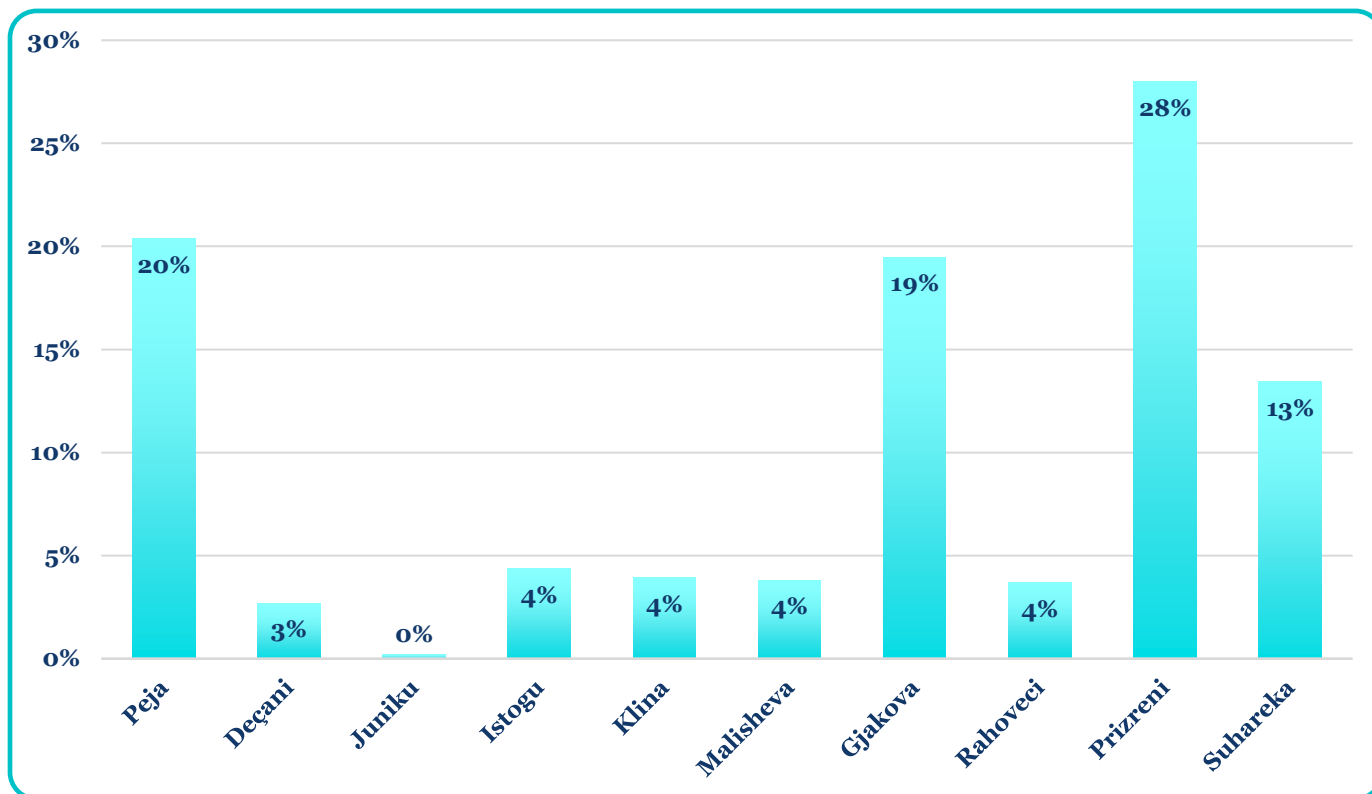
Burimi: ISHA (2024)

Grafiku 38 ilustron përqindjen e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “P - Arsim,” në 10 komunat e përfshira në analizë. Siç mund të vërehet, në komunën e Pejës, 25% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Deçanit, 4% e bizneseve janë aktive në këtë veprimtari. Në komunën e Junikut, nuk ka biznese që operojnë në këtë sektor. Në komunën e Istogut, 5% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Klinës, 3% e bizneseve janë të angazhuara në këtë veprimtari. Në komunën e Malishevës, 5% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Gjakovës, 13% e bizneseve janë aktive në këtë veprimtari. Në komunën e Rahovecit, 2% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Prizrenit, 27% e bizneseve janë aktive në këtë veprimtari. Dhe në komunën e Suharekës, 15% e bizneseve operojnë në këtë sektor.

Nga këto rezultate mund të konkludohet se komunat e Pejës dhe e Prizrenit renditen si komunat me përqindjen më të madhe të bizneseve që zhvillojnë veprimtarinë e arsimit, duke treguar një fokus të rëndësishëm në këtë sektor të ekonomisë.

Shënim: *Për të mbështetur zhvillimin dhe efikasitetin e sektorit të arsimit në komunat ku përqindja e bizneseve aktive në këtë fushë është më e lartë, si në Pejë dhe Prizren, është e rekomandueshme të përmirësohet bashkëpunimi midis institucioneve edukative dhe biznesit. Ky bashkëpunim mund të përfshijë krijimin e mundësive për trajnime dhe zhvillim profesional, si dhe mbështetje për iniciativa që promovojnë cilësinë e arsimit dhe ofrimin e shërbimeve edukative. Për komunat me përqindje më të ulët të bizneseve në sektorin e arsimit, është e rëndësishme të analizohen nevojat e veçanta dhe të zhvillohen strategji për të rritur angazhimin dhe investimet në këtë sektor, duke përfshirë mbështetje për krijimin e institucioneve edukative dhe ofrimin e mundësive për zhvillim profesional.*

Grafiku 39. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “Q - Shëndetësi njerëzore dhe aktivitete të punës sociale” në 10 Komunat e përfshira në analizë

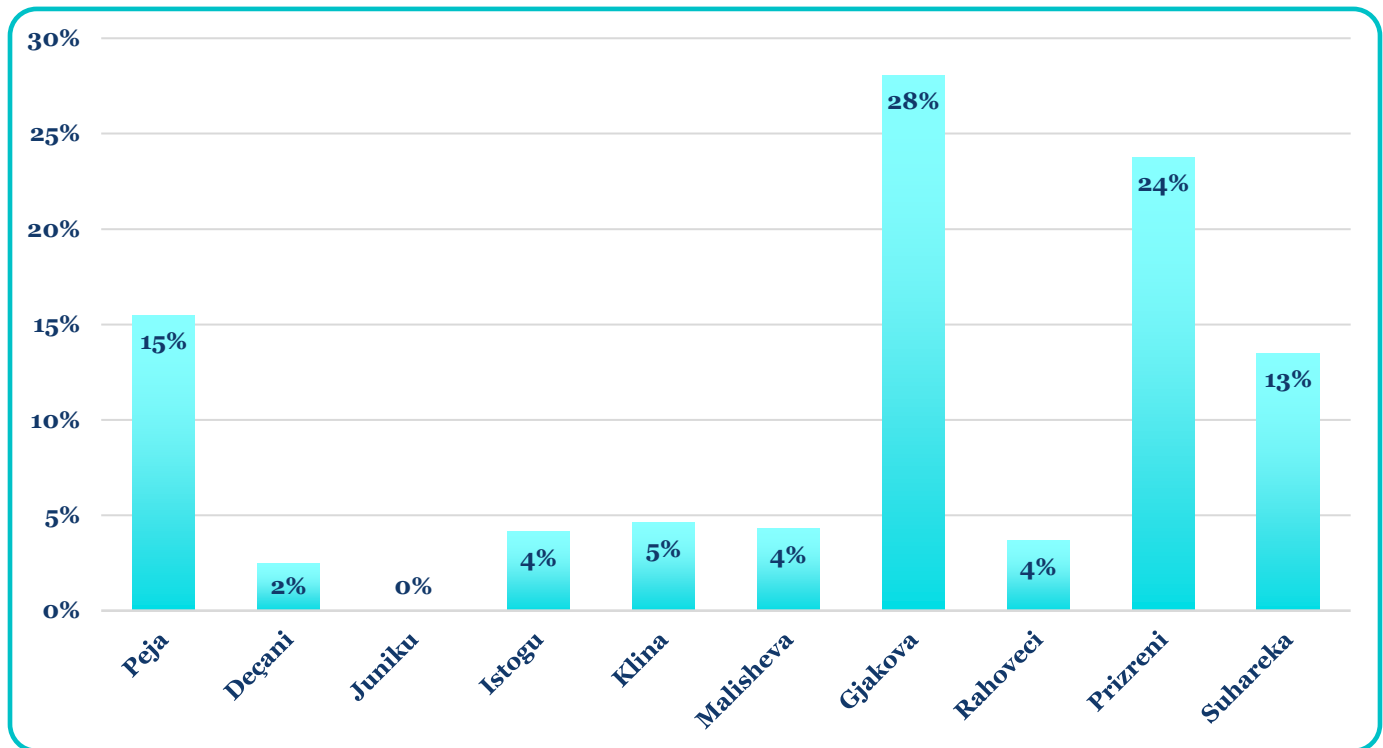
Burimi: ISHA (2024)

Grafiku 39 ilustron përqindjen e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “Q - Shëndetësi njerëzore dhe aktivitete të punës sociale,” në 10 komunat e përfshira në analizë. Siç mund të vërehet, në komunën e Pejës, 20% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Deçanit, 3% e bizneseve janë aktive në këtë veprimtari. Në komunën e Junikut, nuk ka biznese që operojnë në këtë sektor. Në komunën e Istogut, 4% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Klinës, 4% e bizneseve janë të angazhuara në këtë veprimtari. Në komunën e Malishevës, 4% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Gjakovës, 19% e bizneseve janë aktive në këtë veprimtari. Në komunën e Rahovecit, 4% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Prizrenit, 28% e bizneseve janë aktive në këtë veprimtari. Dhe në komunën e Suharekës, 13% e bizneseve operojnë në këtë sektor.

Nga këto rezultate mund të konkludohet se komunat e Pejës dhe e Prizrenit renditen si komunat me përqindjen më të madhe të bizneseve që zhvillojnë veprimtarinë e shëndetësisë njerëzore dhe aktivitetet e punës sociale, duke treguar një fokus të rëndësishëm në këtë sektor të ekonomisë.

Shënim: *Komunat me përqindje të ulëta, mund të shfaqin mungesë të mundësive ose interesit në këtë fushë, duke sugjeruar nevojën për strategji të veçanta për të stimuluar zhvillimin e këtij sektori në ato zona. Prandaj është e nevojshme të investohet në forcimin e kapaciteteve dhe infrastrukturës, si dhe në zhvillimin e burimeve njerëzore dhe përmirësimin e qasjes dhe shërbimeve. Po ashtu, është e rëndësishme të nxitet bashkëpunimin publik-privat dhe të mbështeten komunat me nevoja të posaçme për të siguruar një zhvillim të balancuar dhe për të rritur cilësinë e shërbimeve në këtë sektor.*

Grafiku 40. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “R - Art, zbavitje dhe rekreacion” në 10 Komunitat e përfshira në analizë

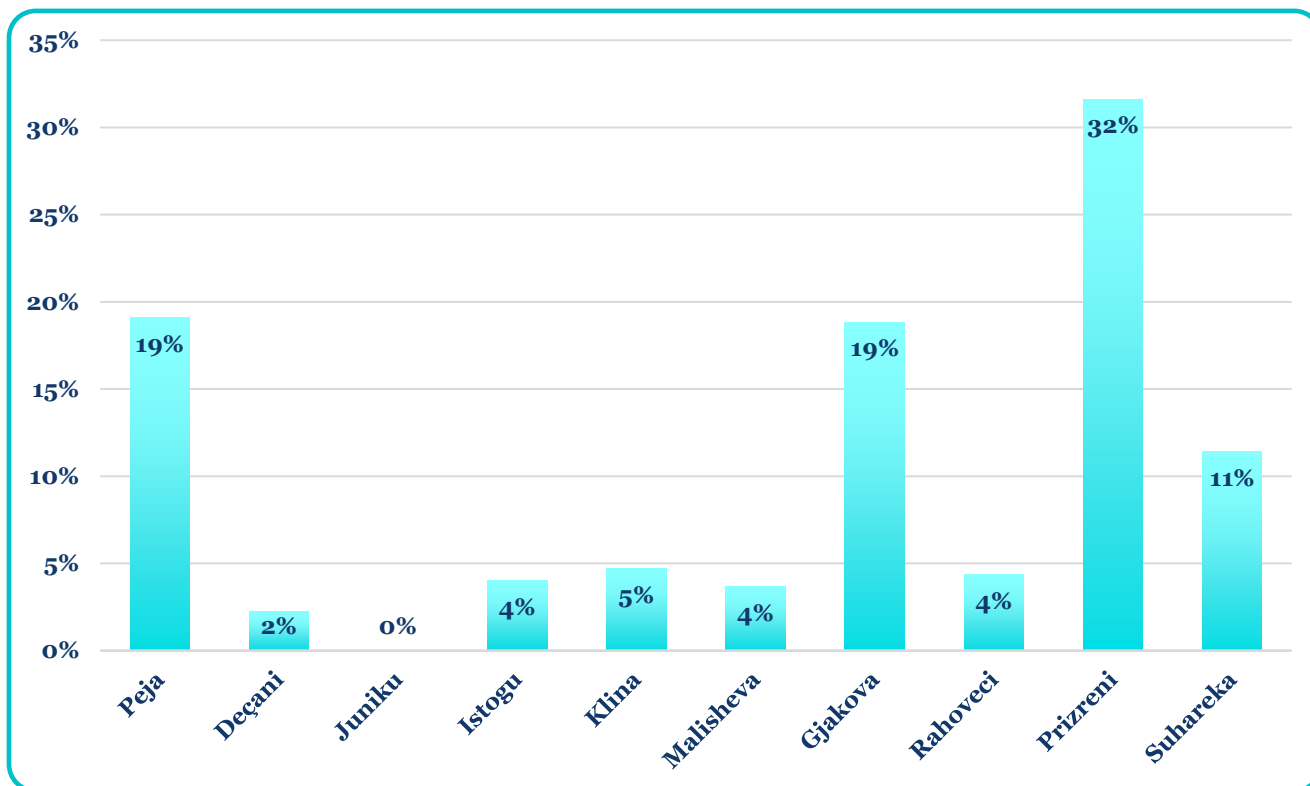
Burimi: ISHA (2024)

Grafiku 40 ilustron përqindjen e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “R - Art, zbavitje dhe rekreacion” në 10 komunitat e përfshira në analizë. Siç mund të vërehet, në komunën e Pejës, 15% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Deçanit, 2% e bizneseve janë aktive në këtë veprimtari. Në komunën e Junikut, nuk ka biznese që operojnë në këtë sektor. Në komunën e Istogut, 4% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Klinës, 5% e bizneseve janë të angazhuara në këtë veprimtari. Në komunën e Malishevës, 4% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Gjakovës, 28% e bizneseve janë aktive në këtë veprimtari. Në komunën e Rahovecit, 4% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Prizrenit, 24% e bizneseve janë aktive në këtë veprimtari. Dhe në komunën e Suharekës, 13% e bizneseve operojnë në këtë sektor.

Nga këto rezultate mund të konkludohet se komunitat e Gjakovës dhe Prizrenit renditen si komunitat me përqindjen më të madhe të bizneseve që zhvillojnë veprimtarinë e artit, zbavitjes dhe rekreacionit, duke treguar një fokus të rëndësishëm në këtë sektor të ekonomisë.

Shënim: *Për të stimuluar zhvillimin e sektorit të artit, zbavitjes dhe rekreacionit në komunitat me përqindje të ulëta të bizneseve në këtë fushë, mund të propozohet ofrimi i stimujve dhe subvencioneve për investime në projekte artistike dhe ndërtimin e qendrave kulturore. Gjithashtu, zhvillimi i strategjive për promovimin e turizmit kulturor dhe përmirësimi i infrastrukturës, si ndërtimi i teatrove dhe hapësirave për aktivitete, do të ndihmojnë në rritjen e këtij sektori dhe krijimin e mundësive të reja për bizneset dhe komunitetet lokale.*

Grafiku 41. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “S - Aktivitete të shërbimeve tjera” në 10 Komunat e përfshira në analizë

Burimi: ISHA (2024)

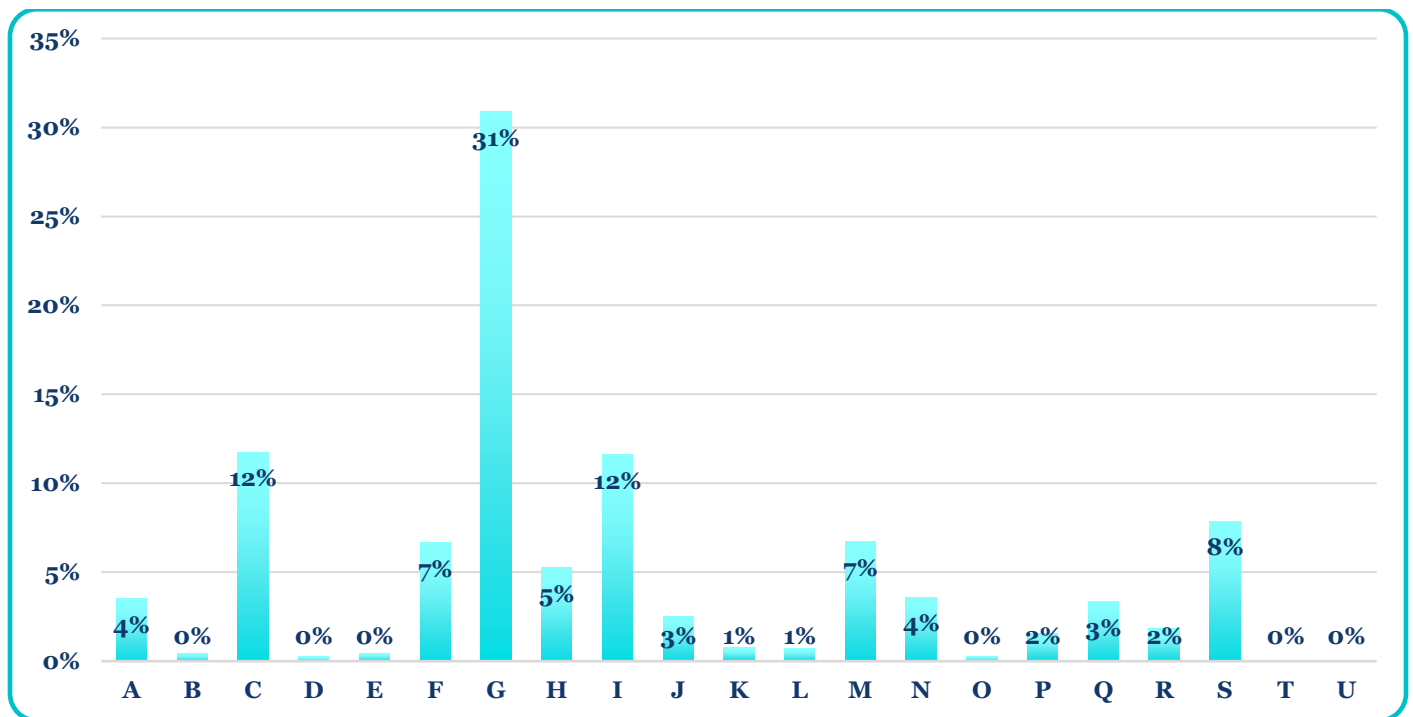
Grafiku 41 ilustron përqindjen e bizneseve sipas veprimtarisë ekonomike “S - Aktivitete të shërbimeve tjera,” në 10 komunat e përfshira në analizë. Siç mund të vërehet, në komunën e Pejës, 19% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Deçanit, 2% e bizneseve janë aktive në këtë veprimtari. Në komunën e Junikut, nuk ka biznese që operojnë në këtë sektor. Në komunën e Istogut, 4% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Klinës, 5% e bizneseve janë të angazhuara në këtë veprimtari. Në komunën e Malishevës, 4% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Gjakovës, 19% e bizneseve janë aktive në këtë veprimtari. Në komunën e Rahovecit, 4% e bizneseve operojnë në këtë sektor. Në komunën e Prizrenit, 32% e bizneseve janë aktive në këtë veprimtari. Dhe në komunën e Suharekës, 11% e bizneseve operojnë në këtë sektor.

Nga këto rezultate mund të konkludohet se komuna e Prizrenit renditet si komuna me përqindjen më të madhe të bizneseve që zhvillojnë Aktivitete të shërbimeve tjera, duke treguar një fokus të rëndësishëm në këtë sektor të ekonomisë.

Shënim: Për të rritur aktivitetet e shërbimeve tjera në komunat me përqindje të ulëta të bizneseve në këtë sektor, mund të propozohet zhvillimi i iniciativave për të stimuluar krijimin e mundësive të reja dhe investimeve në shërbime të specializuara. Gjithashtu, ofrimi i mbështetjes dhe trajnimeve për bizneset e reja mund të ndihmojë në përmirësimin e diversitetit dhe kapacitetit të këtij sektori në këto zona.

Në vijim do të prezantohen statistikat e bizneseve sipas sipas veprimtarive ekonomike për secilën komunë, veçmas, me qëllim që të ofrohet një pasqyrë e detajuar e përhapjes dhe diversifikimit të bizneseve në rajon, dhe për të identifikuar trendet dhe specifikat e zhvillimit ekonomik në secilën zonë.

Grafiku 42. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarive ekonomike në Komunën e Pejës

Burimi: ISHA (2024)

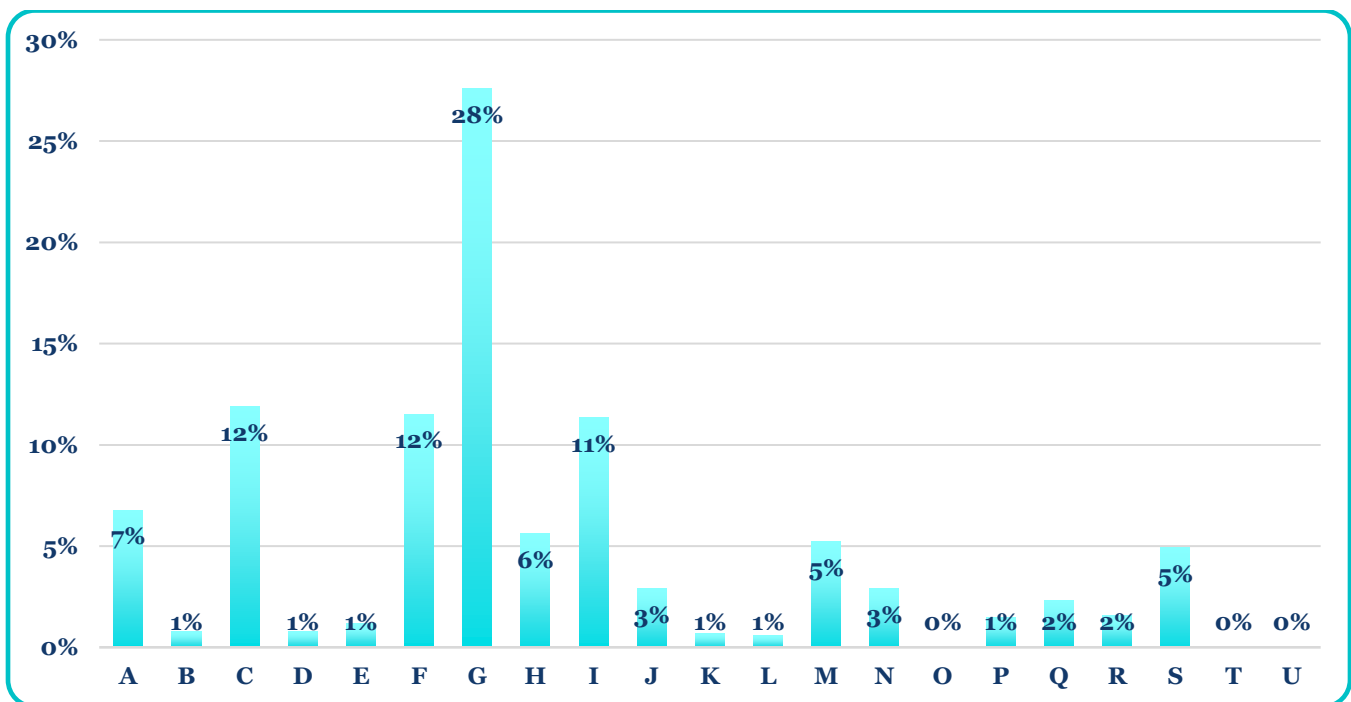
Grafiku 42 paraqet përqindjen e bizneseve sipas veprimtarive ekonomike në Komunën e Pejës, duke ilustruar shpërndarjen e bizneseve në sektorë të ndryshëm ekonomikë. Kjo pasqyrë e qartë tregon se cilat veprimtari ekonomike janë më të përhapura dhe cilat kanë një prani më të kufizuar në komunë. Analiza e këtyre të dhënave ndihmon në kuptimin e strukturës ekonomike të Pejës dhe identifikimin e sektorëve me potencial për zhvillim të mëtejshëm. Nga grafiku rezulton se në veprimtarinë ekonomike:

- A - Bujqësi, pylltari dhe peshkatar, operojnë 4% e bizneseve,
- B - Xehetari dhe guroret, operojnë 0% e bizneseve,
- C - Prodhim, operojnë 12% e bizneseve,
- D - Furnizim me energji elektrike, gaz avull dhe furnizimi me ajr të kondicionuar, operojnë 0% e bizneseve,
- E - Furnizim me ujë, kanalizim, menaxhim mbeturinash dhe aktivitete revitalizimi të tokës, operojnë 0% e bizneseve,
- F - Ndërtimtari, operojnë 7% e bizneseve,
- G - Tregti me shumicë dhe pakicë, riparim i mjeteve motorike, motoçikletave, operojnë 31% e bizneseve,
- H - Transport dhe ruajtje, operojnë 5% e bizneseve,
- I - Akomodim dhe aktivitete të shërbimeve me ushqim, operojnë 12% e bizneseve,
- J - Informacion dhe komunikim, operojnë 3% e bizneseve,

- K - Aktivitete financiare dhe të sigurimit, operojnë 1% e bizneseve,
- L - Aktivitete të patundshmërisë, operojnë 1% e bizneseve,
- M - Aktivitete profesionale, shkencore dhe teknike, operojnë 7% e bizneseve,
- N - Aktivitete administrative dhe mbështetëse, operojnë 4% e bizneseve,
- O - Administratë publike dhe mbrojtje; sigurim social i detyrueshëm, operojnë 0% e bizneseve,
- P - Arsimit, operojnë 2% e bizneseve,
- Q - Shëndetësi njerëzore dhe aktivitete të punës sociale, operojnë 3% e bizneseve,
- R - Art, zbavitje dhe rekreacion, operojnë 2% e bizneseve,
- S - Aktivitete të shërbimeve tjera, operojnë 8% e bizneseve,
- T - Aktivitete të ekonomive familjare si punëdhënës; mallra dhe shërbime të ndryshme - aktivitete prodhuese shtëpiake për përdorim vetanak, operojnë 0% e bizneseve,
- U - Aktivitete të organizatave dhe organeve jashtë - territoriale, operojnë 0% e bizneseve.

Pra, nga ky rezultat kuptojmë veprimtaritë ekonomike më të zhvilluara në Pejë përfshijnë ato të shënuara me kode si: “G” që përbën 31% të bizneseve, “C” me 12% dhe “I” me 12%. Veprimtaritë tjera si “F”, “M” dhe “S” gjithashtu kanë një prani të konsiderueshme, me përkatësisht 7%, 7% dhe 8%. Në anën tjetër, veprimtaritë me përqindje më të ulët të bizneseve përfshijnë ato që operojnë në veprimtaritë ekonomike të shënuara si: “A”, “B”, “D”, “E”, “H”, “J”, “K”, “L”, “N”, “O”, “P”, “Q”, “R”, “T” dhe “U” secila me më pak se 6% pjesëmarrje në përqindjen e përgjithshme të bizneseve aktive në Komunën e Pejës. Kjo pasqyrë tregon qartë sektorët më dominues dhe ato me prani më të kufizuar në ekonominë e Pejës.

Grafiku 43. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarive ekonomike në Komunën e Deçanit

Burimi: ISHA (2024)

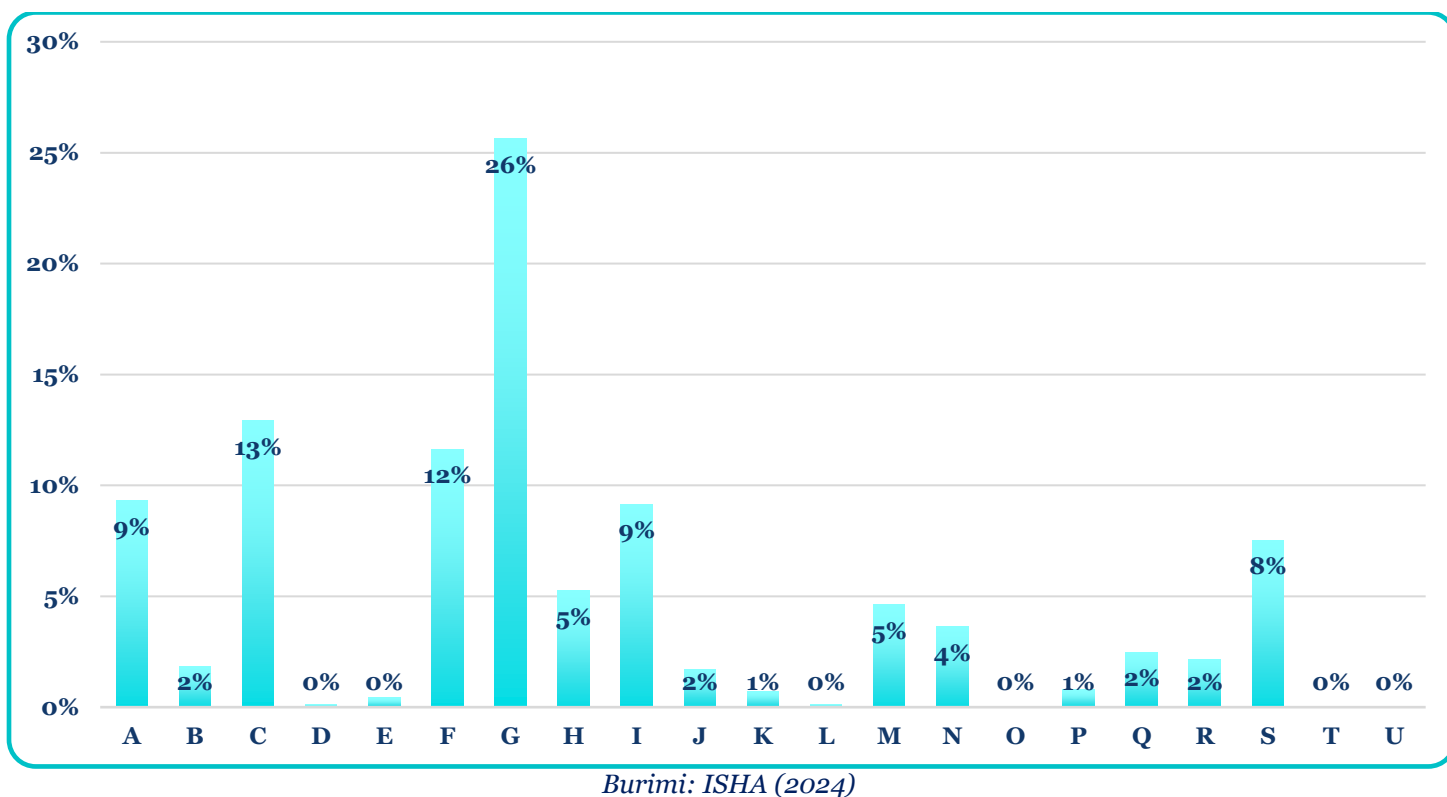
Grafiku 43 paraqet përqindjen e bizneseve sipas veprimtarive ekonomike në Komunën e Deçanit. Ky grafik tregon se si bizneset janë të ndara në veprimtaritë përkatëse dhe çfarë përqindje të tyre

përfaqëson secila veprimtari. Nëpërmjet këtij vizualizimi të qartë, mund të shohim cilët sektorë janë më të përhapura në këtë komunë dhe cilët kanë një prezencë më të kufizuar. Analiza e këtyre të dhënave na ndihmon të kuptojmë strukturën ekonomike të Komunës së Deçanit dhe të identifikojmë sektorët me potencial për zhvillim të mëtejshëm. Sipas grafikut, mund të shohim sektorët e aktivitetit ekonomik në mënyrë të qartë. Kështu, në veprimtarinë ekonomike:

- A - Bujqësi, pylltari dhe peshkatari, operojnë 7% e bizneseve,
- B - Xehetari dhe guroret, operojnë 1% e bizneseve,
- C - Prodhim, operojnë 12% e bizneseve,
- D - Furnizim me energji elektrike, gaz avull dhe furnizimi me ajr të kondicionuar, operojnë 1% e bizneseve,
- E - Furnizim me ujë, kanalizim, menaxhim mbeturinash dhe aktivitete revitalizimi të tokës, operojnë 1% e bizneseve,
- F - Ndërtimtari, operojnë 12% e bizneseve,
- G - Tregti me shumicë dhe pakicë, riparim i mjeteve motorike, motoçikletave, operojnë 28% e bizneseve,
- H - Transport dhe ruajtje, operojnë 6% e bizneseve,
- I - Akomodim dhe aktivitete të shërbimeve me ushqim, operojnë 11% e bizneseve,
- J - Informacion dhe komunikim, operojnë 3% e bizneseve,
- K - Aktivitete financiare dhe të sigurimit, operojnë 1% e bizneseve,
- L - Aktivitete të patundshmërisë, operojnë 1% e bizneseve,
- M - Aktivitete profesionale, shkencore dhe teknike, operojnë 5% e bizneseve,
- N - Aktivitete administrative dhe mbështetëse, operojnë 3% e bizneseve,
- P - Arsimit, operojnë 1% e bizneseve,
- Q - Shëndetësi njerëzore dhe aktivitete të punës sociale, operojnë 2% e bizneseve,
- R - Art, zbavitje dhe rekreacion, operojnë 2% e bizneseve,
- S - Aktivitete të shërbimeve tjera, operojnë 5% e bizneseve,
- T - Aktivitete të ekonomive familjare si punëdhënës; mallra dhe shërbime të ndryshme - aktivitete prodhuese shtëpiake për përdorim vetanak, operojnë 0% e bizneseve,
- U - Aktivitete të organizatave dhe organeve jashtë - territoriale, operojnë 0% e bizneseve.

Në mënyrë të përmbledhur, themi se veprimtaritë ekonomike më të zhvilluara në Komunën e Deçanit përfshijnë ato të shënuara me kode si: "G" me 28% , "C" që përbën 12% të bizneseve, "F" me 12%, të bizneseve dhe "I" me 11%. Gjithashtu, veprimtarita "A" ka një prani të konsiderueshme, me përkatësisht 7%. Në anën tjetër, veprimtaritë me përqindje më të ulët të bizneseve përfshijnë ato që operojnë në sektorët e shënuar si: "B", "D", "E", "H", "J", "K", "L", "M", "N", "P", "Q", "R", "S", "T" dhe "U" secila me më pak se 6% pjesëmarrje në përqindjen e përgjithshme të bizneseve aktive në Komunën e Deçanit.

Grafiku 44. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarive ekonomike në Komunën e Klinës

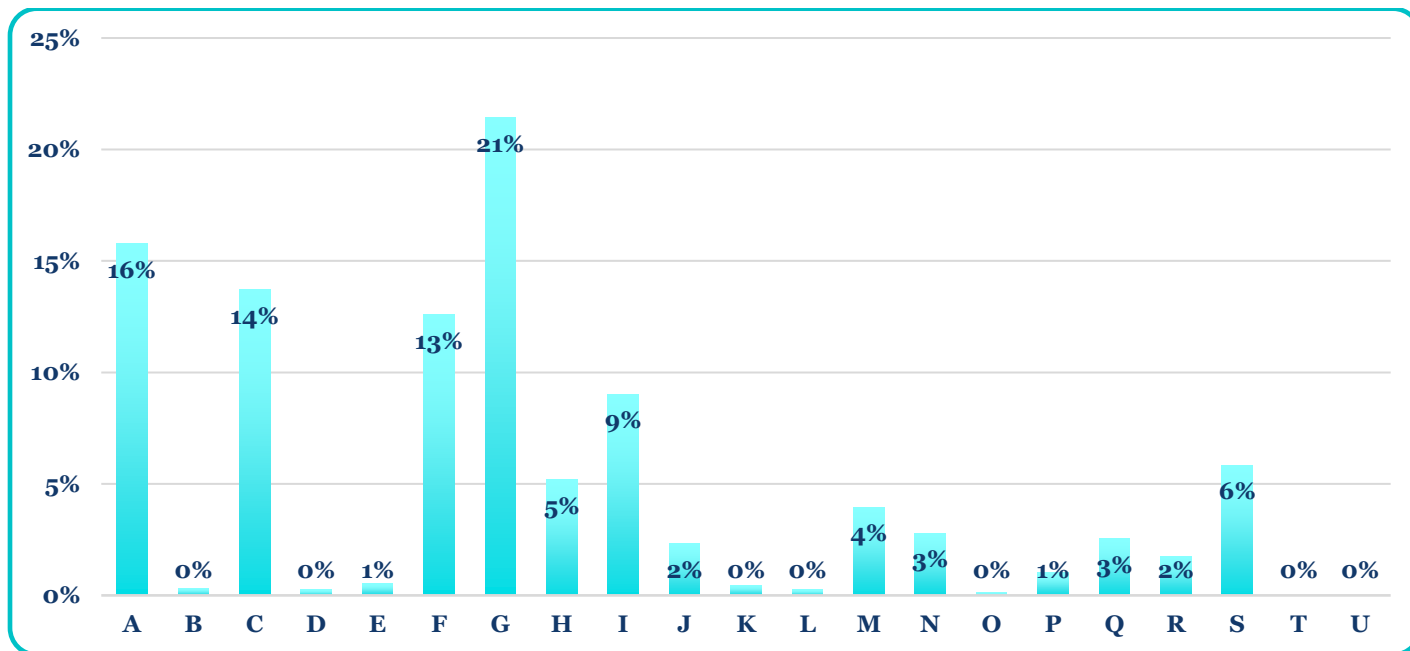
Grafiku 44 paraqet statistikat e bizneseve sipas veprimtarive ekonomike në Komunën e Klinës, përkatësisht përqindjen e pjesëmarrjes së tyre në veprimtaritë përkatëse. Për bizneset e Komunës së Klinës ka rezultuar se, në veprimtarinë ekonomike:

- A - Bujqësi, pylltari dhe peshkatari, operojnë 9% e bizneseve,
- B - Xehetari dhe guroret, operojnë 2% e bizneseve,
- C - Prodhim, operojnë 13% e bizneseve,
- D - Furnizim me energji elektrike, gaz avull dhe furnizimi me ajr të kondicionuar, operojnë 0% e bizneseve,
- E - Furnizim me ujë, kanalizim, menaxhim mbeturinash dhe aktivitete revitalizimi të tokës, operojnë 0% e bizneseve,
- F - Ndërtimtari, operojnë 12% e bizneseve,
- G - Tregti me shumicë dhe pakicë, riparim i mjeteve motorike, motoçikletave, operojnë 26% e bizneseve,
- H - Transport dhe ruajtje, operojnë 5% e bizneseve,
- I - Akomodim dhe aktivitete të shërbimeve me ushqim, operojnë 9% e bizneseve,
- J - Informacion dhe komunikim, operojnë 2% e bizneseve,
- K - Aktivitete financiare dhe të sigurimit, operojnë 1% e bizneseve,
- L - Aktivitete të patundshmërisë, operojnë 0% e bizneseve,
- M - Aktivitete profesionale, shkencore dhe teknike, operojnë 5% e bizneseve,
- N - Aktivitete administrative dhe mbështetëse, operojnë 4% e bizneseve,
- P - Arsim, operojnë 1% e bizneseve,
- Q - Shëndetësi njerëzore dhe aktivitete të punës sociale, operojnë 2% e bizneseve,

- R - Art, zbavitje dhe rekreacion, operojnë 2% e bizneseve,
- S - Aktivitete të shërbimeve tjera, operojnë 8% e bizneseve,
- T - Aktivitete të ekonomive familjare si punëdhënës; mallra dhe shërbime të ndryshme - aktivitete prodhuese shtëpiake për përdorim vetanak, operojnë 0% e bizneseve,
- U - Aktivitete të organizatave dhe organeve jashtë - territoriale, operojnë 0% e bizneseve.

Në Komunën e Klinës, veprimtaritë ekonomike më të zhvilluara ato të shënuara me “G” me 26%, “C”, që përbën 13% të bizneseve dhe “F” me 12%. Gjithashtu, “A”, “I” dhe “S” kanë një prani të konsiderueshme, me përkatësisht 9%, 9% dhe 8%. Në anën tjetër, veprimtaritë me përqindje më të ulët të bizneseve përfshijnë ato që operojnë në sektorët e shënuar si: “B”, “D”, “E”, “H”, “J”, “K”, “L”, “M”, “N”, “P”, “Q”, “R”, “T” dhe “U” secila me më pak se 6% pjesëmarrje në përqindjen e përgjithshme të bizneseve aktive në Komunën e Klinës.

Grafiku 45. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarive ekonomike në Komunën e Istogut

Burimi: ISHA (2024)

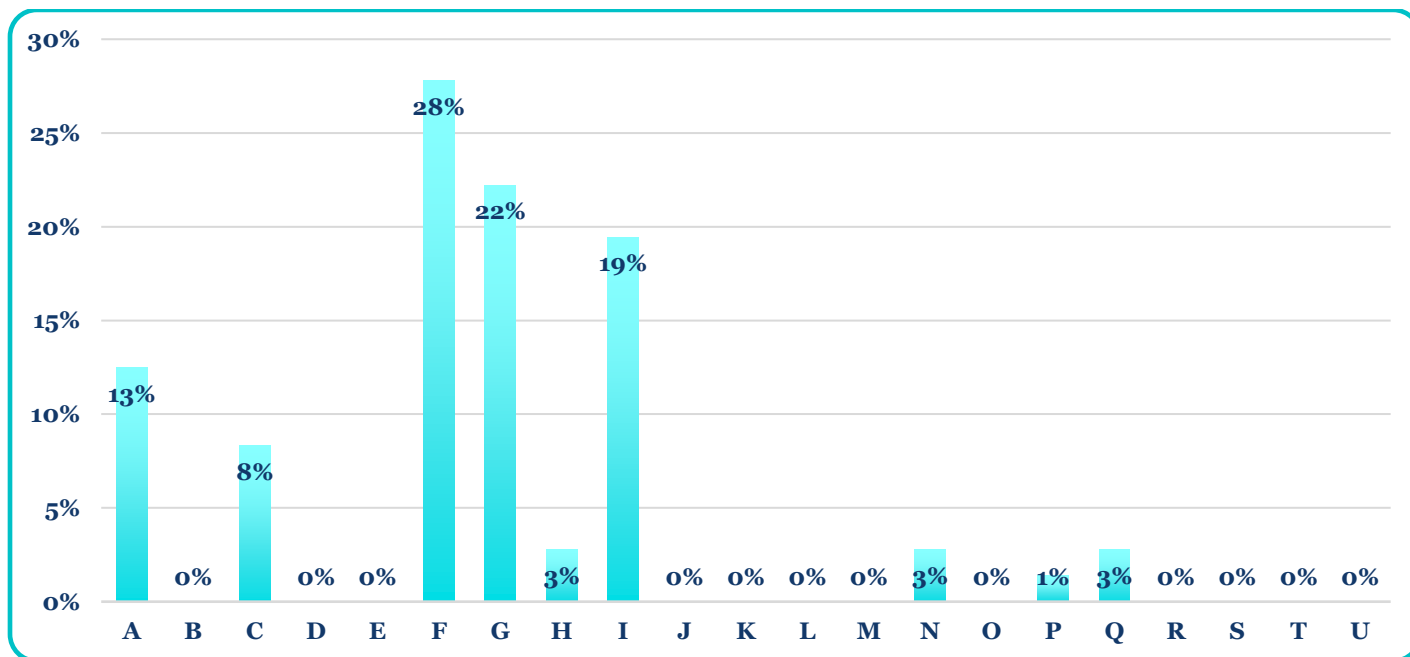
Statistikat e bizneseve sipas veprimtarive ekonomike në Komunën e Istogut paraqiten në Grafikonin 45. Bizneset aktive në këtë komunë ushtrojnë aktivitetet në veprimtari të ndryshme ekonomike, përkatësisht në veprimtarinë ekonomike:

- A - Bujqësi, pylltari dhe peshkatari, operojnë 16% e bizneseve,
- B - Xehetari dhe guroret, operojnë 0% e bizneseve,
- C - Prodhim, operojnë 14% e bizneseve,
- D - Furnizim me energji elektrike, gaz avull dhe furnizimi me ajr të kondicionuar, operojnë 0% e bizneseve,
- E - Furnizim me ujë, kanalizim, menaxhim mbeturinash dhe aktivitete revitalizimi të tokës, operojnë 1% e bizneseve,

- F - Ndërtimtari, operojnë 13% e bizneseve,
- G - Tregti me shumicë dhe pakicë, riparim i mjeteve motorike, motoçikletave, operojnë 21% e bizneseve,
- H - Transport dhe ruajtje, operojnë 5% e bizneseve,
- I - Akomodim dhe aktivitete të shërbimeve me ushqim, operojnë 9% e bizneseve,
- J - Informacion dhe komunikim, operojnë 2% e bizneseve,
- K - Aktivitete financiare dhe të sigurimit, operojnë 0% e bizneseve,
- L - Aktivitete të patundshmërisë, operojnë 0% e bizneseve,
- M - Aktivitete profesionale, shkencore dhe teknike, operojnë 4% e bizneseve,
- N - Aktivitete administrative dhe mbështetëse, operojnë 3% e bizneseve,
- O - Administratë publike dhe mbrojtje; sigurim social i detyrueshëm, operojnë 0% e bizneseve,
- P - Arsimit, operojnë 1% e bizneseve,
- Q - Shëndetësi njerëzore dhe aktivitete të punës sociale, operojnë 3% e bizneseve,
- R - Art, zbavitje dhe rekreacion, operojnë 2% e bizneseve,
- S - Aktivitete të shërbimeve tjera, operojnë 6% e bizneseve,
- T - Aktivitete të ekonomive familjare si punëdhënës; mallra dhe shërbime të ndryshme - aktivitete prodhuese shtëpiake për përdorim vetanak, operojnë 0% e bizneseve,
- U - Aktivitete të organizatave dhe organeve jashtë - territoriale, operojnë 0% e bizneseve.

Veprimtaritë ekonomike më të zhvilluara në Komunën e Istogut përfshijnë veprimtarinë “G” me 21%, veprimtarinë “A” që përbën 16% të bizneseve, veprimtarinë “C” me 14% dhe veprimtarinë “F” me 13%. Gjithashtu, veprimtaria “I” ka një prani të konsiderueshme me përkatësisht 9%. Në anën tjetër, ato me përqindje më të ulët të bizneseve përfshijnë bizneset që operojnë në veprimtaritë ekonomike të shënuara si: “B”, “D”, “E”, “H”, “J”, “K”, “L”, “M”, “N”, “O”, “P”, “Q”, “R”, “S”, “T” dhe “U” secila me më pak se 6% pjesëmarrje në përqindjen e përgjithshme të bizneseve aktive në Komunën e Istogut.

Grafiku 46. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarive ekonomike në Komunën e Junikut

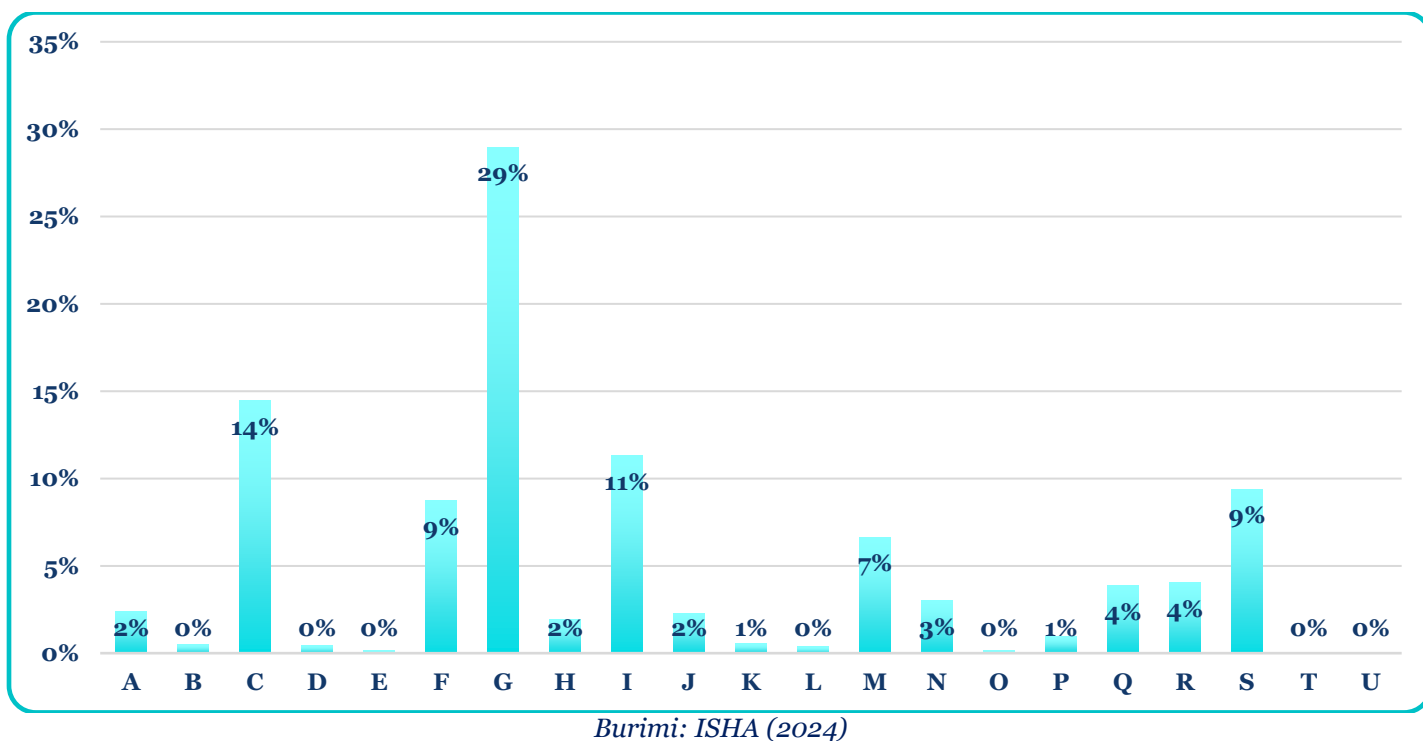
Burimi: ISHA (2024)

Sa i përket Komunës së Junikut, statistikat e bizneseve aktive sipas aktiviteteve që këto të fundit kryejnë paraqiten në Grafikun 46. Për dallim nga komunat tjera, në këtë komunë pasi që ka numër më të vogël të bizneseve aktive nuk kryhen të gjitha veprimtaritë ekonomike, pra aktiviteti ekonomik është më pak i zhvilluar në krahasim me komunat tjera të përfshira në analizë. Kështu, në veprimtarinë ekonomike:

- A - Bujqësi, pylltari dhe peshkatari, operojnë 13% e bizneseve,
- B - Xehetari dhe guroret, operojnë 0% e bizneseve,
- C - Prodhim, operojnë 8% e bizneseve,
- D - Furnizim me energji elektrike, gaz avull dhe furnizimi me ajr të kondicionuar, operojnë 0% e bizneseve,
- E - Furnizim me ujë, kanalizim, menaxhim mbeturinash dhe aktivitete revitalizimi të tokës, operojnë 0% e bizneseve,
- F - Ndërtimtari, operojnë 28% e bizneseve,
- G - Tregti me shumicë dhe pakicë, riparim i mjeteve motorike, motoçikletave, operojnë 22% e bizneseve,
- H - Transport dhe ruajtje, operojnë 3% e bizneseve,
- I - Akomodim dhe aktivitete të shërbimeve me ushqim, operojnë 19% e bizneseve,
- J - Informacion dhe komunikim, operojnë 0% e bizneseve,
- K - Aktivitete financiare dhe të sigurimit, operojnë 0% e bizneseve,
- L - Aktivitete të patundshmërisë, operojnë 0% e bizneseve,
- M - Aktivitete profesionale, shkencore dhe teknike, operojnë 0% e bizneseve,
- N - Aktivitete administrative dhe mbështetëse, operojnë 3% e bizneseve,
- O - Administratë publike dhe mbrojtje; sigurim social i detyrueshëm, operojnë 0% e bizneseve,
- P - Arsim, operojnë 1% e bizneseve,
- Q - Shëndetësi njerëzore dhe aktivitete të punës sociale, operojnë 3% e bizneseve,
- R - Art, zbavitje dhe rekreacion, operojnë 0% e bizneseve,
- S - Aktivitete të shërbimeve tjera, operojnë 0% e bizneseve,
- T - Aktivitete të ekonomive familjare si punëdhënës; mallra dhe shërbime të ndryshme - aktivitete prodhuese shtëpiake për përdorim vetanak, operojnë 0% e bizneseve,
- U - Aktivitete të organizatave dhe organeve jashtë - territoriale, operojnë 0% e bizneseve.

Më mënyrë të përmbledhur, themi se, në veprimtarinë ekonomike të Junikut, kategoria e shënuar si “F” është më e zhvilluara, përbën 28% të bizneseve. Veprimtaria ekonomike “G” përfshin 22%, ndërsa ajo “I” përbën 19% të bizneseve. Veprimtari të tjera të rëndësishme përfshijnë veprimtarinë “A” me 13%, si dhe veprimtarinë “C” me 8%. Në anën tjetër, veprimtaritë me prani më të vogël përfshijnë veprimtarinë “H”, “N”, “P”, dhe “Q”, të gjitha me më pak se 3% pjesëmarrje në përqindjen totale.

Grafiku 47. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarive ekonomike në Komunën e Gjakovës

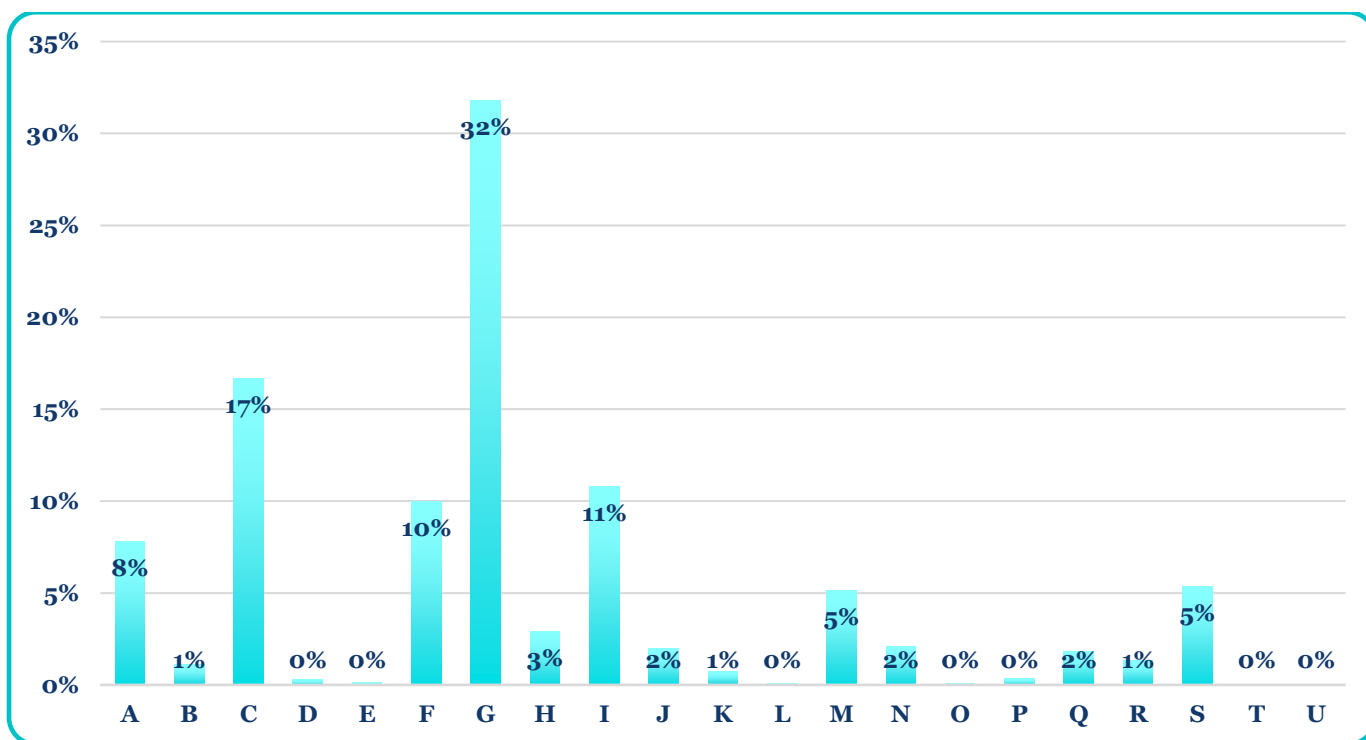
Grafiku 47 paraqet statistikat e bizneseve sipas veprimtarive ekonomike në Komunën e Gjakovës, përkatësisht përqindjen e pjesëmarrjes së tyre në veprimtaritë përkatëse. Bizneset aktive në këtë komunë ushtrojnë aktivitetet në fusha të ndryshme ekonomike, përkatësisht në veprimtarinë ekonomike:

- A - Bujqësi, pylltari dhe peshkatari, operojnë 2% e bizneseve,*
- B - Xehetari dhe guroret, operojnë 0% e bizneseve,*
- C - Prodhim, operojnë 14% e bizneseve,*
- D - Furnizim me energji elektrike, gaz avull dhe furnizimi me ajr të kondicionuar, operojnë 0% e bizneseve,*
- E - Furnizim me ujë, kanalizim, menaxhim mbeturinash dhe aktivitete revitalizimi të tokës, operojnë 0% e bizneseve,*
- F - Ndërtimtari, operojnë 9% e bizneseve,*
- G - Tregti me shumicë dhe pakicë, riparim i mjeteve motorike, motoçikletave, operojnë 29% e bizneseve,*
- H - Transport dhe ruajtje, operojnë 2% e bizneseve,*
- I - Akomodim dhe aktivitete të shërbimeve me ushqim, operojnë 11% e bizneseve,*
- J - Informacion dhe komunikim, operojnë 2% e bizneseve,*
- K - Aktivitete financiare dhe të sigurimit, operojnë 1% e bizneseve,*
- L - Aktivitete të patundshmërisë, operojnë 0% e bizneseve,*
- M - Aktivitete profesionale, shkencore dhe teknike, operojnë 7% e bizneseve,*
- N - Aktivitete administrative dhe mbështetëse, operojnë 3% e bizneseve,*
- O - Administratë publike dhe mbrojtje; sigurim social i detyrueshëm, operojnë 0% e bizneseve,*

- P - Arsim, operojnë 1% e bizneseve,
- Q - Shëndetësi njerëzore dhe aktivitete të punës sociale, operojnë 4% e bizneseve,
- R - Art, zbavitje dhe rekreacion, operojnë 4% e bizneseve,
- S - Aktivitete të shërbimeve tjera, operojnë 9% e bizneseve,
- T - Aktivitete të ekonomive familjare si punëdhënës; mallra dhe shërbime të ndryshme - aktivitete prodhuese shtëpiake për përdorim vetanak, operojnë 0% e bizneseve,
- U - Aktivitete të organizatave dhe organeve jashtë - territoriale, operojnë 0% e bizneseve.

Ka rezultuar se veprimtaritë ekonomike më të zhvilluara në Gjakovë përfshijnë ato të shënuara me kode si: “G” që përbën 29% të bizneseve, “C” me 14%, dhe “I” me 11%. Veprimtaritë të tjera si “S”, “F” dhe “M” gjithashtu kanë një prani të konsiderueshme, me përkatësisht 9%, 9% dhe 7%. Nga ana tjetër, veprimtaritë me përqindje më të ulët të bizneseve përfshijnë ato që operojnë në veprimtaritë ekonomike të shënuara si: “A”, “B”, “D”, “E”, “H”, “J”, “K”, “L”, “N”, “O”, “P”, “Q”, “R”, “T” dhe “U” secila me më pak se 6% pjesëmarrje në përqindjen e përgjithshme të bizneseve aktive në Komunën e Gjakovës

Grafiku 48. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarive ekonomike në Komunën e Rahovecit

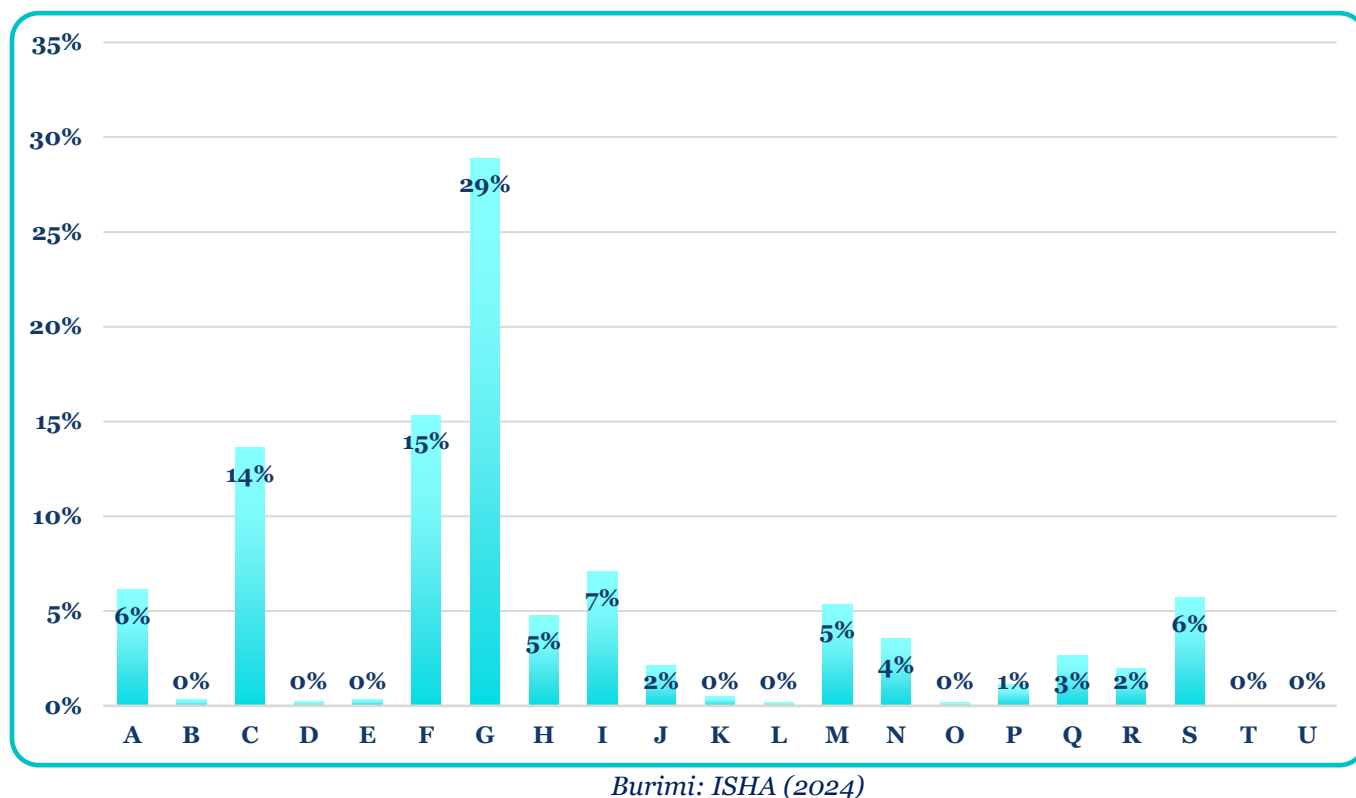
Grafiku 48 paraqet përqindjen e bizneseve sipas veprimtarive ekonomike në Komunën e Rahovecit, duke ilustruar shpërndarjen e tyre në sektorë të ndryshëm ekonomikë. Ky vizualizim tregon qartë se cilat veprimtari ekonomike janë më të përhapura dhe cilat kanë një prani më të kufizuar në këtë komunë. Analiza e këtyre të dhënave ndihmon në kuptimin e strukturës ekonomike të Rahovecit dhe në identifikimin e sektorëve me potencial për zhvillim të mëtejshëm. Sipas grafikut, mund të shohim qartë përfaqësimin e sektorëve të ndryshëm të veprimtarisë ekonomike në komunë, përkatësisht në veprimtarinë ekonomike:

- A - Bujqësi, pylltari dhe peshkatari, operojnë 8% e bizneseve,
- B - Xehetari dhe guroret, operojnë 1% e bizneseve,
- C - Prodhim, operojnë 17% e bizneseve,
- D - Furnizim me energji elektrike, gaz avull dhe furnizimi me ajr të kondicionuar, operojnë 0% e bizneseve,
- E - Furnizim me ujë, kanalizim, menaxhim mbeturinash dhe aktivitete revitalizimi të tokës, operojnë 0% e bizneseve,

- F - Ndërtimtari, operojnë 10% e bizneseve,
- G - Tregti me shumicë dhe pakicë, riparim i mjeteve motorike, motoçikletave, operojnë 32% e bizneseve,
- H - Transport dhe ruajtje, operojnë 3% e bizneseve,
- I - Akomodim dhe aktivitete të shërbimeve me ushqim, operojnë 11% e bizneseve,
- J - Informacion dhe komunikim, operojnë 2% e bizneseve,
- K - Aktivitete financiare dhe të sigurimit, operojnë 1% e bizneseve,
- L - Aktivitete të patundshmërisë, operojnë 0% e bizneseve,
- M - Aktivitete profesionale, shkencore dhe teknike, operojnë 5% e bizneseve,
- N - Aktivitete administrative dhe mbështetëse, operojnë 2% e bizneseve,
- O - Administratë publike dhe mbrojtje; sigurim social i detyrueshëm, operojnë 0% e bizneseve,
- P - Arsim, operojnë 0% e bizneseve,
- Q - Shëndetësi njerëzore dhe aktivitete të punës sociale, operojnë 2% e bizneseve,
- R - Art, zbavitje dhe rekreacion, operojnë 1% e bizneseve,
- S - Aktivitete të shërbimeve tjera, operojnë 5% e bizneseve,
- T - Aktivitete të ekonomive familjare si punëdhënës; mallra dhe shërbime të ndryshme - aktivitete prodhuese shtëpiake për përdorim vetanak, operojnë 0% e bizneseve,
- U - Aktivitete të organizatave dhe organeve jashtë - territoriale, operojnë 0% e bizneseve.

Nga ky rezultat kuptojmë se veprimtaritë ekonomike më të zhvilluara në Rahovec përfshijnë ato të shënuara me kode si: "G" që përbën 32% të bizneseve, "C" me 17%, dhe "I" me 11%. Veprimtaritë tjera si "F" dhe "A" gjithashtu kanë një prani të konsiderueshme, me përkatësisht 10% dhe 8%. Ndërsa, veprimtaritë me përqindje më të ulët të bizneseve përfshijnë ato që operojnë në veprimtaritë ekonomike të shënuara si: "B", "D", "E", "H", "J", "K", "L", "M", "N", "P", "Q", "R", "S", "T" dhe "U" secila me më pak se 6% pjesëmarrje në përqindjen e përgjithshme të bizneseve aktive në Komunën e Rahovecit.

Grafiku 49. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarive ekonomike në Komunën e Suharekës

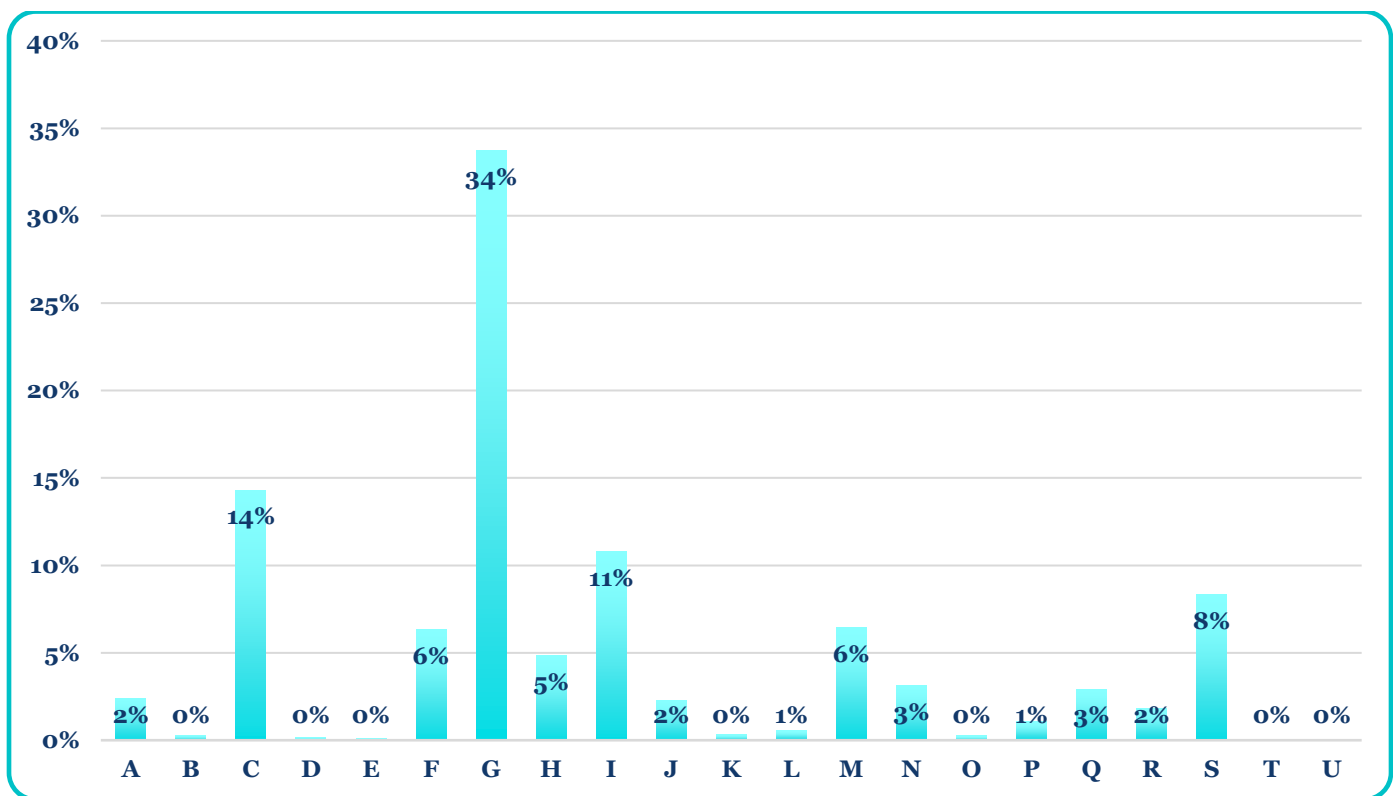
Grafiku 49 paraqet përqindjen e bizneseve sipas veprimtarive ekonomike në Komunën e Suharekës. Kjo paraqitje ofron një pamje të qartë për atë se cilat veprimtari ekonomike janë më të përhapura dhe cilat kanë një prezencë më të limituar në këtë komunë. Sipas grafikut, në Komunën e Suharekës në veprimtarinë ekonomike:

- A - Bujqësi, pylltari dhe peshkatari, operojnë 6% e bizneseve,*
- B - Xehetari dhe guroret, operojnë 0% e bizneseve,*
- C - Prodhim, operojnë 14% e bizneseve,*
- D - Furnizim me energji elektrike, gaz avull dhe furnizimi me ajr të kondicionuar, operojnë 0% e bizneseve,*
- E - Furnizim me ujë, kanalizim, menaxhim mbeturinash dhe aktivitete revitalizimi të tokës, operojnë 0% e bizneseve,*
- F - Ndërtimtari, operojnë 15% e bizneseve,*
- G - Tregti me shumicë dhe pakicë, riparim i mjeteve motorike, motoçikletave, operojnë 29% e bizneseve,*
- H - Transport dhe ruajtje, operojnë 5% e bizneseve,*
- I - Akomodim dhe aktivitete të shërbimeve me ushqim, operojnë 7% e bizneseve,*
- J - Informacion dhe komunikim, operojnë 2% e bizneseve,*
- K - Aktivitete financiare dhe të sigurimit, operojnë 0% e bizneseve,*
- L - Aktivitete të patundshmërisë, operojnë 0% e bizneseve,*
- M - Aktivitete profesionale, shkencore dhe teknike, operojnë 5% e bizneseve,*
- N - Aktivitete administrative dhe mbështetëse, operojnë 4% e bizneseve,*

- O - Administratë publike dhe mbrojtje; sigurim social i detyrueshëm, operojnë 0% e bizneseve,
- P - Arsim, operojnë 1% e bizneseve,
- Q - Shëndetësi njerëzore dhe aktivitete të punës sociale, operojnë 3% e bizneseve,
- R - Art, zbavitje dhe rekreacion, operojnë 2% e bizneseve,
- S - Aktivitete të shërbimeve tjera, operojnë 6% e bizneseve,
- T - Aktivitete të ekonomive familjare si punëdhënës; mallra dhe shërbime të ndryshme - aktivitete prodhuese shtëpiake për përdorim vetanak, operojnë 0% e bizneseve,
- U - Aktivitete të organizatave dhe organeve jashtë - territoriale, operojnë 0% e bizneseve.

Si përmbledhje mund të themi se veprimtaritë ekonomike më të zhvilluara në Komunën e Suharekës përfshijnë veprimtarinë “G” me përfshirje të 29% të bizneseve, “F” me 15% të bizneseve, dhe “C” me 14% të bizneseve. Me përqindje në nivel pothuajse mesatar përfshihen veprimtaria “I” me 7% dhe veprimtaria “A” me 6%, ndërsa veprimtaritë “B”, “D”, “E”, “H”, “J”, “K”, “L”, “M”, “N”, “O”, “P”, “Q”, “R”, “S”, “T” dhe “U” përfshihen secila në një nivel më të ulët se sa 6%.

Grafiku 50. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarive ekonomike në Komunën e Prizrenit

Burimi: ISHA (2024)

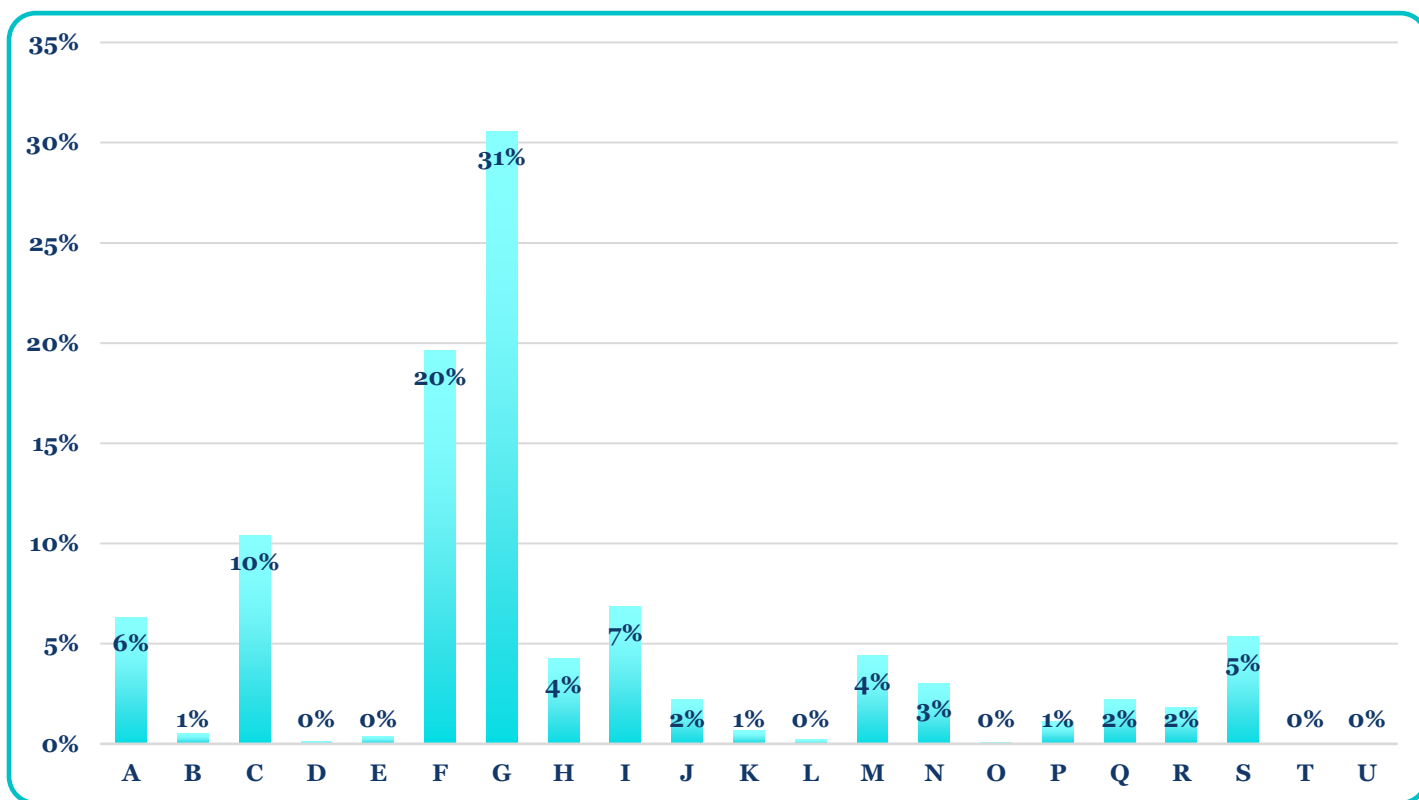
Në Komunën e Prizrenit, sikur në shumicën e komunave të tjera, bizneset aktive mbulojnë të gjitha veprimtaritë ekonomike që funksionojnë në Kosovë. Sipas Grafikut 50, në Komunën e Prizrenit në veprimtarinë ekonomike:

- A - Bujqësi, pylltari dhe peshkatari, operojnë 2% e bizneseve,

- B - Xehetari dhe guroret, operojnë 0% e bizneseve,
- C - Prodhim, operojnë 14% e bizneseve,
- D - Furnizim me energji elektrike, gaz avull dhe furnizimi me ajr të kondicionuar, operojnë 0% e bizneseve,
- E - Furnizim me ujë, kanalizim, menaxhim mbeturinash dhe aktivitete revitalizimi të tokës, operojnë 0% e bizneseve,
- F - Ndërtimtari, operojnë 6% e bizneseve,
- G - Tregti me shumicë dhe pakicë, riparim i mjeteve motorike, motoçikletave, operojnë 34% e bizneseve,
- H - Transport dhe ruajtje, operojnë 5% e bizneseve,
- I - Akomodim dhe aktivitete të shërbimeve me ushqim, operojnë 11% e bizneseve,
- J - Informacion dhe komunikim, operojnë 2% e bizneseve,
- K - Aktivitete financiare dhe të sigurimit, operojnë 0% e bizneseve,
- L - Aktivitete të patundshmërisë, operojnë 1% e bizneseve,
- M - Aktivitete profesionale, shkencore dhe teknike, operojnë 6% e bizneseve,
- N - Aktivitete administrative dhe mbështetëse, operojnë 3% e bizneseve,
- O - Administratë publike dhe mbrojtje; sigurim social i detyrueshëm, operojnë 0% e bizneseve,
- P - Arsim, operojnë 1% e bizneseve,
- Q - Shëndetësi njerëzore dhe aktivitete të punës sociale, operojnë 3% e bizneseve,
- R - Art, zbavitje dhe rekreacion, operojnë 2% e bizneseve,
- S - Aktivitete të shërbimeve tjera, operojnë 8% e bizneseve,
- T - Aktivitete të ekonomive familjare si punëdhënës; mallra dhe shërbime të ndryshme - aktivitete prodhuese shtëpiake për përdorim vetanak, operojnë 0% e bizneseve,
- U - Aktivitete të organizatave dhe organeve jashtë - territoriale, operojnë 0% e bizneseve.

Bazuar në grafikun dhe intepretimin e mësipërm rrjedh se veprimtaria ekonomike më e zhvilluar në Komunën e Prizrenit është veprimtaria "G" me 34% të bizneseve që ushtrojnë aktivitete që përfshihen në këtë veprimtari ekonomike, e pasuar nga veprimtaria "C" me 14% dhe "I" me 11%. Në nivel më mesatar përfshihen veprimtaria "S" me 8%, veprimtaria "M" me 6% dhe veprimtaria "F" me 6%. Veprimtaritë tjera ku përfshihen "A", "B", "D", "E", "H", "J", "K", "L", "N", "O", "P", "Q", "R", "T" dhe "U" përfshihen me pjesëmarrje më të ulët se sa 5% në aktivitetin ekonomik të Komunës së Prizrenit.

Grafiku 51. Statistikat e bizneseve sipas veprimtarive ekonomike në Komunën e Malishevës

Burimi: ISHA (2024)

Në fund, veprimtaritë ekonomike në të cilat operojnë bizneset e Komunës së Malishevës janë paraqitur në Grafikon 50, nga ku shohim se në veprimtarinë ekonomike:

- A - Bujqësi, pylltari dhe peshkatari, operojnë 6% e bizneseve,
- B - Xehetari dhe guroret, operojnë 1% e bizneseve,
- C - Prodhim, operojnë 10% e bizneseve,
- D - Furnizim me energji elektrike, gaz avull dhe furnizimi me ajr të kondicionuar, operojnë 0% e bizneseve,
- E - Furnizim me ujë, kanalizim, menaxhim mbeturinash dhe aktivitete revitalizimi të tokës, operojnë 0% e bizneseve,
- F - Ndërtimtari, operojnë 20% e bizneseve,
- G - Tregti me shumicë dhe pakicë, riparim i mjeteve motorike, motoçikletave, operojnë 31% e bizneseve,
- H - Transport dhe ruajtje, operojnë 4% e bizneseve,
- I - Akomodim dhe aktivitete të shërbimeve me ushqim, operojnë 7% e bizneseve,
- J - Informacion dhe komunikim, operojnë 2% e bizneseve,
- K - Aktivitete financiare dhe të sigurimit, operojnë 1% e bizneseve,
- L - Aktivitete të patundshmërisë, operojnë 0% e bizneseve,
- M - Aktivitete profesionale, shkencore dhe teknike, operojnë 4% e bizneseve,
- N - Aktivitete administrative dhe mbështetëse, operojnë 3% e bizneseve,
- O - Administratë publike dhe mbrojtje; sigurim social i detyrueshëm, operojnë 0% e bizneseve,

- P - Arsim, operojnë 1% e bizneseve,
- Q - Shëndetësi njerëzore dhe aktivitete të punës sociale, operojnë 2% e bizneseve,
- R - Art, zbavitje dhe rekreacion, operojnë 2% e bizneseve,
- S - Aktivitete të shërbimeve tjera, operojnë 5% e bizneseve,
- T - Aktivitete të ekonomive familjare si punëdhënës; mallra dhe shërbime të ndryshme - aktivitete prodhuese shtëpiake për përdorim vetanak, operojnë 0% e bizneseve,
- U - Aktivitete të organizatave dhe organeve jashtë - territoriale, operojnë 0% e bizneseve.

Me pak fjalë, veprimtaria ekonomike më e zhvilluar në Komunën e Malishevës është veprimtaria “G” me 31% të bizneseve që ushtrojnë aktivitete që përfshihen në këtë veprimtari ekonomike, e pasuar nga veprimtaria “F” me 20% dhe “C” me 10%. Në nivel më mesatar përfshihen veprimtaria “I” me 7% dhe veprimtaria “A” me 6%. Veprimtaritë tjera ku përfshihen “B”, “D”, “E”, “H”, “J”, “K”, “L”, “M”, “N”, “O”, “P”, “Q”, “R”, “S”, “T” dhe “U” përfshihen me pjesëmarrje më të ulët se sa 6% në aktivitetin ekonomik të Komunës së Malishevës.

KONKLuzionET
REKOMANDIMET
KUFIZIMET

KONKLUSIONE TË PËRGJITHSHME

Në përfundim të këtij raporti hulumtues mbi bizneset në Rrafshin e Dukagjinit, është e qartë se bizneset në këtë zonë kanë një ndikim të rëndësishëm si nxitës të rritjes ekonomike. Përmes prodhimit të mallrave dhe ofrimit të shërbimeve, bizneset lokale kontribuojnë ndjeshëm në krijimin e vlerës dhe stimulimin e kërkesës, duke nxitur kështu aktivitetin ekonomik në të gjithë rajonin.

Rrafshi i Dukagjinit, me peizazhet e tij malore dhe tokat pjellore, paraqet një mundësi të madhe për zhvillim ekonomik dhe tërheqje të investimeve. Rajoni përfshin një sërë komunash të rëndësishme si Peja, Deçani, Klina, Istogu, Juniku, Gjakova, Rahoveci, Sukareka, Prizreni dhe Malisheva. Secila nga këto komuna ka potencialin e saj unik për të kontribuar në zhvillimin ekonomik të rajonit nëpërmjet sektorëve të ndryshëm të biznesit.

Në analizën e numrit të bizneseve në komunat e Rrafshit të Dukagjinit, vërehet një shpërndarje e larmishme që reflekton ndikimin e këtyre bizneseve në ekonominë lokale. Prizreni, me 8,546 biznese, është komuna me numrin më të madh të bizneseve në Rrafshin e Dukagjinit, duke qenë një qendër ekonomike kyçe. Peja, me 5,467 biznese aktive, është po ashtu një nga qendrat kryesore ekonomike të rajonit. Gjakova, me 4,517 biznese, është një nga komunat kryesore në rajon për nga numri i bizneseve aktive, ndërsa Suhareka, me 4,495 biznese, është një tjetër qendër e

rëndësishme ekonomike në rajon. Rahoveci me 1,838 biznese, Malisheva, me 1,550 biznese, Istogu me 1,539 biznese, Klina me 1,409 biznese dhe Deçani, me 1,033 biznese, po ashtu kontribuojnë në ekonominë lokale me një numër të konsiderueshëm biznesesh. Në kontrast, Juniku ka vetëm 72 biznese, që tregon për një aktivitet ekonomik më të kufizuar krahasuar me komunat e tjera. Në total, Rrafshi i Dukagjinit numëron 30,466 biznese, një tregues i rëndësishëm i aktivitetit ekonomik të rajonit dhe rolit të tij në zhvillimin ekonomik të Kosovës.

Në analizën e strukturës së bizneseve në Rrafshin e Dukagjinit, përkatësisht aktivitetit kryesor që ato ushtrojnë ka rezultuar se tregtia me shumicë dhe pakicë, përfshirë riparimin e mjeteve motorike dhe motoçikletave, zë vendin më të madh, duke përbërë 30% të bizneseve, pasuar nga prodhimi me 14%. Aktivitetet e akomodimit dhe shërbimeve me ushqim si aktivitet kryesor të cilin e ushtrojnë bizneset përbëjnë 10%. Ndërtimtaria përfaqëson 10% të bizneseve, pasuar nga aktivitetet profesionale, shkencore dhe teknike që përbëjnë 6% të bizneseve, ndërsa bujqësia, pylltaria dhe peshkataria përfaqësojnë 5%. Transporti dhe ruajtja përbëjnë 4% të bizneseve, ndërsa aktivitetet administrative dhe mbështetëse përfaqësojnë 3%. Sektori i shëndetësisë dhe aktiviteteve të punës sociale përbëjnë 3%, dhe informacioni dhe komunikimi përbëjnë 2%. Artet, zbavitja dhe rekreacioni përbëjnë 2%, ndërsa arsimiti si aktivitet kryesor përfaqësohet nga 1% e bizneseve. Aktivitetet financiare dhe të sigurimit përfaqësojnë 1%, dhe xehetaria dhe guroret përbëjnë 1%. Aktivitetet e patundshmërisë përbëjnë 0%, ndërsa

efikasitetin dhe produktivitetin e bizneseve lokale. furnizimi me ujë dhe menaxhimi i mbeturinave përbëjnë 0%. Furnizimi me energji elektrike, gaz dhe ajër të kondicionuar përbëjnë 0%, dhe administrata publike dhe mbrojtja, së bashku me sigurimin social të detyrueshëm, përfaqësojnë 0% të bizneseve. Po ashtu, në aktivitete të shërbimeve tjera, operojnë 7% e bizneseve të Rrafshit të Dukagjinit.

Në përfundim, zhvillimi i bizneseve në këtë rajon jo vetëm që ndihmon në krijimin e vendeve të reja të punës dhe rritjen e mirëqenies së banorëve, por gjithashtu kontribuon në zhvillimin e përgjithshëm ekonomik të Kosovës. Mbështetja dhe promovimi i vazhdueshëm i iniciativave të biznesit do të jenë thelbësore për të siguruar një të ardhme të qëndrueshme dhe të suksesshme për Rrafshin e Dukagjinit.

REKOMANDIMET

Përderisa bizneset vazhdojnë të zhvillohen dhe të zgjerojnë operationet e tyre në këto komuna, është e rëndësishme të inkurajohet një mjedis që mbështet inovacionin dhe bashkëpunimin midis sektorëve publik dhe privat. Përmirësimi i infrastrukturës, ofrimi i trajnimeve dhe mbështetjes financiare për NVM-të, si dhe promovimi i produkteve lokale, janë hapa të rëndësishëm që mund të ndihmojnë në realizimin e potencialit të plotë ekonomik të Rrafshit të Dukagjinit.

Zhvillimi i një infrastrukture të fortë dhe të qëndrueshme është thelbësor për nxitjen e zhvillimit të bizneseve. Përmirësimi i rrugëve, lidhjeve dhe rrjeteve të

telekomunikacionit do të lehtësojë lëvizjen e mallrave dhe njerëzve, duke rritur kështu NVM-të janë shtylla e ekonomisë lokale. Andaj ofrimi i trajnimeve, konsulencës dhe qasja në financa për NVM-të do të ndihmojë në forcimin e kapaciteteve të tyre dhe përmirësimin e konkurrencës. Programet e mentorimit dhe inkubatorët e biznesit mund të jenë veçanërisht të dobishëm në këtë drejtim.

Rritja e ndërgjegjësimit dhe promovimi i produkteve lokale brenda dhe jashtë vendit do të ndihmojë në rritjen e kërkesës dhe zgjerimin e tregjeve për prodhuesit lokalë. Organizimi i panaireve të tregtisë, pjesëmarrja në ekspozita ndërkombëtare dhe përdorimi i platformave të marketingut digjital janë disa nga mënyrat për të promovuar produktet e Rrafshit të Dukagjinit.

Mbështetja e inovacionit dhe adoptimi i teknologjive të reja do të ndihmojnë bizneset të rriten dhe të përmirësojnë produktivitetin e tyre. Investimi në hulumtim dhe zhvillim dhe krijimi i qendrave të inovacionit do të nxisin krijimin e zgjidhjeve të reja dhe efikase për sfidat e biznesit.

Zgjerimi i operacioneve të bizneseve të Rrafshit të Dukagjinit në tregjet ndërkombëtare është një hap thelbësor për rritjen e tyre. Qasja në tregjet globale ofron mundësi të reja për rritje dhe diversifikim të të ardhurave. Bizneset duhet të zhvillojnë strategji eksporti, të përfitojnë nga marrëveshjet tregtare ndërkombëtare dhe të eksplorojnë mundësitë e partneriteteve strategjike me kompani ndërkombëtare.

Rrafshi i Dukagjinit është i njohur për peizazhet e tij të bukura malore dhe tokat pjellore. Zhvillimi i sektorit të turizmit duke promovuar atraksionet natyrore, kulturore dhe historike do të kontribuojë në rritjen e ekonomisë lokale. Investimi në infrastrukturën turistike, si akomodimet dhe shërbimet turistike, është i nevojshëm për të tërhequr më shumë vizitorë.

Bashkëpunimi midis sektorit publik dhe privat është thelbësor për zhvillimin e qëndrueshëm ekonomik. Qeveria lokale dhe ajo qendrore duhet të krijojnë politika mbështetëse dhe stimuj fiskalë për bizneset, ndërsa sektori privat duhet të përfshihet aktivisht në zbatimin e këtyre politikave. Forumet dhe platformat e dialogut publik-privat mund të ndihmojnë në identifikimin dhe zgjidhjen e sfidave të përbashkëta.

Investimi në aftësitë dhe edukimin profesional të fuqisë punëtore është kritik për të përmbushur nevojat e tregut të punës. Programet e trajnimit dhe kualifikimit duhet të jenë të përshtatura për të mbështetur sektorët kryesorë të ekonomisë lokale. Bashkëpunimi me institucionet arsimore dhe organizatat e trajnimit profesional do të ndihmojë në krijimin e një fuqie punëtore të aftë dhe të kualifikuar.

Këto rekomandime janë të dizajnuara për të mbështetur dhe përmirësuar zhvillimin e bizneseve në Rrafshin e Dukagjinit, duke siguruar një rritje të qëndrueshme dhe të suksesshme të ekonomisë lokale.

KUFIZIMET E STUDIMIT

Disa kufizime që janë hasur gjatë mbledhjes së të dhënave dhe krijimit të databazës për bizneset dhe karakteristikat e tyre në Rrafshin e Dukagjinit përfshijnë:

1. Disponueshmërinë e të dhënave:

Në disa raste, disponueshmëria dhe aktualizimi i të dhënave kanë qenë të kufizuara për të gjitha komunat dhe bizneset në Rrafshin e Dukagjinit, duke ndikuar në saktësinë dhe plotësinë e analizës.

2. Standardizimin e të dhënave:

Të dhënat e mbledhura kanë shfaqur mungesë standardizimi në nivelin e formatit dhe strukturës, gjë që ka sjellë sfida në krahasimin dhe analizën e tyre efikase.

3. Kualitetin e të dhënave:

Në disa raste, ka pasur mos-saktësi të të dhënave si rezultat i grumbullimit të tyre përmes skrapimit të webfaqes zyrtare.

Këto kufizime paraqesin sfida të rëndësishme në procesin e mbledhjes dhe përpunimit të të dhënave për hulumtimin mbi bizneset në Rrafshin e Dukagjinit dhe duhet të merren parasysh për të siguruar që analizat dhe rezultatet e hulumtimit janë të përshtatshme dhe të besueshme. Për të kapërcyer këto sfida në studimin mbi bizneset në Rrafshin e Dukagjinit, propozojmë disa strategji dhe praktika të cilat mund të zbatohen si vijon:

1. Disponueshmëria e të dhënave:

- Përmirësimi i disponueshmërisë së të dhënave mund të sigurojnë informacion më të freskët dhe të plotësuar për të gjitha komunat dhe bizneset.
- Bashkëpunimi dhe komunikimi më i ngushtë me ARBK-në dhe autoritetet vendore për të siguruar që të dhënat janë të aktualizuara dhe të qasshme për studimin.

2. Standardizimi i të dhënave:

- Implementimi i një protokollit të përcaktuar që specifikon formatin dhe strukturën e të dhënave të mbledhura nga të gjitha burimet e informacionit për bizneset në Rrafshin e Dukagjinit. Ky protokoll do të sigurojë që të gjitha të dhënat të paraqiten në një mënyrë të përshtatshme për analizën dhe krahasimin e tyre.
- Përdorimi i mjeteve automatike për të përpunuar dhe konvertuar të dhënat në format standard, duke minimizuar gabimet njerëzore dhe përmirësuar konsistencën e të dhënave.

3. Kualiteti i të dhënave:

- Verifikimi dhe validimi i të dhënave të mbledhura, përkatësisht përpara dhe gjatë procesit të analizës. Kjo përfshin përdorimin e teknikave të kontrollit të cilësisë dhe vlerësimit të besueshmërisë së të dhënave.

- Përdorimi i burimeve alternative ose të përkryera të të dhënave për të plotësuar dhe korrigjuar të dhënat me saktësi nëse është e nevojshme (sondazhe, studime të posaçme, burime të tjera të të dhënave, etj).

Këto praktika dhe strategji do të ndihmojnë në përmirësimin e saktësisë, plotësisë dhe besueshmërisë së të dhënave, duke siguruar që analizat dhe rezultatet janë të qëndrueshme dhe të besueshme për përdoruesit dhe hulumtuesit e tjerë.

BIBLIOGRAFIA DHE REFERENCAT

- [1] Alam, M. K. (2021). A systematic qualitative case study: questions, data collection, NVivo analysis and saturation. *Qualitative Research in Organizations and Management: An International Journal*, 16(1), 1-31.
- [2] ARBK (n.d.). *Llojet e bizneseve*. Marrë nga: <https://arbk.rks-gov.net/Page/32>, qasur me 28.05.2024.
- [3] ASK (2014). *Klasifikimi i Veprimtarive Ekonomike: Nace Rev. 2*. Prishtinë: Agjencia e Statistikave të Kosovës. Marrë nga: <https://arbk.rks-gov.net/desk/inc/media/4e4c1941-a8ca-4a67-af02-bfcca891e42.pdf>, qasur më: 03.07.2024.
- [4] Kleynhans, E. (2020). The development of a policy analysis logic model to support public medicine availability initiatives in the context of VAN. Stellenbosch University.
- [5] Krasniqi, A. (2014). *E Drejta Biznesore*. Pejë: Kolegji Evropian Dukagjini.
- [6] Open Data Kosovo. (2023). *Report on the Open Businesses*. Open Data Kosovo. Marrë nga: <https://biznesetehapura.com/about-us>, qasur me: 05.07.2024
- [7] Ukshini, S. (2021). Kosovo: From the Ottoman Empire through Yugoslavia to Independence. *Journal of Balkan and Black Sea Studies*, (6), 239-286.

SHTOJCË

Në “Librin e Klasifikimit të Veprimtarive Ekonomike (Nace Rev.2¹)” veprimtaritë ekonomike në Kosovë ndahen apo klafisikohen në 21 grupe, si në tabelën më poshtë:

Tabela 12. Struktura e gjerë e NACE Rev. 2

Seksioni	Titulli	Ndarjet
A	Bujqësi, pylltari dhe peshkatari	01 - 03
B	Xehetari dhe guoret	05 - 09
C	Prodhim	10 - 33
D	Furnizim me energji elektrike, gaz avull dhe furnizim me ajër të kondicionuar	35
E	Furnizim me ujë, kanalizim, menaxhim mbeturinash dhe aktivitete revitalizimi të tokës	36 - 39
F	Ndërtimtari	41 - 43
G	Tregti me shumicë dhe pakicë, riparim i mjeteve motorike, motoçikletave	45 - 47
H	Akomodim dhe aktivitete të shërbimeve me ushqim	55 - 56
I	Transport dhe ruajtje	49 - 53
J	Informacion dhe komunikim	58 - 63
K	Aktivitete financiare dhe të sigurimit	64 - 66
L	Aktivitete të patundshmërisë	68
M	Aktivitete profesionale, shkencore dhe teknike	69 - 75
N	Aktivitete administrative dhe mbështetëse	77 - 82
O	Administratë publike dhe mbrojtje; sigurim social i detyrueshëm	84
P	Arsim	85
Q	Shëndetësi njerëzore dhe aktivitete të punës sociale	86 - 88
R	Art, zbavitje dhe rekreacion	90 - 93
S	Aktivitete të shërbimeve tjera	94 - 96
T	Aktivitete të ekonomive familjare si punëdhënës; mallra dhe shërbime të ndryshme - aktivitete prodhuese shtëpiake për përdorim vetanak	97 - 98
U	Aktivitete të organizatave dhe organeve jashtë - territoriale	99

Burimi: ASK (2014). Klasifikimi i Veprimtarive Ekonomike: Nace Rev. 2. Prishtinë: Agjencia e Statistikave të Kosovës. Marrë nga: <https://arbk.rks-gov.net/desk/inc/media/4e4c1941-a8ca-4a67-af02-bfcca891e42.pdf>, fq. 81.

Ndërsa, për të parë strukturën e hollësishme e NACE Rev. 2 klikoni linkun <https://arbk.rks-gov.net/desk/inc/media/4e4c1941-a8ca-4a67-af02-bfcca891e42.pdf>, dhe kaloni në fq. 85 - 119.

¹ NACE - Klasifikimi Evropian i Veprimtarive Ekonomike (Nomenclature of Activity Classification Economy)

Raporti për Hartëzimin e Bizneseve në Rrafshin e Dukagjinit u hartua nga Instituti për Shkencë dhe Arte, UHZ

Posta elektronike: isa@unhz.eu

Ueb faqja: www.unhz.eu